

رۆمان

دهيقيد كۆپه رفيئد

چارلز ديكنز

پيشه كى و پاچقهى همه كه ريم عارف

دەيڧىد كۆپەرفىلد (رۆمان)

ن: چارلز ديكنز

و: حەمەكەرىم عارف

تايپ: رزگار حەسارى

هەلەچن: سەرگول محەمەد ئەمىن

چاپى يەكەم: ۲۰۱۱

پيشه‌كى

حه‌مه‌كه‌ریم عارف

*-ئەدەبىياتى مندالان و نه‌وجه‌وانان

"۱۱"

به‌و به‌رهمانه‌ ده‌وتري كه‌ بو‌ سه‌رگه‌رمى و فيربوونى مندالان و مي‌رمندالان
ده‌نووسرين. دياره‌ ئەم بابەتە به‌رهمه‌ دەبى له‌ رووى زمان و گوزارشت و
تيمه‌ و نيوه‌روك و بابەتەوه‌ ده‌گه‌ل قوناغه‌ جياوازه‌كانى تهمه‌نى مندال
و مي‌رمندالدا بگونجيت. ئەگه‌ر هه‌ندى ورد سه‌رنج بده‌ين ده‌بينين به‌شيكى
فره‌ى ئەدەبىياتى جيهان ئەو تايبه‌تمه‌نديانه‌يان تيدايه‌. وله‌ ناو دنياى
ئەدەبىياتدا، زياتر ئەو به‌رهمه‌ فولكلورى و ئەفسانه‌يى و نه‌قل و حيكايه‌ت و
چيروكه‌ خه‌يالى و پر له‌ پيسك و سه‌ركيشى و سه‌يرو عه‌نتيكانه‌ى كه‌
هه‌ستى فزوليه‌ت و كونجكاوى ده‌هاپوژينن، له‌ جه‌م مندال و مي‌ردمندالان
په‌سندن. ئەگه‌ر تهمه‌شاي مي‌ژووى تيره‌ى به‌شهر بكه‌ين ده‌بينين له‌ دير
زه‌مانه‌وه‌، كه‌م وزور بايه‌خ به‌ ئەدەبىياتى مندالان و مي‌ردمندالان
دراوه‌. و ده‌كريت مي‌ژووى ئەم ئەدەبىياتە به‌سه‌ر چوار فواناغدا دابه‌ش
بكريت: قوناغى كوڤ، قوناغى سه‌ده‌كانى ناڤين، قوناغى داهيئانى چاپ
و چاپكارى تا سه‌ده‌ى نۆزده‌، قوناغى تازه‌ له‌ سه‌ده‌ى نۆزده‌وه‌ تا
ئىستا. كوڤتري به‌رهم بو‌ مندالان، چيروكيكى كوڤى ميسريه‌ به‌ ناو نيشانى
(كه‌شتيوانى كه‌شتى شكاو) كه‌ ده‌گه‌ريته‌وه‌ بو‌ ده‌وروبه‌رى سالى
۲۵۰۰ پ.ن، گوايه‌ له‌ روسيادا پاريزراوه‌. ئەمه‌ نمونه‌يه‌كه‌ له‌ چيروكى
ميسرى كوڤ، وه‌كو باس ده‌كريت له‌ چيروكى روينسن كرؤزؤ
ده‌چيت. پاشان يونانى و ئيرانى و هينديه‌كانيش له‌م بواره‌دا خويان
تاقىكردوه‌ته‌وه‌. ئەمه‌ به‌ باشى له‌و كاراكتەر و ديمه‌نانه‌دا كه‌ هومەر
دايهيئاون به‌دى ده‌كريت، هه‌روه‌ها له‌و فابيلانه‌ى (چيروكى گيانله‌به‌ران) كه‌
دراونه‌ته‌ پال ئيزؤپ، كه‌ سه‌رچاوه‌ى زوربه‌يان ئەدەبىياتى كوڤى

میسریه.. ئیدی ئەدەبیاتی منالو میردمندالانیش بە گویرە قوناغ
 وسەردەمان، بوژانەووە قاتوقری، بەخۆوە دیتووہ.. ئیدی کە ھونەری چاپ و
 چاپکاری لە دەورو بەری ۱۴۳۶دا داھینرا، بووہ مایە بلاوبوونەوہی
 ئەدەبیاتی ھەر ولاتیك لە ولاتانی تردا، ولەم ریگە یەوہ ئەوہ ئاشکرا بوو کە
 گەلیك لەو تیمەو نیوہرۆکە فولکلوریانە ی لە ئەدەبیاتی مندالاندا بەکار
 ھاتوون، یەك پەگ و ریشەیان ھەبووہ، وتەنیا گێرانەوہ کانیاں جیاواز
 بووہ.. بەھەر حال لە ھەر قوناغ وسەردەمی کدا خەلکانیک ھەبوون لە مەیدانی
 ئەدەبیاتی مندال و نەوجەواناندا کاری شایستەیان کردووہ و جیدەستیان
 دیار بووہ. لە سەدە ی نۆزدەوہ کتیبانی وینەدار، رەونەق و رەواجی باشی
 پەیدا کردو ئەمە گۆرو تەکانیکی باشی بە ئەدەبیاتی مندالان بەخشی و تا
 ئیستاش بەردەوامە.. لیژەدا تەنیا بو نموونە نیوی بریک لەو نووسەرانە
 دەبەین کە راستەوخۆ لە مەیدانی ئەدەبیاتی مندالان و نەوجەواناندا کاری
 باشیان کردووہ یان لە بەرھەمەکانی ئەوانەوہ، ئەدەبیاتی مندالان
 ھ..... ئینجراوہ و ئامادەکراوہ، لەوان.....:

سیرقانتس، لافونتین، دیقو، سويفت، ئاروینف، ئەندرسن، م. ئالکت، ر. ل. ستیونز
 سن، م. توین، ر. کپلینگ، س. لاگرلوف..

ئەو بەرھەمە روژھەلاتیانەش کە چیرۆک و بەرھەمی مندالانیاں لیوہ
 ھەلینجراوہ دەکریت نیوی کلیلە و دمنە، ھەزارو یەك شەوہ، توتی نامە، چل
 توتی، مشک و پشیلە، شانامە... ھتد بیری

ھەلبەتە کورد بەداخوہ لەم بواردەشدا ھەر قەرە میللەتانەو ھیشتا لە دوای
 دواوہ یەو زۆر لە کاروان بە جیماوہ.. بەلام بەم حالەشەوہ سووکە ھەولێ
 خوێ ھە یە، خەلکانیکی دلسۆز لەقەد توانای خو ھەولیکیان داوہ کە
 جیگە ی ریزو دەستخوشیە و ئەگەر بمانەوی و بەرنامەمان ھەبی ت رەنگە
 بتوانین لە روژگاری ئەمڕودا، کە لەسایە ی گلوبالیزمدا، دنیا بووہ بە
 گوندیکی چکۆلە، ریگا کان قەد بیری کەین و بو شایەکان زووتر

پېرىكەينەو. .بەھەر حال ئەوھى بە ئەدەبىيات دەوترى و دەگەيە نرىت
 ونىشان دەدرىت، بەكايە رۇشنىبىرى و ئەبستمولۇجىيەكانى تر
 ناوترىت، ئەگەر بشوترى ئەدەبىيانە و ئەدىبانە ناوترى. مرۇق لە ريگەي
 ئەدەبىياتەو ھەم مرۇق دەناسىت و ھەم زمانى مرۇق دەناسىت، واتە
 ئەدەبىيات لە ريگەي زمانىكى ھونەرىيى بالآو ھەم ماملە لە تەك تەبع و
 تەبىعەتى مرۇقدا دەكات، ساتە مرۇقانىيە زىندو ھەم كان دەھونەرىيى
 ۋە بەرجەستە دەكات، دەكەويتە توپكارى و شىكارى ساپكۆلۇجى و
 سۆسىۋولۇجى مرۇق، ھەول دەدات ھەموو رازو رەمزەكانى ھونەرىيانە كەشف
 بكات. .واتە دۆزى سەرەكى ئەدەبىيات مرۇق و ئازادى مرۇقە. .بۆيە دەگەل
 خويىندەنەوھى جدى ھەر دەقىكى ئەدەبى رەسەندا، بە نھىنىيەكى تازەي ناخ
 و دەروونى ئىنسان ئاشنا دەبىن، و ئەفسوونى تەكنىك و وردەكارىيەكانى
 زمان دەبىن، كە داھىنانىكى مرۇقانى ھىندە گەورەيە، دەتوانىن بلىين ھىچ
 شتىك لە دەروھى زماندا نىيە. و زمان ئەو داھىنانەيە كە مرۇق دەتوانىت لە
 ريگەيەو ھەم خوى بناسىنى و بسەلمىنى، ھەم ديار دەكانى دىكەش
 بناسىت و پتر ئاشنايان بىيت. ئەدەبىيات دەتوانىت قولايى زەين و دل
 و دەروون و نىھادى بنىادەم فەتح و كەشف بكات ۋە ھەست و سۆزەكانى
 بەرجەستە بكات. ئەدەبىيات چىرايەكى ئەفسووناوى يەجگار كارىگەر و
 بەشەوق و پېرىشنگدارە، و تىشك بۇ دوورترىن و تارىكتىن گوشەي پەنھان و
 كەنارى نادىارى جىھانى بەرىن و بى مەرزو سنوورى دەروون و ناخى
 بنىادەم دەھاويت. دەقى ئەدەبى ، بە تايبەتى چىرۇك، بەزەبرى خەيال خوى
 بە كون و كەلەبەر و پەناو پەسىۋى ھىندە قول و نھىنى نىھادى مرۇقدا
 دەكات، كە ھىچ ھونەرو زانستىكى دىكە ناتوانىت بىگاتى. . زمان يەككە لە
 داھىنانە ھەرە گەورەكانى بەشەر و بە درىژايى مېژووى بەشەر خزمەتى
 كىردو ھەم خزمەتكراو، پوختەكراو، مشت و مال دراو، تا ھەم دىيائى
 بەرىنى دەركى باشتر بنوئى و بناسىنى و ھەم دىيائى ئالۆزى دەروون

ونيهاد باشتروینه بگریټ و بهرجهسته بکات. ئهدهبیات یهکیک بووه له
 فاکتیره هه ره گرینگهکانی پوختهکردن و خهملاندن و کاراکردن و
 چالاکاندنی زمان. ئهگهر زمان بو زانستهکانی دی که رهستهیهکی خاو بیټ و
 هوپهک بیټ له هوپهکانی تیگهییشتن و تیگه یاندن، ئهوا بو ئهدهبیات ههوین
 و ماکی هه ره زندووه، وشوووه و جولّه به گشت وینه دیارهکان و خهیا له
 په نهانهکان ده به خشیت. یانی ئهدهبیات دهکاته مامه له یهکی یه جگار
 هونه ریا نه ده گه ل خودی زماندا، واته به ره مهینانه وه یهکی هونه ریا نه ی
 زمانه. لیروه وه ئه وه دهرده که ویت که ئهدهبیات بو نه و جه وانان یه جگار
 یویسته. به تایبه تی چیرۆک که ئاویتیه که له فانتازیا و واقیع، له حه قیقه ت
 و خهیا ل، پیک پر به پیستی واقیعی ته مه ن و ته بیعه تی نه ولاوان و لاوانه، که
 ته مه نیکی ده له مه ی نه مه یوی ئاویتیه له واقیع و خهیا ل. جا ئهدهبیات وه کو
 ئه وزاریک که هه ردوو جیهانی واقیع و خهیا ل به وردی ده خاته روو و به
 روونی ده ناسینیت و بهرجهسته دهکات، یهکیکه له و خورا که واقیعی و
 رۆحیا نه ی نابیت مندالان به گشتی و نه ولاوان و لاوانی لی مه حرووم
 و بیبه ش بگریټ. هه لبه ته ده بیټ ئه وه ش بگوتریټ که خویندنه وه وبایه خدان
 به کتیبان به زوری له قوناغی نه و جه وانی و سه ره تای لایه وه ده ست
 پیده کات و ئه م قوناغه نه ک هه ر له دیاریکردنی دوا شیوه ی ژیا نی تاکدا،
 به لکو له دیاریکردنی ریگه و ره وش ی ژیا نی ئاینده شدا ده وری گرینگ و
 سه ره کی ده بینیت. که چی له ولاتی ئیمه دا وه کو پیشتریش ئاماژه م کردی،
 بایه خیکی ئه وتو به کتیبانی تایبه ت به نه ولاو و لاوان نه دراوه، جا له و
 گو شه نیگایه وه که مندال به گشتی و نه و جه وانان به تایبه تی ئاوینه ی
 کومه لن، هه رچه ند سه یری ئه م ئاوینه یه بکه یت و بیر له کومه لگه ی
 داها تووی کورد بکه یته وه به داخه وه ته نیا وینه یه کی ته لخ و لیل و تاریک
 ده بینیت....

*- چارلز دیکنز

یەکیکە لە نووسەرە خوشەویست و مەزنەکانی ئینگلیز، لە ساڵی ۱۸۱۲دا هاتووێتە دنیاوە. بابی فەرمانبەریکی پایەبەرزى هیزی دەریایی ئینگلیز بوو. بەلام پیاویکی خەمساردو بی موبالات و دەستبلاو و ناچدی بوو، لە ئەنجامدا لەبەر قەرداری کەوتە زیندان. چارلز دیکنز لە تەمەنی دوانزە ساڵیدا و پاش گرتنی بابی، ناچار بوو و بو ماوەیەکی کەم لە کارخانەییەکی بۆیاخسازیدا کاربکات و ئەمەى یەجگار بەلاو ناخۆش بوو. بە نەنگی و کیماسییەکی گەورەى کۆمەلایەتی دەزانی و هەرگیز لە بیرى نەچوووەو کارىکی فرەى کردە سەر ژيانى و لە بەرھەمەکانیدا بە زەقى رەنگى داوێتەو و تیمەو نیوهرۆکی زۆربەى بەرھەمەکانى بریتىیە لە ناپەرەوایی یاسا، بەد رەفتارى دەگەل مندان، بی سەرۆبەرى و بیوانایى دەزگای دادقانى، نالەبارى ژيانى پیشەسازى، و جیاوازی چىناىەتى.

دیکنز بە مامۆستای تراجیدیا و کۆمیدیا ناسراوە، چونکە لە گشت بەرھەمەکانیا، سەربارى ئەوێ چەرتىن و قولىتىن و بە سویتىن سۆزى بەشەرى دەھاروژىنىت، لە هەمان کاتدا تەنزو تەوس و شوخى و لایەنە کۆمىکیەکانىش فەرماوش ناکات. دیکنز یەکیکە لە ئەدیبە پەر خوینەرەکانى ئەوروپا و کەم کەس توانىویەتى بە ئەندازەى ئەو قارەمانان و کاراکتەرانى زندووى ئەوتۆ بخولقىنىت کە لە بیرنەچنەو و بن بە هاورى و ئاشناى خوینەرەن. ئەمەش دەگەریتەو بە ئەوێ کە قارەمانەکانى لە جەرگەى ژيانەو هەلبژاردوون و پەيوەندى یەجگار نزیکیان بە ژيانى هەمووئىنسانىکەو هەیه، واتە ساتە ئىنسانىە زندووەکانى هونەرماندانە خویندووەتەو و لە قالبى هونەردا نىشانى داو. دیکنز بە خوێ لە جەرگەى کۆمەلگەى پەر لە کىشماکىشى سەدەى نۆزدەى ئىنگلیزدا ژیاو و بە کردەو ژيانى جەرباندووەو ماوەیەک کارى رۆژنامەوانى کردووەو بە تايبەتى چىرۆکی بە زنجیرە لە رۆژناماندا بلاوکردووەتەو، کە هەر هەموو ئەمانە

کردوویانەتە کاریک چیرۆکەکانی تەواو لە واقع نزیك ببینەووە بە ئاسانی لە لایەن خوینەرەووە پێشوازی بکریڤن. کە چیرۆکەکانی بە زنجیرە بلاودەکردەووە، خوینەرەن گشت لایەنەکانی ئەو چیرۆکەکانیان تاوتوی دەکرد وباری سەرنجی خویمان لەسەر دەردەبەری و ئەمەش یارمەتی دیکنزی دەدا کە ئەو باری سەرنج و پەرچەکردارەنە لە بەرھەم و نووسینەکانیدا پەرچاوبکات.

دیکنزی لە سالی ۱۸۷۰دا کۆچی دوایی کردو کۆمەڵیک بەرھەمی نایابی لە پاش بەجیماوە، لەوانە: ئۆلیقەر تویست-۱۸۳۸، نیکۆلاس نیکلبی-۱۸۳۹، رۆژگاری تەنگانە-۱۸۵۴، دوریتی چکۆلە-۱۸۵۷، چیرۆکی دووشار-۱۸۵۹، و دەیقید کۆپەرفیلد-۱۸۴۹. رۆمانی دەیقید کۆپەرفیلد جورە ژیاننامەییەکی نووسەر خوینەتی و بە پارانوی یەكەم کەس گێردراوەتەووە بەلای نووسەرەووە لە زۆربەیی بەرھەمەکانی تری پەسندترە. کەم بەرھەم ھەییە توانیبیستی وەکو دەیقید کۆپەرفیلد بەم رادەییە لە نزیكەووە واریقاتی واقعی و ھەژینەری ژیاننی میردمنداڵیکی داماوی بەلەنگازی کۆلی ھەژارو بیئەوای بەرچەستە کردبێ و لەو قالبە ھونەرییە سفتەدا نیشانی دا بیست.

خوینەری ھیژا، ئەم رۆمانەیی بەردەستت، کورتکراووی دەقە ئەسلیەکیە، و ئەم کارە لە ناو زۆربەیی میللەتانی دنیادا کراووە دەگریت. جا ئەم کورتکراوویە سەرباری ئەووی بە شیوہییەکی سخ وچر ستاتیکی دەقە ئەسلیەکی پاراستوووە، وەختیکی کەمتریش لە خوینەر دەگریت و دەرفەت و دەلیقەیی ئەووی بۆ دیلیتەووە کە فریای چالاکیەکانی تریشی بکەویت، وەکو: دەرس و دەور، وەرزش و گەمە و یاری و چالاکی دیکەیی کۆمەلایەتی. ھەرەھا خوینەرەش ھاندەدا بۆ خویندەووی دەقە ئەسلیەکی بە تاییبەتی و کتیبان بە گشتی. جا ئەم کارە بە مەبەستی ئاشناکردنی میردمنداڵان بە شاکارانی ئەدەبی جیھانی کراو، بۆیە بەندەش لەبەر گشت ئەو ھۆیانەیی باسکران وەکو بەشدارییەکی لە خزمەتی میردمنداڵان و

جهوانانی کوردا ئەم شاکارەم لەم سەرچاوەیەوه کردووه به کوردی،
هیوادارم به دلّیان بیّت، دەنا مائی قهلب سەری ساحبی.

سەرچاوه:

چارلز دیکنز/دیوید کاپرفیلد/متن کوتاه‌شده/ادبیات جهان برای جوانان
ترجمه مهدی سحابی/کتاب مریم(وابسته به نشر مرکز) چاپ دوم/۱۳۷۶

تیبینی: بو زانیاری زیاتر پروانه:

*- برنوبتلهایم/کودکان به قصه نیاز دارند(کاربردهای افسون) مترجم: کمال

بهروزکیا/چاپ اول ۱۳۸۴

*- دایره المعارف فارسی/به سرپرستی: غلامحسین مصاحب/جلد اول/چاپ

پنجم/۱۳۸۷ ص ۷۲

*- ناودارنی ئەدەب/ئا: حەمەكەرىم عارف/چ/۱/۲۰۰۹/دەزگای موکریانی

((١))

مندائیه کی خه مناک

یه که مین بیره وهری

که بیر له سالانی مندالی خۆم ده که مه وه، ئەوانه ی بیرم دینه وه یه کیکیان دایکمه و ئەوی تریان پگوتی کاره که رمانه. بابی خۆم هه رگیز نه دیتبوو، چونکه پێش ئەوه ی من له دایک بېم مرد بوو. دایکم سه رو قژیکی جوانی هه بوو، به دارو باروبه ژن و بالا ریک و پیک بوو. به لام پگوتی وا نه بوو، قۆل و بازو نه ستور، وگۆناکانی سوور له سیو ده چوون. هه میشه سه رم له وه سوو ده ما که بۆچی بالنده کان نه ده هاتن، به دنووکان تیپی به ربن و گوشتی ئەو گۆنا سوورانه ی بخۆن. هیشتا ماله که ی خۆمانم له بیره، ژووری نووستنه که م له بهرچاوه، په نجه ره کانیم له بهرچاوه که ده یان خستنه سه ر پشت تا هه وای ژووره که بگۆرێ.

ماله که مان، باخچه یه کی هه بوو که په رژیکی به رزی به ده ورا کیشرا بوو. په پوله و دارمیوه کانی ئەو باخچه یه م هیشتا له بهرچاون. میوه کانی ئەو باخچه یه م، له میوه ی هه موو ئەو باخچانه ی که دواتر دیتمن، ناو دارترو شیرنیت دیتنه بهرچاو. هه ندیجار، له شه وانی ساردی زستاندا له ده وری ئاگری ژووری نیشتمان داده نیشته ی و گه مه مان ده کرد. دایکم بیر دیتنه وه که شه که ت و ماندوو له سه ر کورسیه ک داده نیشته و سه ری چه پکیک له قره که ی به قامه کانیه وه ده پیچا. ده مزانی که خۆیشی ده زانی خشیک و شه نگوله و به جوانیه که یه وه ده نازیت.

شه ویک من و پگوتی به ته نی له پال ناگره که دانیشته یین، خه ریک بوو کتیبم بۆ ده خوینده وه که زهنگی ده رگا لیدرا. چووین و ده رگامان کرده وه. دایکم بوو، له جاران جوانتر ده هاته بهرچاو، و پیاوکی ده گه ل بوو. دایکم دانه ویه وه، له هه میزی گرتم و ماچی کردم. ئەو پیاهوی که ده گه لی بوو ده ستیکی به سه رمدا هینا، نازانم بۆچی هه زم له چاره ی نه کرد. له و کاته دا که ده ستی به سه ری مندا ده هینا، ده ستی دایکیشمی، که منی له هه میز گرتبوو، نه وازش کرد. به غیلیم پییرد.

دایکم سوپاسی ئەو پیاهوی کرد که گوايه گه یان دبویه ماله وه. پاشان پگوتی ده رگا که ی داخست و هه موو چووینه ژووری نیشتمان.

به ره به ره به دیتنی ئەوه پیاهو راهاتم، لی هه رچیم ده کردو ده کوشا هه زم له چاره ی نه ده کرد، پیم قووت نه ده چوو. نیوی (مه رستۆن) بوو.

نزیکه ی دوو مانگیک دواتر، شه ویک من و پگوتی به ته نی له ماله وه بووین. دایکم دیسان چوو بووه ده ره وه. پگوتی له پرو بی هیچ پێشه که یه ک گوتی: "کاکه ده یقید، هه ز ده که ی ده گه ل منا بۆ (یارموت) بیی؟ برایه که م له وینده ر ده ژی و سه ردانیکی دوو هه فته یی ده که م. له که ناری ده ریایه، زۆر خۆشه، هه ر هه ز ده که ی سه یری بکه ی: پره له که شتی و که له ک و به له م و ماسیگر. پلاژیشی هه یه. برازیه که م هه یه به نیوی (هام) و ده توانی یاری ده گه ل بکه ی." وه لام دایه وه و گوتم که ئەو جو ره سه فه ره م زۆر پی خۆشه، و مه منونیش ده بېم.

رۆژی سەفەرەکه مان بۆ (یارموت) زۆر زوو هات. بهیانی پاش خواردنی تاشت له مال و دەرکهوتین و سواری گالیسکهیهکی دیهاتی بووین و وهپیکهوتین. لهو کاته دا که له مال و دەرکهوتین، دایکم به پراکه پراکه خۆی گه یانده هه وشه که. گازی کردم و هات ماچم بکات. گریان گرتمی و دایکیشم گریا.

دایکم هیشتا له بهر دەرگا وهستا بوو، ئیمه کهوتینه پڕی. چاوم به مهر دستۆن کهوت که له دووره وه به رهو مائی ئیمه دههات. قسهی دهگه ل دایکم کرد و وام هاته بهرچاو که له گریانکهی ئه و ناره حهت و توپره یه. تیا مابوو و نه مده زانی که بۆچی ههقی به سه ر کاری من و دایکمه وه هه یه. ههستم کرد که پگوتی - ش سه ری له م کاره ی سوپما.

پشوو

کاتی گه شتینه (یارموت) زۆر ماندوو بووم و خوشحال بووم به وهی سەفەرەکه مان تهواو بوو. (هام) براناکه ی پگوتی، چاوه پروانمان بوو. جهوانیکی به ههیکه ل و داروبارو توندو توکمه بوو. بالای نزیکه ی سه دو وهشتا سانتیم ده بوو، به لام ده موچاوی زۆر مندالانه دیار بوو.

(هام) منی کرده قه لاندۆشکان و بۆ مائی بردم. دوا ی ئه وهی ماوه یه ک ریمان کرد، گه یینه پارچه زهویه کی ته ختانی له چالاییه کدا. (هام) گوتی: "کاکه ده یقید. ئه مه مائی ئیمه یه!"

سه رم له م قسه یه ی سوپما، چونکه هه رچی ته مه شای ده ورو به رم کرد نه مالم بینی نه خانوو. دوا ی توژیك، که میك له دوورتر، چاوم به که شتییه کی چکوله ی کوئی ره شباو کهوت که دوور له ده ریا، له وشکاییدا وهستا بوو. له جیاتی دووکه لکیش لوله یه کی ئاسن له سه ر بانه که یه وه هاتبووه ده ری. ئه و دووکه له ی له و لوله یه وه ده هاته ده ری، ئه و هه سته ی لای ئینسان دروست ده کرد که ناو که شتییه که گه رم و نه رم و ئیسراحه ته. گوتم: "ئه مه خانووه که تانه؟" له که شتی ده چیئ.

(هام) وه لامی دامه وه: "به لئ، کاکه ده یقید."

زۆرم لاخۆش بوو که بنیاده م له که شتییدا بژی. ده رگایه ک و چه ند په نجه ره یه کی هه بوو. له دلای خۆدا ده مگوت ره نگه ژیان له م جوړه شوینه دا زۆر خۆش بی.

که له ماله که نزیک بووینه وه، سه یرم کرد ژنیك و کیژۆله یه که له بهر دەرگا چاوه نوپری ئیمه ن. ژنه که سیمما و رواله تیکی خه مینی هه بوو و کیژۆله که زۆر زۆر جوان و خشیک بوو. چوومه پی شه وه تا قسه ی ده گه ل بکه م، به لام ریی نه دا، هه لات و خۆی له سوچی کدا شارده وه. نیوی ئیمیلی بوو. دوا ی توژیك، که له سه ر شیو خواردن بووین پیاویک هات. قژی دریژو بژ، به لام رووی گه ش بوو. کاک پگوتی، برای کاره که ره که مان بوو.

دوا ی که میك پگوتی بوی گیرامه وه که هام و ئیمیلی خوشک و برا نین، به لکو پسمام و دۆتامن. هه م داک و بابی ئیمیلی و هه م باب و داک ی هام - ش مردبوون، کاک پگوتی، که مامیان بوو، گرتبوو یانییه خۆ. ئه و ژنه غه مگینه ش که له ماله که دیتم، هاوسه ری کاک پگوتی نه بوو، به لکو ژنی پیاویک بوو به نیوی گامیچ که سه رده مانی له کاری راوه ماسیدا شه ریکی کاک پگوتی بوو

بوو. گامیچ به هۆی لافاویکەوه له دەریادا خنکابوو و چونکە هاوسەرەکی ژنیکی هەژارو بی دەرتان بوو پگوتی جیگەیی ئەویشی له مالهەکی خۆیدا کردبوو و ئاگاداری دەکرد. ئەو شەوه، کە کاتی خەوتن هات، کۆمەلێک دەنگی ترسناک له رەخی دەریاوه دەهات: بایهکی توند دەی لوران و شەپۆلان به هارەو هاژەیی ترسناکەوه خۆیان به کەنارەکهەدا دەکیشا. دلم بهوه خۆش بوو کە کاک پگوتی له ماله و نایهلیت هیچ به لایه کمان به سەر بیئت. بۆ سبهینی. دنیا خۆش وههتاو بوو. له خه و رابووم و دهگهڵ ئیمیلی دا رویشتین بۆ که ناری دەریا و سەرگەرمی کۆکردنەوهی زیخ و چه و بووین. به ئیمیلی - م گوت: "سواری که شتیت پی خۆشه، وانا؟" گوتی: "نا، له دەریا دەرترسم."

تەمەشایهکی دەریاکەم کردو به دەنگیکی دلیر گوتم: "دەریا ترسی ناوی، من هیچ ناترسم!" ئیمیلی گوتی: "به لام دەریا، زۆر توپه و بی رهحمه. به چاوی خۆم دیتم که که شتییهکی گه و رهی به قههه خانووه کهی ئیمه ی پارچه پارچه کرد." ئیمیلی - م زۆر خۆش دهووست. هه موو روژی پیکه وه له که ناری دەریا پیاسه و گه ممان ده کرد، شه وان پیکه وه له دەوری ئاگر داده نیشتین و قسانمان ده کرد. روژان بورین و ئیدی وهختی ئەوه هات که بۆ ماله کهی خۆمان بگه پیننه وه. له گه رانه و هدا دیتم که له و ماوه کورته دا، گوپانی گه و ره له ماله که ماندا بووه. دایکم شووی به (مهردستۆن) کردبوو، و ده بووا له وه به دواوه به بابی خۆمی بزنام. مهردستۆن، دایکمی زۆر خۆشدهووست، به لام پیاوکی میهره بان نه بوو. روژی پیی گوتم: "تەمەشا، ده یقید، ئەگەر ئەسپه کهم یان سه گه کهم به گویم نه کهن، دارکاریان ده کهم. زۆر خراپیش ده ست ده وه شینم. له دلی خۆدا ده لیم ده بی به هه ر نرخی بووه رامی بکه م، و ئەم کاره ش هه ر ده کهم." له قسه کهی مهردستۆن ئەوه حالی بووم که ئەگەر منیش گوپرایه ل نه بم، دارکاریم ده کات. چه ند روژیک دواتر، خوشکه گه و ره کهی ئاغای مهردستۆن پهیدا بوو. خا (مهردستۆن) ژنیکی وشک و گرژو مۆن بوو، قژی وه کو قژی برا کهی ره ش بوو. هاتبوو که له کاروباری ماله وه دا یارمه تی دایکم بدات و قه رار بوو به یه کجاری لی ره بمینیتته وه.

خویندانی من.

جووته خوشک و برا ئەم باسه یان هی نایه گوپی که نابئ من له ماله وه بمینمه وه و ده بی بچمه قوتابخانه. کاریکیان کرد که دایکشم رازی بوو که بخریمه قوتابخانه. هیشتا کاتی چوونه قوتابخانه م نه هاتبوو، و نه نجام له ماله وه ده ستیان به فی رکردنم کرد. هه رگیز نه و وانا نه م بیر ناچنه وه که له ماله وه پییان ده دام! ئیستاش که بیرم ده که ونه وه له رزم لی دیت. قه رار بوو دایکم ماموستا و فی رکارم بی، به لام راستت ده وی به دیرژیایی ماوه که هه ر سه روکارم ده گه ل ئاغای مهردستۆن و خوشکه کهیدا بوو. هه ردووکیان هه میشه له ماله وه بوون. وایان ده نواند گوایه سه رگه رمی کاری خۆیانن، به لام هه میشه چاوه پروانی ئەمه بوون که

بیانوویهک بیته پیئشی و خو له دهرسو دهورو خویندنه کهی من ههلقورتینن. هیئندهیان لیده ترسام ههرکه چاوم پییان دهکوت، هیچ شتیکم له بیر نهدهما. ئیدی هه موو روژیک، شهو کتیبه کهم دهکرده وه و چه ند دهرسیکم ده خویند. هه موو به یانیهک، دواى قاوه لتی کتیبه کهم ده دایه دهستی دایکم و ئه ویش ئه و شتانه ی لی دهرسیمه وه که ئه ز به رم کردبوون.

به لآم وه کو باسم کرد، چونکه له ئاغا و خات مهردستون دهرسام، هیچ کاتی نه مده توانی به بی له له وه لآم بده مه وه. له گه ل یه که مین هه له دا ئاغای مهردستون سه ری قوت ده کرده وه. له گه ل دو وه مین هه له دا خات مهردستون مؤره ی لی ده کردم. ده موچاوم له شه رما سوور هه لده گه را. دواى سی چوار هه له ی دی زمانم ده به سترا و ناچار بی ده نگ ده بووم. دایکم نه یده ویرا یارمه تیه کم بدات. ته نیا به ئه سپایی و له بن لیوانه وه ده یگوت: "ناه، ده یقید، ده یقید!". ههنگی ئاغای مهردستون ده یگوت: "پیویسته ئه م منداله بکری به به شه ر. هه ر به ناه ده یقید، ناه ده یقید، نابیت. ده بی بزانی که دهرسه کی فی ر بووه یان نا. خات مهردستون، وه کو قه ل ده یقرا ندو ده یگوت: "نا، فی ر نه بووه."

به یانیهک چووم بو ژووری نیشتمان، سه یرم کرد دایکم په ست و نیگه رانه و خات مهردستون-ش تو ره دیته به رچاو. ئاغای مهردستون خه ریک بوو شتیکی به سه ری داریکی باریکه وه ده به ست. ئاغای مهردستون به دایکمی گوت: "بزانه کلارا، منیش به مندالی کوته کی زۆرم خوار دو وه." دهرسی ئه و روژه م زۆر خراب بوو، تا زیاتر ده چوومه پی شه وه خراپتر ده بووم. به راده یهک له باسی کوتهک و کوته کاریه که ی ئاغای مهردستون ترسا بووم که هیچم به می شکا نه ده چوو. کار گه ییه راده یهک که دایکم که وته گریان. ئاغای مهردستون، هاواری به سه ر دایکم دا کرد. پاشان بینیم که ئاماژه یه کی بو خوشکه که ی کرد که له مانا که ی حالی نه بووم. ئه نجام له جیی خو ی هه ستا، دهستی دایه ئه و شوله ی که پی شتر ئاماده ی کردبوو و پیی گوتم: "ههسته کو رو، له گه ل مندا وه ره سه ری، کارم پیته." به هیواشی بو ژووره که ی خو می برد. ئه و جا له پریکا بازووی له گه ردنم هالاندو سه ری توند گرتم و به ته رکه که وته گیانم. زۆر دلره قانه لیی ده دام. منیش، که بو به رگری له خو م هیچم له ده ست نه ده هات، "که دیتم دهستی له به ر ده ممدایه، تا هیزم تیا بوو قه یم پی دا کرد.

دواى گازه که، به جو ری تیم به ربوو له تو وایه ده یه وی بمکوژیت. له خواره وه دهنگی گریانى دایکم ده هات، پاشان گویم لی بوو که پگوتی-ش ده گریا. ئاغای مهردستون پاش ئه وه ی دارکاریه کی باشی کردم، له ژووره که ی خو مدا زیندانی کردم و دهرگا که ی له دهره وه له سه رم داخست.

پیئنج دانه روژی خشت له ژووره که ی خو مدا چه پس بووم. دایکم و پگوتی مافی دیتنی منیان نه بوو، له و پیئنج روژه دا ته نیا خات مهردستون-م بینى.

شه وی پیئنجم له دهنگیک خه به رم بووه وه. به ترسو و له رزه وه له سه ر ته خته خه وه که م دانیشتم. گویم لی بوو یه کی که له و دیو دهرگا که وه گازم ده کات. هه ستام و به ره و دهرگا که چووم. له تاریکیه که دا و به ئه سپایی گوتم: "پگوتی، تویت؟"

گوتی: "به لئ، منم، ده یقید گیان."

پرسیم: "دایکم چۆنه، پگوتی گیان؟ زۆر لیم توره یه؟"

گویم لی بوو که پگوتی به ئه سپایی ده گریا، وه لآمی دامه وه: "نه، زۆر نا."

پرسیم: "پگوتی گیان، ده یانه وئ چم لیبکه ن؟"

گوتی: "بۆ قوتابخانه ت ده نیرن، قوتابخانه ی سیلیم هاوس، نزیکه له ندهن. ده بی سبه ی به یانی برۆی." ئه و جا له بن لیوانه وه گوتی: "ده یقید گیان چه زده که م شتیك بزانی. نازانم له ئیستا به داوه ئه م وه زوع و حاله چی لیدی. به لآم نابئی هیچ کاتیك من له بیر بکه ی. قه ولت ده ده می که به هه مان ئه مکداریه وه که خزمه ت و ئاگاداری تۆم ده کرد، خزمه ت و چاودیری دایکیشت بکه م."

گوتم: "سو پاس پگوتی گیان، سو پاس."

که رۆژ بووه وه، خات مه ردستۆن ها ته ژوره که م و گوتی که ده بی بۆ قوتابخانه برۆم. چاوه پروان بوو به وه وه واله شپرزهو نا په حه ت بم، به لآم من که پیشتر هه واله که م له پگوتی زانی بوو، خۆم شیلو نه کرد. ئه و جا پیی گوتم که جلکان له بهر بکه م و بۆ نانی به یانی بچمه خواره وه.

له ژووری دانیشتندا دایکم بیانی که په رنگی زهردو په شیو ده ها ته بهر چاوه و چاوانی سوور بوو بوون. جووته خوشک و برا، جووته مه ردستۆن، توانی بوویان له و چه ند رۆژدا قه ناعه ت به دایکم بیان که من مندالیکی به دو بی که لکم. هه ستم کرد زیاتر خه فه تباری ئه وه یه که من مندالیکی به دو بی که لکم، تا خه فه تباری له ده ست دانی من بی، و ئه م هه سته زۆری خه مگین و په ریشان کردم.

((٢))

دوور له مال

سیلیم هاوس

دوای چه ند ده قیقه یه که گالیسکه یه که ها ته بهر ماله وه. چاوم بۆ پگوتی گیان، به لآم وادیار بوو که له ماله وه نیه: ئا غای مه ردستۆن-ش له ماله وه نه بوو.

له و کاته دا که جانتا که میان له گالیسکه که بار ده کرد دایکم له ئامیزی گرتم و گوتی: "خودا حافیز ده یقید. قوتابخانه بۆ تۆ زۆر باشه. من ده تبه خشم کوپیزگه نازیزه که م. خودا ئاگادارت بی."

خات مه ردستۆن، مۆره یه کی له دایکم کرد و گوتی: "به سه کلارا!"

خات مه ردستۆن، ده گه ل مندا به ره و لای گالیسکه که ها ت و من سوور بووم. بهر پی که وتین و ورده ورده له مال دوور که وتینه وه، هیشتا به ته واوه تی دوور نه که وتبووینه وه که ده سته سپره که م له فرمیسکا ته پری ته پ بوو.

دوای نزیکه ی شه ش سه د، حه وت سه د مه تریک گالیسکه که له پر وه ستا. زۆرم پی سه یر بوو که پگوتی به په یژه ی گالیسکه که دا سهرکه ت، باوه شی پیدا کردم و به خۆیه وه ی قه رساندم. ئه و جا ئه و چه ند شیرینی به ی که ده گه ل خۆیدا هیئا بووی، خسته گیر فانه وه. هیچ قسه یه کی نه ده کرد،

بیډهنگ بوو. دواى ئهوهى شیرینییهکانی خسته بهرکم، جزدانیکى بچووکى پارهى دایه دهستم. دووبارهو بى ئهوهى هیچ شتیك بللى باوهشى پیدا کردم و بهخویهوهى گوشیم و ئهوسا له گالیسکهکه دابهزى و بهپهله روى. جزدانه بچوکهکه سى سکهى زیوى بریقهدارى تیدا بوو که وام مهزنده دهکرد، پگوتى هیندهى سووى بوونهوه بویه بریقهیان تیکهوتبوو. بهلام شتیكى دیکهش له جزدانهکهدا بوو که له سى سکهکهم پى خوشتر بوو. دوو دانه سکهى تر بوو، که له سیانهکهى دى گهورهتر بوون و له پارچه کاغذیکهوه پیچرابوون. و به دهستهختى دایکم ئهمهى لهسهر نووسرابوو: "بؤ دهیقىد، لهگهله ئهوپهرى خوشهویستیمدا."

گالیسکهکه له (یارموت) ویستا. لهویندهر پاش فراقینیكى سادهو بهپهله، سواری گالیسکهیهكى گهورهتر بووم و بهرهو لهندنه وهرى كهوتین.

له لهندنه نزیك بوینهوهو بهره بهره شار له دورهوه دهردهكهوت. تا زیاتر له شار نزیكتر دهبوینهوه فزولیته و کونجکاوى من پتر دهبوو. ئهنجام گهیشتیینه لهندنه و گالیسکهکه لهبهر میوانخانهیکی بچووکدا وهستا. که له گالیسکهکه دابهزیم و چووم بؤ ئوفیسی ئوتیلهکه (میوانخانه) ههستم به تهنیاییهكى زور کرد. کهس نههاتبووه پیشوازیم. کهس نهیدهزانى که دهبى چ لهگهله مندا بکرى. دانیشتم و له فکران راجووم. له دلى خودا گوتم ناكا ئاغای مهردستون به پیلان منى بؤ لهندنه نارد بیته تا لهم شاره گهورهیهدا ون بيم و له کولى بيمهوه. له خووم دهپرسی، که ئهگهر بهپای پیاده بکهومه رى و بؤ مالى خویمان بگهريمهوه چ دهبیته؟ ئایا جگه له پگوتى کهسى دى پیشوازیم دهکات؟

که بهدهم ئهو بیرانهوه دانیشتبووم، لاویكى باریک و بنیسی جل رهش وهژور كهوت و به ئهسپای دهگهله کارمندی ئوتیلهکهدا كهوته قسان. دیقهتم دا که ههه پانتولهکهى و ههه قولى چاکهتهکهى بؤ وى کورتن.

له منى پرسى: "تؤ قوتابیه تازهکهى؟"

نهمدهزانى چ وهلامیكى بدهمهوه.

گوتى: "من ناوم میله و یهکیکم له ماموستاکانى قوتابخانهى سیلیم هاوس."

گوتم: "ببوره قوریان، قوتابخانهکه زور لیروهه دوره؟"

وهلامى دامهوه: "به گالیسکه نزیکهى ده کیلومهتره."

سیلیم هاوس، بیناییهكى چوارگوشهى خشت بوو. له چول دهچوو. کاتى گهیشتیینه ئهویندهر هینده کړوکپو بیډهنگ بوو وام مهزنده دهکرد که مندالهکان ههموو چوونهته دهرهوه. بهلام جهنابى میل بؤى باسکردم که مندالهکان له ویندهر نین، چونکه پشوو قوتابخانهیه و ههموویان له مالى خویمان. پیى سهیر بوو که نازانم قوتابخانان لهو کاتهى سالدأ پشوو یانه. ئاغای کریکل، خاوهنى قوتابخانهکه، دهگهله هاوسههکهى و کیژهکهیدا بؤ کهنارى دهریا چوو بوو. ههستم کرد بویه له کاتى پشوو قوتابخانهدا منیان بؤ ئهویندهر ناردوهه تا ته مبییم بکن. یهه دانه مانگی خشتى بؤ کردنهوهى قوتابخانهو دهرسو دور ماوو، ودهبوايه من بهتاقى تهنیا لهوى وهمیتم.

ئاغاي ميل منى برده پۇلىكەو و به تاقي تهنيا لهوئندهرى به جيھيشتم و به خۇي پۇيى. پۇلكە لهبر چاوما شوئنيكى چۆل و خەمناك بوو. روانيمه ريزى رحلهكان و ئەو كۆنه كتيبه شپرو وپرانەي كه لهسەر ئەرزە پيس و تۆزاويهكه پەرت و بلاو بوو بوونەو. هيواش هيواش بۇ ئەو سەرى ژورەكه چووم و له پىر لهسەر رحلهيهك پارچه مقهوايهكم دۆزييهو كه لهسەرى نووسرابوو: "ئاگاداربن گاز دهگريت!"

وام مەزەندە كرد كه سهگيكي زهلام و ترسناك له ژورەويهو ئەو نووسينه دەربارهى ئەو. له ترسى گيانى خۆم چوومه سەر رحلهكهو لهسەرى وهستام. ماويهك بهو دهقهو مامهوه تا ئاغاي ميل هات. ليى پرسيم بۆچى لهو سەر وهستام.

وهلام دايهوه: "ببوره قوربان، له ترسى سهگ هاتومهته ئەم سەر."

به سهرسامى گوتى: "سهگ؟ كام سهگ؟"

گوتم: "ئەو سهگەي كه نووسيو تانه گاز دهگريت."

ماموستا ميل به دهنگيكي خەمگين گوتى: "نا، كوپه فيلد، ئەو نووسراوه دەربارهى سهگ نيه، بهلكو مەبهستى تۆيه. دەبى ئەو نووسينه به پشتتهوه هەلواسم. زۆر به داخهوه، كوپه فيلد، بهلام هيچ چاريك نيه، دەبى ئەم نووسينه به پشتى تۆوه هەلواسرى."

ئاغاي كريك

منى لهسەر رحلهكه هيئايه خوارى و مقهواكهى به پشتمهوه هەلواسى. بۆ هەر شوئنيك روئيشتبا مەبوايه ئەو نووسينه به پشتمهوه ببينريت.

كەس نەيدەزانى چ ئازاريكم دەچەشت. هەموو كاتى ئەوهم دينايه بهرچاوى خۆم كه يهكيك خەريكه نووسراوهكهى سەر پشتم دەخوئنيتهوه، تەنانەت ئەو كاتانەش كه كەسم له دەروپەر نەبوايه. بهو زوانه چل و پيئنج قوتابيهكهى قوتابخانهكه له پشوو دهگهپرانهوه، و دەم هيئايه بهرچاوى خۆم كه هەر هەموويان به ديتنى من هاوار دهكەن: "ئاگاداربن، گاز دهگريت!"

دواى يهك دانه مانگ ئاغاي كريك هاتهوه. له هەمان شەوى ئەو رۆژەي كه له پشوو گهپرايهوه، دەستورم درايه كه بهر له خەوتن بۆ ژورەكهى ئەو بپروم. روئيشتم و به ديتنى دووچارى ترس بووم.

ئاغاي كريك پياويكى قەلەو بوو، دەستەيهكى گهوره كليلى پى بوو، وسهعاتيكي زنجيردارى له دەست بوو. لهسەر كورسيهكى گهوره پان دانيشتبوو و بوتليك و پهرداخىكى لهبەر دەستدا بوو. جووتى چاوى زۆر بچووكى به قولاً چووى هەبوو، دەموچاوى هيئندە سوورو هەلكفاوو، لهتۆ وايه زۆر توپهرو تپۆيه. كه پووى بچووك و چهناگەي پان بوو، سەرى روتا بووهوه و ئەو مووه تەنكەي هەردوو لای سەرى وهكو تەر دەهاتنە پيش چاو. ئەو شتەي كه پتر مايهى ترسى من بوو، روالهت و سيمای ترسناكى ئەو نەبوو، بهلكو دەنگى بوو، كه دهتگوت له بنهبانى ئەشكهوتەوه ديت. هيئندە به ئەسپايى قسانى دهكرد له تۆ وايه هەر له بنى دەنگى نيه.

ئاغاي كريكل، بۆيە بانگى كردبووم تا پيىم بليت كه وهكو باوه پيارهكه، يانى وهكو مهردستون، پياويكى سهختگيره و ليپراوه به هر نرخى بووه بمكات به بهشهر، ودهبى هر چييهك دهليت بى چهندوچوون به گوئى بكه.

له كاتيكا كه گوئى دهسوومهوه، به دهنگه نزمهكهى گوتى: "كه شتيك به كهسيك گوت، دهبى به گويم بكات."

زور دهترسام، بهلام داوايهكى زور گرینگم ههبوو كه دهباويه پيى بليم.

له كاتيكا دهنگم له ترساندا دهلهزى گوتم: "ئاغا، تكيهكم ههيه، دهكرى ريم بدهى تا مندالهكان نهگهراونهتهوه ئه نووسينه له پشتم بكهمهوه؟ زور له و كارهى كه كردومه ژيوانم و بهلين ددهم كه چيتر كورپكى خراپ و لاسار نهيم."

ئاغاي كريكل، به تهكانيك له سهر كورسيهكهى ههستاو من پيى وهغاريوه نا. بى ئهوهى ئاورپكى پاشهوه بدهمهوه، تا نيو ژورهكه م غارمدا. خو م دا بهسهر تهخته خهوهكه مداو تا دوو دانه سهعات له ترسا دهلهزيم. خو شيهختانه، به ختم ههبوويهكه م قوتابى كه له پشوو گهرايهوه، كورپكى سوعهتچى و قوشمهچى بوو و نووسينهكهى پشتى به لاوه زور خوش بوو. نيوى تومى ترادلز بوو، منى به مندالهكانى ديكه ناساندو نووسينهكهى سهر پشتى پى نيشاندان و گوتى: "كورپنه تهمهشاكن، گه ميهكى خوشه!"

ههندى له مندالهكان و ايان دهواند كه من سهگم. مشتكيان پيدا دهدام و دهيانگوت: "وهركهوه، له جيى خوت نهجوئى!" ههوه لچار له م كارهيان نارهحت بووم، بهلام پاشان بينيم كه مهبهستيان گه موه شوخييه و رفتاريان دهگه ل مندا دستانهيه. له ئه نجامدا گه ييمه ئه و قهناعتهى كه ئه و نووسينه ئه وهندهش خراپ نيه كه من وينام دهكرد و پيوهى سهخلت و نيگهران بووم.

قوتابيه كمان ههبووبه ناوى (جييس ستيرفورت). به ته من له هه موو قوتابيه كان گه ورتبوو. ئه مه شهش دانه سال له من گه ورتبوو، و زورى ميهره بانى دهگه ل دهكردم. به كومهكى ئه و، به و پاريهى كه هه مبوو ميوه و شيرينى و سارديم بو هه موويان كرى. ئه و شهوه له ژوروى نووستنه كه ماندا ئاهه نكيكى تىرو ته سه لمان به رپا كرد، بخو و بلى و پيبكه نه، و زورشتم ده ريارهى قوتابخانه كه له قوتابيه كانه وه بيست.

دهركردنى ئاغاي ميل

سبه ينيى ئه و روزه دهرس دهستي پيكرد. ههركه ئاغاي كريكل پيى نايه پوله وه، هه موو منداله كان بيدهنگ بوون. به دهنگه نزمهكهى گوتى: "مندالينه باش گوئى بگرن. ئه مپرو دهستيكي سالى تازهى خوئنده. ئاگاتان له رفتارو كردارى خو تان بيت. تا ده توانن هه ولبدن دهرسهكانتان باش فيربن. چونكه ئه گه ر كووشش نهكهن، سزاتان ددهم، ودهست له كهس نا پاريزم. نمرهتان ليدهشكينم و هه رچييهك بكه ن ناتوانن نمرهكانتان پر بكه نه وه. بويه هر هه مووتان، به وپه رى جدى دهست به كارو كووشش بكه ن."

ئاغا كرىكل، دواى ئەم ھەرەشەو گۈرەشەنە بەرەو رەھلەكەى من ھات. گوتى دەزانىت كە من بە گانگرتن بە ناوبانگم، بەلام ئەوئىش لە گانگرتندا ھىچى لە من كەمترنە. شولكەكەى دەستى نىشاندام و گوتى: "ئەم تەركەيە لە ددانىش تىژترە. لە ھەر ددانىك باشتر گان دەگرىت. وانىھ؟" لەگەل ھەر قەسەيەكدا شولىكى پىدا دەكېشام. روندك لە چاوان ھاتنە خوارى.

(ستىرفورت) بوو بوو بە دۆستىكى زۆر چاك و دلسۆزى من. ئەوئەندەى لە دەستى ھاتبا، پىشتىوانى لىدەكردم و دەى پاراستم. بەلام نەيدەتوانى لە ھەنبەر رەفتارى ناھەقانەى ئاغای كرىكل دەرھەق بەمن، ھىچ بەرگرييەك لىبكات. بە ھەرحال ئەگەر بشىتوانىيا، لەم رووھە ھىچ كارىكى نەكرد. بەلام رەقى و زېرى ئاغای كرىكل دەگەل مندا يەك فايدهى ھەبوو. ھەر جارى كە بەلاما رەت دەبوو، ھەزى دەكرد شولىكم پىدا بكېشىت، ئەو مقەوايەى كە بەپىشتەمەو ھەلواسرابوو، نەيدەھىشت جەزەبەكەيم بە باشى پى بکەوى. بۆيە دەستورى دا مقەواكە لە پىشتەم بەنەوھە و ئىتر نەم دىتەوھە.

ئاغای ميل، خۆشى دەويستەم و زۆرى يارمەتى دەدام، و زۆرم پىناخۆش بوو كە دەمىنى ستىرفورت بەد رەفتارىيەكى زۆرى دەگەل دەكات.

رۆژىكى شەممە، ئاغای ميل سەرگەرمى دەرس وتنەوھە بوو، بەلام غەلبە غەلب و دەنگە دەنگى قوتابىھەكان گويى بنىادەمىيان كەپ دەكرد. ھەندىك پىدەكەنن، ھەندىكى دى گۆرائىيان دەچپى، ھەندىك لە مندالەكان قەسەيان دەكرد، تەنانەت ھەندى ھەبوون كە لە پۆلەكەدا سەمايان دەكرد يان يەكتريان بە پۆلەكەدا راودەنا و گەمەو شوخىيان پىكەوھە دەكرد. ئاغای ميل لە پىر ھاواری كرد: بىدەنگ! ئەم ھەراو ھەنگامەيە چىھ. سەبىرم سوا، تاقەتم چوو. نازانم خۆتان دەزانن كە رەفتارتان چەند خراپە يان نا."

مندالەكان ھەموو بىدەنگ بوون، ھەندىكىيان ئەم سەرزەنشتەى ئاغای ميل-يان پى سەير بوو. ھەندىكى تريان تارادەيەك ترسا بوون، ھەندىكىشىيان لەوھە دەچوو لە كارەكەى خۆيان پەشىمان بن.

ستىرفورت، لە بنەبانى پۆلەكەدا وىستابوو. پىشتى بە ديوارەكەوھە دابوو، دەستەكانى لە بەركەكانى نابوون و تەمەشاي مامۇستا ميل-ى دەكرد. مامۇستا ميل وايزانى كە خەرىكە فىكە لىدەدا. گوتى: "بىدەنگ."

ستىرفورت، بەبى نەزاكەتى گوتى: "خۆت بىدەنگ بە. دەستور بە منىش مەدە!"

مامۇستا ميل گوتى: "دانىشە!"

ستىرفورت ديسان گوتى: "خۆت دانىشە!"

ھەندى لە مندالەكان كەوتنە پىكەنن و يەك دوو كەسىكىش چەپلەيان لىدا، بەلام رەنگى مامۇستا ميل لە تۆرەيى دا بە جۆرى پەرى بوو، كە دىتيان ھەموو بىدەنگ بوون. مامۇستا ميل گوتى: "ستىرفورت، تۆكە لەم قوتابخانەيەدا روت دەدرىتتى، ماناى وانىھ، ئەمە بە ھەل بزانى و دەگەل پىاويكى بە حورمەتدا، ئەو جۆرە بى ئەدەبىيە بكەى."

ستیرفورت زۆر روودارانه گوتی: "پیاوی به حورمەت؟ کوا؟ من هیچ پیاویکی به حورمەت لێرەدا نابینم."

ئاغای میل داوای لە (ترادلز)ش کرد کە بێدەنگ بێت. پاشان گوتی: "کاکە ستیرفورت. سوکایەتی کردن بە کەسیکی زەحمەتکێش کە قەت خراپەیی بۆ نەبوویت، کاریکی ناجوامیڕانەیه. ئیستا هەر کاریکت دەوێ بیکە: یا دانیشە یان بەو دەقەووە بە پێووە بوەستە.

ستیرفورت، لە بنەبانی پۆلەکەووە هاتە پێشەووە بە ئاغای میل-ی گوت: "کە تۆ بە من دەلێی کارەکەم ناجوامیڕانەیه، منیش بە تۆ دەلێم پیاویکی گەوجی ناکەس بەچەیت."

لە پڕ هەموو پۆلەکە بێدەنگو مت بوو. ئاغای کریکل هاتبوو پۆلەکەووە.

کریکل یەجگار تۆرەبوو. بە ئاغای میل-ی گوت کە نازانیت پۆلەکە کۆتەرۆل بکات. گوتی کە چیت ناخوای ئاغای میل لە قوتابخانەکەدا کار بکات و دەری کرد. لەو کاتەدا کە ئاغای میل لە پۆلەکە دەچوووە دەری، تۆمی ترادلز کەوتە گریان. ئاغای کریکل لەسەر ئەوێ کە بۆ مامۆستا کە گریابوو، دارکاری کرد.

چەند رۆژیک داوای ئەو رووداو، لە رۆژی لە دایکبووندا، یەکیک لە مامۆستاگان پێی گوتم بچم بۆ ئۆفیسەکەیی ئاغای کریکل. بە خوشحالیەووە رویشتم، چونکە وام خەیاڵ دەکرد کە پگوتی بە بۆنەیی سالیادی لە دایکبوونەووە دیاریەکی بۆ ناردووم، بەلام سەیرم کرد لە ئۆفیسەکەیی ئاغای کریکل دا جگە لە خۆی ژنەکەشی چاوەڕوانمە. کە هەردووکیانم پیکەووە بینی هەستم کرد کە دەبێ شتیکی خراپ رووی دابیت، هەواییکی ناخۆشیان پێی بی.

خانم کریکل بە دەنگیکی خەمناک دواندمی. گوتی کە دایکم شتیکی خراپی لێقەوماو. لە قسەکانیا بۆم دەرکەوت کە دایکە بەلەنگازو بێنەواکەم مردوو. لە هۆرژنی گریانم دا، نەمدەزانی چی بکەم. هەستم دەکرد کە ئیتر تەنیا تەنیاو لە سەرانسەری ئەم جیهانەدا هیچ کەسیکم نیە. خاتوو کریکل میهرەبانیەکی زۆری دەگەل کردم. بە درێژایی رۆژەکە لە لای خۆیەووەی دانام. هیڤە گریام تا هیژم لەبەر پراو خەوم لیکەوت.

بۆ سبەینی لە قوتابخانەیی سیلیم هاوس رویشتم و ئیتر هەرگیز بۆ ئەویندەر نەگەرماو.

((٣))

دەست بە کاربوون

ئیمیلی و ستیرفورت

پاش ئەوێ دایکەمان بە خاک سپارد، یەکەم کاری خات مەردستۆن ئەمە بوو کە پگوتی دەرکرد. پێی گوت دەبێ تا مانگیکی دی بۆ خۆی شوینیکی پەیدا بکات و لەو ماله بپروات. پگوتی بۆ ماوێ دوو هەفتەیه کە دەپروات بۆ یارموت، بۆ مائی براکەیی. لە خات مەردستۆنی پرسی کە ئایا دەتوانی منیش دەگەل خۆیدا بەریت یان نا؟ خات مەردستۆن کە دەتگوت ئەمەیی لە خودا دەویست گوتی: "بەلێ، براکەم هیڤە سەرقالە کە دەرفەتی نیە بیر لەم شتانه بکاتەووە نابی ئیزعاج بکری. بۆیە پیم وانیە بەرھەستی رویشتم ئەم منداڵە بکات."

ئاغاي پگوتى و هام لە يارموت چاوه پروانى ئىمە بوون. زۆر زوو گەيىشتىنە مالى ئاغاي پگوتى. رىك وەكو خۆى مابووه، هيچ نەگۆرپاوو. خات گامىچ-ش لەبەر دەرگا چاوه پروانى ئىمەى دەکرد، بەلام ئىمىلى ديار نەبوو. خات گامىچ گوتى بۇ قوتابخانە چوو. دەمزانى ئىمىلى لە چ رىگەيەكەو بۇ مال دەگەرپتەو، بۆيە، خىرا كەوتمە رى و هيواش هيواش رۆيىشتم تا بيگەمى.

هات، خشىكترو رووخوش تر بوو بوو. چاوه شىنەكانى لە جاران شىن تر دەيانواند، لىپرام سوعبەتى دەگەل بکەم و وا بنوینم كە ناياناسم. رووم وەرگىپراو بيئەوہى هيچ ناشناييەكى پى نيشان بدەم بەلايا رەت بوون. بەلام ئىمىلى-ش كەم نەبوو. منى ديت و ناسىمى، بەلام هيچى نەگوت و بە دەم پىكەنيئەوہ پى وەرگارەوہ نا. بەغار دووى كەوتم و لە نزيكى مالهەوہ پى گەيىشتمەوہ. كە پىيدا گەيىشتم، بە پىكەنيئەوہ گوتى: "ئەي، ئەمە تۆى دەيقيد؟" گوتم: "بەلئى خۆم. لە ھەوەليشەوہ ناسىمىت."

ئىمىلى گوتى: "ئەدى تۆ؟ منت ناسىيەوہ؟" گوتم ئەدى چۆن. ويستم وەكو مندالان شوخى دەگەل بکەم. بەلام ئىمىلى خىرا گوتى كە مندالەكەى جاران نيە. ئىمىلى ھىندەم دەگەل مېھرەبان بوو، و رەفتارىكى ھىندە دۆستانە و دلگىرى ھەبوو كە لە جاران خۆشترم ويستم و دلەندى بووم.

دواى چايى لە دەورى ئاگر دانىشتىن. رووداو و اريقاتەكانى قوتابخانەى سيليم ھاوس-م بۇ ھەمويان گىپرايەوہ، و بە تايبەتى زۆرم دەربارەى ستيرفورت قسان كرد. گوتم: "ستيرفورت كورىكى زۆر مەحبوب و خۆشەويست و دەست و دل كرايەوہ. زۆر پياوانەيە، چەندى پىدا ھەلبىلیم ھەر كەمە."

لەو دەمەدا كە بە تاسەو ستايشەوہ باسى ستيرفورت-م دەکرد چاوم بە سىماى ئىمىلى كەوت: بە دل گوپى لە قسەكانم دەگرت، چاوهكانى پرشنگيان دەداو گۆناكانى گول ناسا گەشا بوونەوہ. سەرم سوپما، بىدەنگ بووم، ھەموو كەوتنە پىكەنين و تەمەشاي ئىمىلى-يان كرد. پگوتى گوتى: "ئىمىلى وەكو منە و زۆرى حەز لىيە ئاغاي سىترفورت بناسىت."

ئىمىلى لە شەرماندا سوور ھەلگەپراو بە دەستەكانى دەموچاوى وەشارد. دواى تۆزىك سەرى ھەلپى و كە دىتى ھەموو سەيرى دەكەين ھەستا و بەپاكردن رۆيى. رۆيى و خۆى لە شوينىكدا شاردەوہ و كەمىك پىش كاتى خەوتنان گەپرايەوہ.

كاتەكە زۆر بە خىرايى دەپۆيى، لە تۆ وايە دەفپى، ئىدى كاتى ئەوہات كە من دووبارە بۆ ئەو ماله بگەریمەوہ كە لىيى بىزار بووم، و لەویندەر بەد رەفتارى و بى مېھرىم دەبىنى. لە ھەمووى خراتر ئەمە بوو كە دەبوايە بە تەنى بگەریمەوہ و پگوتى گيانم لەگەندا نەبوو.

كار لە كۆمپانياكەى مەردستوندا

بەيانىك، دواى نانى بەيانى كە خەرىك بوو لە ژورەكە و دەردەكەوتم، ئاغاي مەردستون گازی كردم و گوتى كە نەپۆم. يەككە لە دۆستەكانى، بە نيوى ئاغاي كوئىنيون لەوى بوو. ئاغاي كوئىنيون دەستەكانى لە بەرپەكانى نابووولە پەنجەرەكەوہ تەماشاي دەرىي دەکرد.

مەردستۆن گوتى: "دەيقيد، لاويكى وەكو تۆ نابی ھەموو رۆژى بېكارو تەمەل ھە مالاھو دەنيشيت. بەخۆت دەزانی كە من دەولەمەند نيم و مەسرهفی خويندنيش زۆر گرانە. ناتوانم چيتەر بۆ قوتابخانەت بنيرم. دەبى خۆت مشورى خۆت بخۆيت و بتوانى بەرەى خۆت لە ژير پييان دەرييني. دەبى خۆت ژيانى خۆت بەرپۆه بەرى و تا زووه دەست بە كاربەكى."

وام دەھاتە بەرچا و كە تا ئەو كاتەش چارەنووسى ژيانم كەوتبوو دەستى خۆم، و دەبوايە ھەو بەدواوھش بەھەر زەحمەت و گيانەھارەكە بوو بە تەنيا و بى ھيچ پشتيوانىيەك ژيانى خۆم ھەلسۆرپنم و بەرپۆه ببەم.

ئاغاي مەردستۆن گوتى: "پيم وايە كە ناوى كۆمپانيای مەردستۆن و گرینیبى-ت، كە كۆمپانيای كپين و فرۆشتنى ساردەمەنيیە، بيستووھ. ئاغاي كوئينيون بەرپۆه بەرى ئەم كۆمپانيایە، كۆمەليك گەنج لەبەر دەستیدا كار دەكەن و پيشنيازی كردووھ كە كارپكيش بە تۆ بدات، بۆيە دەبى لەگەل ئاغاي كوئينيون دا بۆ لەندەن برۆيت و وردە وردە لەسەر پيى خۆت بوەستى و دەبى بە خۆت ژيانى خۆت بەرپۆه بەريت."

كارگەكەى مەردستۆن و گرینیبى لە كەنارى روبريك بوو، بينايەكى كۆنى ناشيريني ھەبوو، كە ئاوى روبرەكە ھەلدەكشا، بيناكە ريك دەكەوتە ليوار ئاوەكە، كە ئاوەكە دادەكشا، ئیدی قورپو سيان لە ھەموو لايەكەو دەورى دەدا. زۆر چاكەم لە بیره كە ناو ژوورەكان و سەر قالدەرمەكان يەكپارچە قورپو سيان بوو و مشكانى زەلام و پيرى كەويى بە ھەموو لايەكدا دەھاتن و دەچوون و جرت و فرت، دەنگى زيقەو چرنوك گرتنيان لە ھەموو لايەكەو دەھاتە گوى. بينايەك بوو چيوای لە كاو لە خەرابەيەك كەمتر نەبوو.

كارى من ئەمە بوو بوتلە بەتالەكان بەدەمە بەر رووناكى و فەحسيان بكەم. ئەوانەى كە عەيببكيان ھەبوو، دەمخستەنە لايەكەو، تا دووبارە بەكار نەھينرينەوھ. بوتلە باشەكانيش دەبوايە بشۆردرانا، كە لە فەحسى بوتلە بەتالەكان دەبوو مەو دەبوايە زۆر كارى ترم بكردايە. دەبوايە سەرى بوتلە پرەكان بە تەپەدۆر بنەينەوھو بەستەبەنديان بكەين. من و دوو سى كورپى دى ئەم كارەمان دەكرد.

بەمجۆرە، ھەرچى ھيوو ئوميدىكم ھەبوو كە بيمە گەنجىكى خوينەوارى شايستەو بە حورمەت، بوو بە نەخشى سەر ئاو، يانى ريسەكەم بوو ھەو بە خوړى. شەرمم لە وەزەو كاروبارى خۆم دەكرد.

مالباتى ميكاير

لە سەعات دوانزەو نيوى رۆژى يەكەمى كارەكەم دا، ئاغاي كوئينيون، بۆ ئوفيسەكەى خويى گان كردم. لە نووسينگەكەيدا پياويكى قەلەوى ناقسالم بينى كە چاكەتيكى قاويى و پانتۆليكى رەشى لەبەر بوو، وجووتى پيالوى رەشى لە پيدا بوو. سەرە گەورەو ساف و لوسەكەى وەكو كۆلەكەى بى موو وابوو، دەموچاوى پان بوو. جلەكانى كۆن و خراب بوو.

ئاغاي كوئينيون پيى گوتم: "ئەمە ئاغاي ميكابره، ئاغاي مەردستون دەيناسيىت و بەنامەيەك داواي ليكردووه كه يەكيك له ژوورهكانى مالهكەي خوي به كرى بدات به تو".

ئەو كاته بوو كه ئاغاي كوئينيون به فەرمى پيى راگەياندم كه منى لەو كۆمپانيايە، بە هەفتەي شەش شلینگ دامەزراندووه و پاشان كريكەم دەگاتە هەوت شلینگ له هەفتەيەكدا.

سەعات هەشتى شەو، ديسان ئاغاي ميكابر پەيدا بووهوه. دەست و چاوم شت و دەگەل ئەودا بەرهو مالى وان بە ريكەوتم، بۆ ئەو شوينەي كه پاشان دەبوايە بە مالهكەي خوي ناوبەرم.

خانووەكەي ئاغاي ميكابر، هەمان وەزەو حالى هەژارانەي خاوەنەكەي هەبوو، بەلام هەولئى ئەوەش درابوو كه تارادەيەك وەكو خاوەنەكەي سەلارو بەحورمەت بنويى. ئاغاي ميكابر منى بە هاوسەرەكەي ناساند كه ژنيكى باريكەلەي لاوازي بە تەمەن بوو. خات ميكابر منداليكى چكۆلەي بە باوەشەوه بوو.

سى مندالى ديكەش له مالهوه بوون: كورپيكي نزيكەي چوار سالان، كيژۆلەيەكي نزيكەي سى سالان و منداليكى ديكەي بچوك.

خات ميكابر، دەگەل مندا هاتە سەر قالدەرمەكان تا ژوورهكەم پي نيشان بدات. ژووريك بوو ريك لەسەر كۆتايى قالدەرمەكان بوو، كه لوپەليكى ئەوتۆي تيا نەبوو. خات ميكابر كه له قالدەرمەكانەوه گەيە ژوورهكە ماوەيەك دانيشت، تا بينى بدات.

پيى گوتم: "بەر لەوهي شوو بە ئاغاي ميكابر بكم هەرگيز ئەوهم بە بيرا نەهاتبوو كه رەنگە روژي له روژان ناچار بە ژوور بە كرى بەم، بەلام ئاغا ميكابر قەرزدارەو وەكو دەبينى ناچارم بەم وەزەو حالە قاييل بيم".

له وەلاما گوتم: "بەلى، خا ميكابر."

گوتى: "ئەو كەسانەي كه قەرزبان لەسەر ئاغاي ميكابره دەبي مۆلەتي بەدن تا بتوانيت قەرزەكانيان بداتەوه، و ئەگەر زۆرى بۆ بينن و گوشارى بخەنە سەر خويان زەرەر دەكەن و له ئەگەري هەر پيشهات و رووداويك بەرپرسیار دەبن. بە زۆرو گوشاران پارە دروست ناکرييت و ئاغاي ميكابر حالى حازر له وەزەو حاليكا نيه كه بتوانيت قەرزى كەس بداتەوه."

كەسانى كه هاتوچۆي ئەو مالهيان دەکرد، يان لەو مالهيدا باسيان دەکرا، تەنيا ئەوانە بوون كه قەرزبان لەسەر ئاغاي ميكابر بوو. ئەم خودان قەرزانه له وەخت و نا وەختدا دەهاتن و هەندىكيانيش زۆريان بەد رهفتارى دەکرد.

دواي ئيش، وەختى خۆم لەو مالهيدا دەگەل ئەو مالباتەدا بەسەر دەبرد.

بەخۆم نانى بەيانيم نامادە دەکرد كه بريتي بوو له تۆزي شير و پارچه نانكي هەرزان بايى. شيويشم كه تۆزيك نان و پەنير بوو، هەر خۆم نامادەم دەکرد.

خانم و ئاغاي ميكابر، زۆرم بۆ باش بوون، بەلام لەو قوناغەدا، ژيانم خۆش نەبوو. لە بەيانىەوه تا شەوي دەگەل پياوانى گەورەو مندالانى زير و بى تەرييت دا كارم دەکرد، و وەكو مندالە هەژاريكى پيس و چەپەل و شپوشەپريو وا بووم: هەموو ئەو پارەيەي كه وەرم دەگرت هەر بەشى خواردنى دەکردم و خواردنەكەش باش نەبوو.

زۆربەى كاتى بېكارىم، لە كوچەو كۆلانا ندا بە پياسەو گەپران بەسەر دەبردو تەنانەت مەترسى ئەو شەبوو كە بىم بە دزو رېگر، چونكە نە چاودىرى كەسم بەسەرەو هەبوو و نەكەس رېنوئىنى دەكردم. خەم و پەژارەكانم دەخواردەو بو كەسم باس نەدەكرد، تەنانەت لەو نامانەشدا كە بو پگوتى - م دەنارد، هيچم لەمبارەبەو نەدەگوت.

بەرە بەرە وام لېهاتبوو، وامدەزانى تازە ژيانم بە فېرۆ چووو قەتیش باشتەر نابىت، وچاوەپروانى ئەو نەبووم كە رۆژى لە رۆژان لە تەنيايى و بېكەسى رزگار بىم و كاريك بدۆزمەو كە ماىەى شانازى بى، نەك شەرمەزارى.

ئاغاي ميكاپر لە زىنداندا

كيشەو گرتەكانى ئاغاي ميكاپرىش دەبوون بە سەريارى نەگبەتیهكانى خۆم و زياتريان خەفەتبار دەكردم. شەويك خات ميكاپر بردمىە پەنايهكەو زۆر خۆمانە قسەى دەگەل كردم. گوتى: "دەيقيد كوپەرفيلد، رېم بدە وەكو دۆستىك دەردى دلى خۆمت بو هەلپريژم. كيشەو گرتەكانى ئاغاي ميكاپر زۆر زۆر زياتر بوون ولە چارە دەرچوون. جگە لە تۆزىك پەنير ئىدى زەوادمان لە مالى نەماو كە سكى ئەم مندالانەى پى تير بكەم."

ئەنجام قەرزەكانى ئاغاي ميكاپر ئەوئەندە زۆر بوون كە بەيانىەك گرتيان و لە حەپسخانەيان پەستاوت. لە يەكەمىن يەك شەممەى دواى گرتنى چووم بو ديدەنى. لە حەوشەى زىندانەكەدا چاوەپروانم بوو، وپېكەو چووین بو سالولەكەى خوى. ماوہىەكى زۆر بە دوو قولى گرياین. ئامۆزگارى كردم كە پەندو عيبرەت لە ژيانى ئەو وەرېگرم و كارى نەكەم كە رۆژم بەو رۆژەى ئەو بگات. ئەوجا شلېنگىكى بە قەرز ليوەرگرتم تا تۆزى خوراكى بو خو پى بکړيت.

ياسايەكى تايبەتى هەبوو، كە بە گويزەى هەندى مەرج، رېگەى بە زىندانى دەدا، لە زىندان مەرەخەس بىت. ئاغاي ميكاپر بو ئەم مەبەستە عەرزوحالىكى دابوو بە حكومەت، و هاوسەرەكەى چاوەپروان بوو كە تا شەش هەفتەى دى ئازاد بىت.

ئاغاي ميكاپر دەيگوت: "دواى ئازادى، گومانم لەو نىيە كە پارەيهكى باش بە دەست دىنم و ژيانىكى تازە دەست پىدەكەم، هەلبەتە ئەگەر بارودۆخەكە باش بى". مەبەستى لەم قسەيه ئەمە بوو كە بەو زووانە بەخت رووى تىدەكات.

سەرەنجام ئاغاي ميكاپر لە زىندان ئازاد بوو، ومنيش بى ئەندازە خۆشحال بووم. لە خات ميكاپر پرسى: "ئىستا كە مېردەكەت رزگارى بوو، بە تەمان چى بكەن؟" خات ميكاپر وەلامى دامەو: "خزمانى من باوەپريان وايە كە ئاغاي ميكاپر پياويكى بە بەهرەو فرە توانايە، بە بوچوونى ئەوان، بە سووكە واسىتەيهك دەتوانى لە دەزگايەكى دەولەتى دا كاريك پەيدا بگات." خات ميكاپر، زۆربەى كات بە جۆرى باسى خزمەكانى خوى دەكرد كە لە تۆ وايە خەلكانىكى يەجگار بە دەسەلات و دەستپۆن.

گوتی: "خزمه کانم پییان وایه که ناغای میکابر دهبی پروات بو (پیلیموت). چونکه شهوی بو
ئایندهی شهو شویئیکی له باره و دهرفتهی کاری زورت ره."
پرسیم: "توش له گه لیا دهرپویت؟"

خات میکابر به دم گریانه وه گوتی: "هیچ کاتی میرده کهم به ته نیا ناهیلیم. هرچه نده له
سهرتای یه کتر ناسینمانه وه له هیچ گرفتییکی خوی ناگاداری نه کردم وه، وپرای شه مش قهت
لیی دانا بریم، بو هر کویه ک پروات له گه لیا دهرپوم."

جیابوونه وه له مالباتی میکابر

دلیم پر بوو. ده بوايه مالباتی میکابر به جی بلیم. ناچار بووم جاریکی دی ده گه ل خه لکانیکی
تازهدا بریم. هه ستم ده کرد که به بی قیان و مه حبه ت و دوستایه تی مالباتی میکابر دیسان ده بی
دوو چاری ته نیایی و نائومییدی بیه وه. ده مزانی تا نه خشه و بهرنامه یه که بو ژیا نی خوم دانه پیرژم و
له بیرو خه می رزگاری خومدا نه ب. له م وه زع و حال و خه م و نائومییدی ناخه له سم و هه ره شه مه حالیم
ده بی.

خانم و ناغای میکابر به نا چاری ده بوايه برۆن و هه موومان به م لیك داپرانه زور غه مگین و
ناپه حه ت بووین، خات میکابر پیی گوتم: "ده یقید کویه رفیلد، تا له ژیا نابم هه ر جاری که بیر له
کیشه و گرفته کانی ناغای میکابر بکه مه وه دلنیا به که یادی به خیری توش ده که مه وه. چونکه تو
چاکه ی زورت له گه لماندا کرد، هاوپی روژانی ته نگانه مان بوویت."
گوتم که جیابوونه وه له وان زور پی ناخوشه.

ناغای میکابر گوتی: "دوستی نازین، من له ژیا نا ته نگانه و سه ختی زورم دیتووه، دلنیام که به و
زووانه به خت هه لده ستیته وه و بارودوخه که ده گوپی، به لام تا شه و روژه دیت ته نیا شه وه نده م له
ده ست دیت که ناموژگاریت بکه م و دلنیام که ناموژگاریه کانم به که لکت دین. من شه وی به تو ی
ده لیم، شه گه ر به خوم جیبه جیم کردبایه روژم به م روژگاره نه ده گه یی. یه که مین ناموژگاریم بو تو
شه مه یه که هه رگیز کاری شه مرۆ مه خه سبه ینی. ناموژگاری دووه م شه مه یه که شه گه ر ده رامه تت
بیست شلینگ بوو، نوژده شلینگی خه رج بکه. له م حاله ته دا ژیا نت به باشی و خوشی ده گوزهری،
به لام شه گه ر ده رامه تت بیست شلینگ بی و خه رجت بیست و یه ک شلینگ بی شه نگی و اوه یلا به
حالت، قورپ به سه ر ده بی، به ده خت ده بییت."
بو سبه ینی، به دللیکی پر له خه مه وه خودا حافیزم له مالباتی میکابر کردو سواری گالیسکه
بوون و.

خات میکابر گوتی: "خودا حافیز ده یقید، هه رگیز چاکه ی تو له بیر ناکه م. خودا یارو یاوه رت
بییت."

ناغای میکابر گوتی: "خودا حافیز کویه رفیلد، هیوادارم له ژیا نا شادو سه رکه و توو بییت. شه گه ر
وه زعه کان باش بی، که دلنیام هه ر چاک ده بییت، به که مالی مه یل یارمه تیت ده ده م."

گالیسکه که کوه ته ری. هه موو ئەندامانی خیزانه که به جوژی دەسته سهره کانیان بۆ ته کان دەدام که سیمايانم به باشی نه ده بیینی. رویشتن و دواي يه که دهقیقه جیگا که یان چۆل بوو. به ره و کار که که ی مهردستون و گرینیبی به ری که و تم تا دهست به کاره ناخۆش و خه مناکه که ی هه موو روژانم بکه م.

به لام لیبرا بووم ئیدی له چه ند روژیک زیاتر له وینده ر نه مینمه وه، لیبرا بووم خۆم له وینده رو له و هزعه ناله باره رزگار بکه م، به نیاز بووم به هر شیوه یه که بووه خۆم بگه یه نمه لای ئەو تاقه خزمه م که له م دنیا یه دا هه مبوو. تاقه که سیك که له هه موو بنه ماله که مان ما بووه وه، پورم بوو، خاتوو بتسی تراتفود بوو، هه زم ده کرد بچم بۆ لای ئەو له وه زع و حال و گرفته کانی خۆمی ناگادار بکه مه وه. له پگوتی-م زانی بوو که خات تراتفود، خانوویه کی بچووی له نزیک ی شاری (داقیر) دا هه یه.

تا روژی شه ممه سه برم گرت و دریزه م به کاره که م دا. پاشان له هه مان شه ودا بریاری یه که جاره کیم داو لیم دا رویشتم.

((٤))

بتسی تراتفود

ریگه ی دوورو دریزی داقیر

له دلی خۆدا به ته ما بووم هه موو ریگه ی نیوان له نده ن و داقیر به غاردان به رم. به لام هه رکه له شاری له نده ن وه ده رکه و تم، ناچار بووم بوه ستم و پشوو یه که بده م. ئەو قوناغه رییه ی که بریبووم، زۆری ماندوو کردبووم. سه عات ده ی شه و بوو، شه ویکی تاریک و گه رم، به لام هه واکه ی خۆش بوو. لیبرا بووم شه و له په نا دیواریکی پشت بینای کۆنه قوتابخانه که ی خۆم روژ بکه مه وه. هه ستم ده کرد به م کاره م که متر هه ست به ته نیایی ده که م، وامده زانی ئەگه ر له دۆسته کۆنه کانه وه نزیک بم، هه ست به دلنیایی و ئاسووده یی ده که م، با نه شزانن که من له وینده رم.

دواي ماوه یه کی که م قوتابخانه ی سیلیم هاوس-م دۆزییه وه و خۆم گه یانده ئەو شوینیه ی که به ته ما بووم شه وی لپی بنووم. شه که ت و بیئاقت له سه ر عاردی راکشام، بۆ یه که م جار له عه مراتما له شوینیک ده نووستم که میچی نه بوو، هه یچ سابیته یه که م به سه ر سه ره وه نه بوو، هه ستم به ته نیاییه کی ئەوتۆ کرد که هه رگیزا و هه رگیز له بیرم نه چیته وه.

گه رمای هه تاوو دهنگی زهنگی به یانی قوتابخانه ی سیلیم هاوس له خه ویان هه ستاندم. له و ده مه دا که مندالانی قوتابخانه که ی ئاغای کریکل له خه و راده بوون، من له وینده ر دوور که و ته وه و ریگه ی (داقیر) م دۆزییه وه. ئەو یه که شه ممه یه پتر له سی و پینچ کیلۆمه ترم به پێیان بری. ئەنجام سه وه زاریکم له که ناری جاده که دا دۆزییه وه و خۆم دا به زه ویدا و لپی خه وتم.

بۆ یه یانی، کاتی به ری که و تم، سه یرم کرد ئەمبه رو ئەوبه رم پره له باخی سیو، هه موو سیوه کان گه یی بوون و سوور ده چوونه وه. ئەو شوینهم زۆر به لاوه جوان بوو، بریارم دا شه و له بن ئەو دارانه دا به سه ر به رم.

بە ھەر زەحمەتتى بۇ ۋە رۇژەش پتر لە سى كىلۆمەترىك بە پىيان رۇيىشتەم. رانەكانم سووتابوونەو ھە پىيەكانم يەكپارچە بوو بوون بە زامو تلووق. سەرەنجام لە نىو درەختەكاندا شوينىكم بۇ خەوتن دۇزىيەو ھە خووم لى بە عارديدا دا. بۇ سبەينى گەييمە بەرزايىيەكانى كەنارەكانى نزيكى شارى داقيرو ئاخريەكەى دواى شەش رۇژە رى، خووم لە ناو شاردا بينيىيەو، ھەوالى مالى پورم لە چەند بەلەمەوانىك پرسى، نەيان دەناسى. كەس پرسىيارەكانى بە ھەند نەدەگرتەم. دوكاندارەكان دۇنيا بوون كە من دەرۇزەكەرو بەرەللامو پيش ئەو ھى پرسىيارىان لى بكمە لە خويمان دوور دەخستەمەو. كە ئەو رەفتارەم ليدەدين، لەو كاتانەدا لە ھەموو ساتىكى دى، بە دريژايى سەفەرەكەم لە لەندەنەو بۇ داقيرو، خووم بە نەگبەت ترو بيكەستەر دەھاتە بەرچاۋ. برسى و تينو ھيژم لە ھەناودا نەما بوو، كەچى خەلكەكە پيم پيدەكەنن و گالتەيان پيدەكردم و رايان دەبوارد. لەسەر پليكانەى دوكانىكى چول و مەتروكە دانىشتبووم. چاوم بە شوفيرىك كەوت كە پيم وابوو بنيادەميكى باش و بيوھيە، ئەدرەسى مالى پورم لى پرسى. لە ۋەلامدا گوتى: "خاتوو تراتقود ناوھەكەى غەريب نىيە، تەمەنى لە چيدايە؟"

گوتە: "مەيلەو پيرە."

ۋەك بلى پورى ناسيم، گرديكى نيشاندام و گوتى: "بەو دەستەدا ھەلگەرى تا دەگەيتە چەند مالىكى روو لە دەرياكە، مالىكەى لەو يندەرە."

دواى رىيەكى دريژگەييمە ئەو خانوانە. خووم بە دوكانىكى چكۆلەدا كرىو ئەدەرسى مالى خات تراتقودم پرسى، پرسىيارەكەم لە كابرەى فروشيار كرى كە خەرىك بوو تووزى برنجى بۇ ژنىكى گەنج دەكىشا. بەلام ژنەكە ۋەك ئەو ھى پرسىيارەكەم لەو كردييت، رووى كرىمى و گوتى: "خات تراتقود؟ چكارىكت پىيەتى؟" و گوتى كە ئەو كارەكەرى خانمە.

گوتە: "دەمەوى قسە دەگەل خووى بكمە، تكايە."

ژنە گەنجەكە برنجەكەى لە زەمىلەيەكى بچوك ناو لە دوكانەكە ۋەدەرەكەوت، گوتى كە دواى بكمەوم، دواى چەند ھەنگاۋىك گەيىشتىنە خانوويەكى چكۆلەى زور خاوين و رىك و پىك. باخچەيەكى چوار گۆشەى پر لە بنچكە گول لەبەردەم خانوۋەكەدا بوو.

ژنە گەنجەكە گوتى: "ئەمە مالى خات تراتقودە". ھىچى ترى نەگوت و بە پەلە ۋەژوور كەوت تا بيسەلمىنى كە ئەو رىنوئىنى منى بۇ ئيرە نەكردوۋە.

لە مالى پورى دا

دواى چەند ساتىك خانمىك لە ژوورەو ھاتە دەرى. يەكسەر زانيم كە بتسى تراتقودە، رىك ھەمان روالەت و نيشانانى ئەو ژنەى ھەبوو كە زورجار دايكم بوى ۋەسەف كرىدبووم.

خات بتسى كە منى بينى سەرىكى بادا و گوتى: "بىرۇ، بىرۇ بە شوينى كارى خوتەو! ئيرە شوينى مندالە ورتكان نىيە. بىرۇ!" ھىچ پيم سەير نەبوو كە پورم تەنانەت نايەوى چارەشم بدىنى، سەروسىمام زور خراپ بوو. جلەكانم پيس، شىرو شەپرىو بوو، چەندىن رۇژ بوو كە قژم شانە نەكردبوو، تەپوتوزى رىگە سەراپاى داپوشى بووم. ئىدى تەواو دلم لە خو ما، بەلام چونكە زورم

پيويست به يارمه تي بوو، پيم ري دانه گرت هر به و ئاسانيه وازيبنم و برؤم. هيواش هيواش پيم نايه ناو باخچهي ماله كه، له پال پورمدا ويستم، قامكيكم پيدا هيئا، گوتم: "تكا ده كه م، خات تراتقود، تكايه".

به و ده قهوه وهستا بوو و تهمه شاي مني ده كرد.

ديسان گوتم: "تكا ده كه م پوري، من برازي توم."

پورم گوتي: "واي خودا گيان!" و له پر له سهر عارده كه دانيشت.

گوتم: "من ناوم ده يقيد كو پهر فيلده..."

ويستم بوي روون بكه مه وه كه بوچي چوو بوومه ديده ني. به لام له پر زمانم چوو كه كيله، نه متواني له وه پتر جله وي خو م بگرم و كه وتمه گريان. پورم به په له له سهر عارده كه ههستا و مني برده ماله وه، يه كه م كاري نه وه بوو كه له زهنگيكي دا.

له گهل دهنگي زهنگه كه دا كاره كه ره كه ي هاته ژوره وه و پوري پيي گوت: "جانيت، برؤ سهر ي و گه رما وه كه توي گه رم بكه."

جانيت سهر ي لي هات، به لام روي تا فرماني خانمه كه ي جيبه جي بكات. پورم به بيتاقه تي به ژوره كه دا ده هات و ده چوو. ژنيكي كه له گه ت بوو، سيما و ره فتاري واي نيشان ددا كه ژنيكي زبرو توپه بيت. ويپاي نه مه ش نه ده كردا بگوتري رواله تيكي ناشيريني هه يه. چاوه كاني گه ش و قزي ماش و برنج بوو.

نه و ژوره ي تيا يا بووين، وه كو پوري خاوين و به ته رتيب بوو. موبيله و شمه كه دارينه كاني ناو ژوره كه باش و مكوم بوون و له خاويني دا ده بريقانه وه. هر له و ژوره دا چاوم به گورپه يه كه، دوو بالنده ي ده سته مو، كاسه يه كي پر له گوله باخي وشكه وه بوو، وكومه ديه كي به رز كه وت. له و ديو ده رگا شووشه كاني نه م كومه ديه وه هه موو جو ره بوتل و شه ربه و گولدانكت ده بيني.

پاش نه وه ي خو م شت، پوري و جانيت، كراس و پانتوليكي خاوينيان، له ماله دراوسييه كه بو هيئا بووم، دام ي و له به رم كردن. نه وه نده شه كه ت و په ريشان بووم كه دواي دوو سي ده قيقه له سهر كورسيه كه خه و بردميه وه. كاتي بيدار بوومه وه، وامده زاني هه موو نه و شتانه م له خه و دا ديتووه. وام ديئا يه به رچاو كه پورم هاتووه، به سه رما دانه ويوه ته وه و نيگاي كردووم و ده ستي به قز و نيو چه وانم دا هيئا وه. وام خه يال ده كرد كه له خه ونمدا گويم له يه كيك بوو پيي گوتم: "كوريزگه جوانه كه م" و "به سته زمانه كه م!"

دواي هه ستانم به ماوه يه كي كه م شيو مان خوارد. دواي شيو خواردن نه و جا پورم له حال و نه حوال و ژيان و گوزه راني پرسيم. به ره به ره، دواي چهند پرسياريك نه و جا زاني كه چيم به سه ر هاتووه. كاتي ويستم باسي مه رگي دا يكم، وباسي پگوتي بكه م، به راده يه كه گريان نه وكي گرتم كه نه متواني تاقه قسه يه كه بكه م. ده سته كانم نانه سه ر ميژه كه وه سه رم خسته سهر ي و ما فرميسكان هه لريژم.

پوري به جانيت ي گوت: "نه گه ر جيگه حازره با بيبه ين بيخه وينين."

بهیانی، کاتی چوومه خوارهوه سهیرم کرد پوری له پشت میزی نان خواردنه کهوه دانیشتووه. زور جدی دههاته بهر چاو. گوتی که نامهیهکی بو ئاغای مهردستون ناردووه و ئاگاداری کردووه تهوه. که گویم لهم قسهیهی پورم بوو زور ترسام، و پرسیم یانی دهبی بگه پیمهوه و له گه ل مهردستون دا بژیم؟

پوری گوتی: "نازانم. دهبی سهبر بگرین و بزاین چی دیته پیشی." "

دوای ههفتهیهک ئاغاو خانم مهردستون بو مالی پورم هاتن. زور به خراپی باسی منیان بو پوری کرد. گوتیان که من مندالیکی زور به دناکارم، له جیاتی هه موو چاکهیهک که ده گه ل منیان کردووه، هه ر ناشوکریم کردووه، بهرانبهریان سپله و پی نه زان بووم، رهفتارم زور به دو ناشیسته بووه. گوتیان که هاتوون من ده گه ل خویمان بهرنهوه و نه گه ر به مهیلی خوم نه پوم ئیدی هه رگیز ریم نادهم پی بنه مه مالیان.

پورم له وه لای ئاغای مهردستون دا گوتی: که باوه ری به هیچ یه کی له قسهکانی نه و دهره ق به من نیه. گوتی که من لای خوی گله داته وه و به خوی سه ریه رشتیم ده کات و هه موو نه رکیکم ده کیشت و له نه ستو ده گریت. خانم و ئاغای مهردستون ورته یان لیوه نه هات و له ماله که ی پوری وه دهرکه وتن.

ئاغای ویکفیلدا

من و پوره بتسی زور زوو هوگری یه کتری بووین، روژگارمان به خوشی و شادی ده چوووه سه ر. شه ویک پوری گوتی: "گوی بگره ده یفید، ده بی مشوری خویندنی تو بخوم، دلت پیوه یه بجیته قوتابخانه یه کی شاری کانتبری؟" گوتم زوریش مه منون و خوشحال ده ب. کانتبری نزیک ی دا قیر بوو، یانی زور له پورم دوو نه ده که تمه وه.

بو سبهینی چووین بو کانتبری. هه وه لجار سه ریکی نووسینگه که ی ئاغای ویکفیلدا مان دا که پاریزه ری پوری بوو. پوری داوای لی کرد که قوتابخانه یه کی باشم بو بدوژیته وه که هه م به باشی دهرسم پی بلینه وه وه هه م خوشه ره فتارین ده گه لم دا. داوای گف تو گو یه کی که م ئاغای ویکفیلدا پوری بو ته مه شای قوتابخانه یه ک برد که به بو چوونی خوی قوتابخانه یه کی باش بوو. من له ئوفیسه که ی ئاغای ویکفیلدا چاوه ریم کردن.

که له وینده ر دانیشتبووم، ژووریکی بچوو کترم به ته نیشت ژووره که ی ئاغای ویکفیلده وه بی. پیاو یکی گه نجی لاوازی، قژ سوور له وی دا کاری ده کرد. وام خه یال ده کرد که من نابینی، به لام دوایی بوم دهرکه وت که ته مه شای من ده کات. هه ستم به نیگه رانیه کی زور کرد. هه رچه ند ده قیقه و جاریک بو ماوه ی یه که ده قیقه ی ته واو له من ورد ده بووه وه. به م حاله شه وه له سه ر نووسینی خوی ده پویی یان وای نیشان ده دا که خه ریکی نووسینی خویه تی.

سه ره نجام پوری و ئاغای ویکفیلدا گه رانه وه. پوری قوتابخانه که ی به گه ن کرد بوو. قه راریان وا بوو که من به روژه وه بچمه قوتابخانه و شه وان له مالی ئاغای ویکفیلدا بم.

ئاغای ویکفیلدا به من وپوری گوت: "ده گه ل مندا وهرن با به کاره که ره چکوله که متان بنا سییم."

به پليكانه يه كي ته نيشت ئۆفيسه كه ي ئاغاي ويكفيلدا سهر كه وتين و گه ييشتينه ژور يكي كوئي
نيمچه تاريك. له بهر هر په نجره يه كي ژور كه دا كه ره ويته يه كي ته خته دانرا بوو. ژور كه پر
بوو له گوشه و قوژبانان كه له بهر دم هر يه كي كياندا كورسيه ك يان جي كتيبكي يا ميژيك
ده بينرا. ئاغاي ويكفيلد ته قه يه كي ئه سپايي له ده رگايه ك داو كيژيكي هاوسالي من به له ز هاته
ده ري و نه وي ماچ كرد. روي گه شو و به خنده بوو، هيئده نهرم رفتار بوو كه تا نه مپروكهش له
بيرم ماوه و هر گيز فراموشي ناكه م.

ئاغاي ويكفيلد گوتي: "ئمه ناگنسه، كچي من و كاره كهر ي چكوله مه." به دم نه و قسانه وه
دهستي كيژه كه ي له نيو دهستي خوي نا، له شيوه ي گوتنه كه يدا وام ههست كرد كه نه و كيژه
هه موو ئوميد و شادي هه كي ژيانيه تي.

پوري پيي گوتم كه ئاغاي ويكفيلد هه موو كاره كاني من ريك ده خات، نه وسا به وپه پري
ميهره بانيه وه له گه لندا كه وته قسه و چهند ناموژگار ييه كي پر به هاي كردم.

گوتي: "ده يقيد هه م له بهر خاتري خوت و هه م له بهر خاتري من هه ولبده نه وه نده ي له ده ست دئ
باش كار بكه ي و كه سيكي سهر راست و دروستكار ييت. قهت له ژيانا سووكي و چروكي نه كه ي.
هه ولبده هه ميشه راستگو و سهر راست و به ئاپروو شهرف بيت. هه رگيز دلپه ق و بي به زه يي
مه به. نه گه ر به م سي رايژو په نده بكه يت، هه ميشه سهر كه وتوو ده بيت." قه ولم دا كه هه ميشه
نه م سي په نده م له بير بيت، هه نكي ماچي كردم و رويي.

ئاغاي ويكفيلد، عاده تي وابوو سه عات پينجي دوا نيوه پروان شيو بخوات. ميژي شيو هر بو من و
نه و ناماده كرا، به لام كيژه كه شي له به رانبه ريا دانيشت. وا بزانم نه گه ر كيژه كه ي له وي نه با،
ئاغاي ويكفيلد شيو ي پي نه ده خورا.

دواي شيو چوومه قاتي خواره وه. سه يرم كرد پياوه گه نجه سورفله كه خه ريكي داخستني
ده رگاي ئوفيسه كه يه. چونكه هه مو يانم به دؤستي خوم ده زاني، به ره و لاي نه و چووم و قسه م
ده گه ل كرد. گوتي كه ناوي (يور يا هيپ) هه. كاتي ويستم ليي جيا بيمه وه ته وقه ي ده گه ل كردم.
به لام واي كه دهستي چهند ساردو شيدار بوو! سهرم له وه هه موو سارديه سوپما. دهسته كانم
ليكي هه لسوون تا گه رميان بيته وه و ساردي دهستي نهوم له بير بچيته وه. به لام حاله تي دهستي
هيئده ناخوش بوو كه دواي نه وي چوومه ژور كه ي خويشم هيشتا هر ههستم به ساردي و
ناخوشيه كه ي ده كرد.

((٥))

ئاغاي هيپ

له كانتريري دا

بو سبه يني، پاش ناني به ياني، له قوتابخانه ي تازه دهست به كار بووم. ئاغاي ويكفيلد بردي
بو لاي دكتور سترانگ كه خاوه ن و به رپوه به ري قوتابخانه كه بوو. دكتور سترانگ بو پولي بردي،
ژور يكي زور گه وه بوو و كه وتبووه بيده نگرين به شي بينا كه وه. نزيكه ي بيست و پينج قوتابي

سەرگەرمى كار بوون. كە چووينە پۆلەكەوۋە ھەموو بەرزە پى ھەستان و رۇڭباشيان لە دكتور سترانگ كرد، وكە من وئاغاي وىكفيلديان بينى، ھەر بە پىۋەمانەوۋە.

دكتور سترانگ گوتى! "ئەم كورە قوتابى تازەى ئىمەيە و نىۋى دەيقىد كوپەرفىلدە."

چاودىرۋەگەرەى پۆلەكە، يانى ئەو كورەى كە تەمەنى لە قوتابىيەكانى دى زياتر بوو، لە پشت رەھلەكەيەوۋە ھاتە دەرى و خىر ھاتنى منى كردو ئەوجا شوينەكەمى نىشاندام. ھەر ئەوئىش بە فىركارەكانى ناساندم. چونكە لە مېژبوو دەگەل مندالانى ھاوسونج و سالى خۇدا نەژيا بووم ھەستىكى سەيرو غەرىبم لەلا چىبوو. لەو ماوئىدەدا كە لە كارگەكەى مەردستون و گرېنىيدا كارم دەكرد، تەنانتە تاقە جارىكېش گەمەو وەرزشم نەكردبوو، ئەم شتانەم بىرچوو بوونەوۋە. كە تاقىيان كردمەوۋە ھىچم نەزانى، بۇيە لە نزمترین پۇلى قوتابخانەكەدا داياننام.

دواى دەوامى قوتابخانە بۇ مالەكەى ئاغاي وىكفيلد رۇيشتمەوۋە. لە ويدا ھىندەم ھەست بەسەفاو خۇشى و خۇشەويستى كرد كە ھەموو خەم و پەژارەيەكم رەوييەوۋە. ئاگنس و بابى لە ژوورى نىشتماندا بوون. ئاگنس رووخۇش و دەم بەخەندە قسەى دەگەل كردم و لىي پىرسىم كە نايا قوتابخانەكەم لاخۇش بوو؟ لە وەلامدا گوتم بەتەما بووم خۇش بى، بەلام لە سەرەتاوۋە لام سەير بوو. ئاغاي وىكفيلد گوتى دكتور سترانگ پىاويكى يەجگار مېھرەبانەو دلىيام قوتابخانەكەيت زور پى خۇش دەبىت.

دواى شىو، ديسان چووينەوۋە ژوورى نىشتمان. ئاگنس بەدەم كاركردنەوۋە قسەى دەگەل بابى دەكرد. كەمىك پىكەوۋە گەمانان كردو چاويكمان بە كىتېبە دەرسىەكانى مندا گىپرا. دواى ئەوۋەى ئاگنس رۇيى بخەوئى، ئاغاي وىكفيلد لىي پىرسىم: "دەيقىد ھەزەكەى لىرە، لاي ئىمە بمىنىيەتەوۋە يان بۇ جىيەكى دىكە بىرۇيت؟"

يەكسەر وەلامم دايەوۋە: "ھەزم لىيە لاي ئىۋە بمىنمەوۋە."

گوتى: "تۆ كورپىكى باشى. من و ئاگنس ھەردوكمان خۇشمان دەوئى. تا ھەزت لىيە دەتوانى لاي ئىمە بمىنىيەتەوۋە."

گوتى ھەر كاتى كە مەيلم لى بى دەتوانم بۇ كىتېب خويىندەوۋە، يان دانىشتن دەگەل ئەودا، بچم بۇ ژوورەكەى. زور سوپاسى ئەو لوتفەيم كرد.

دواى تۇزىك كە لە پلىكانەكانەوۋە دادەگەپرام سەيرم كرد ژوورە چكولەكەى ئۇفيسەكە روناكە. فزولىيەت و لاپرەسەنىيەكى تايبەتى بەرەو لاي يورپا ھىپ-ى رادەكىشام، دەرگاكەم كىردەوۋە چووم بۇ ژوورەكەى. يورپا زور بە وردى و سەرنجەوۋە كىتېبىكى ئەستوورى دەخويىندەوۋە. ھەر دىپىكى دەخويىندەوۋە قامكى بەسەردا دىنا.

گفتوگۇ دەگەل يورپا ھىپ دا

گوتم: "ئاغاي يورپا تا ئەم دەرەنگە شەوۋە كار دەكەى؟"

گوتى: "بەلى، كاكە كوپەرفىلد."

ههستم کرد که یوریا هیپ ناتوانیت وکو خه لکی دیکه زهرده خه نه بکات. له بری زهرده خه نه زاری زیاتر ده کرده و تا له زهرده خه نه بچیت، به لام به ته و او هتی دیار بوو که زهرده خه نه که ی به تۆبزیه.

گوتی: "کاکه کوپه رفیلید، خه ریکی موتالا و خویندنه و هم تازانیاری مافه وانیم زیاتر بیت."

گوتم: "بیگومان مافه روه ریکی گه ورهیت."

گوتی: "من؟ نه کاکه کوپه رفیلید. من بنیاده میکی ساده ی زور هه ژارو بی نمودم."

ته نیا من نه بووم که وام خه یال ده کرد دهستانی یوریا ساردو لینچ و ته پرن. له وه ده چوو به خویشی هر واهی بیر بکاته وه، چونکه لیکدا لیکدا دهسته کانی لیکدی ده سوون، وکو ئه وه ی بیه وی گهرم و وشکیان بکاته وه. زوربه ی کاتیش به جوړیک که نه بینری، به دهسته سره که ی وشکی ده کردنه وه.

گوتی: "به خوم ده زانم که بنیاده میکی ناسایی و ساده م. دایکیشم بینه و او هه ژارو داماو، یانی ئه ویش وکو من بنیاده میکی ساده یه. له خانویه کی ساده و هه ژارانه شدا ده ژین، ئاغای کوپه رفیلید. به لام زور شتیش هه یه شوکرانه ی خوی ده وی."

له یوریام پرسى که ئایا له میژه له لای ئاغای ویکفیلید کار ده کات؟

گوتی: "نزیکه ی چوار ساله، کاکه کوپه رفیلید. له وه تایی بام مردوو له لای ئه م کار ده کم. زورم ده گهل باش و به لوتفه، زوری ئی مه منونم."

گوتم: "له وه یه روژی له روژان ببی به شه ریکی ئاغای ویکفیلید. ههنگی نیوی ئه م کوپانیا یه ده بیت به: کوپانیا ی ویکفیلید و هیپ."

یوریا له وه لامدا گوتی: "نا، کاکه کوپه رفیلید، من له وه ساده تر و هه ژارترم که بيم به شه ریکی ئه و! ئاغای ویکفیلید پیاویکی گه وره و شایسته یه. پوری توش خانمیکی فره باشه، کاکه کوپه رفیلید." که قسه ی ده کرد وکو مار پیچی ده خوارد. ئه م کاره ی زور ناشیرین و ناخوش بوو. نه مده توانی گوئی له قسه کانی بگرم، چونکه هوش و حواسم له لای گینگل و پیچ خواردنی به دهنی بوو. یوریا هیپ گوتی: "خانمیکی زور باشه، کاکه کوپه رفیلید. زوریشی خانم ئاگنس خوش ده وی، وانیه کاکه کوپه رفیلید؟"

گوتم: "دلنیام که هه مووان خویشیان ده وی."

گوتی: "سو پاس کاکه کوپه رفیلید، قسه یه کی جوانت کرد! زور دروسته. هه رچه نده من بنیاده میکی ساده م، دلنیام که ئه م قسه یه ی تو راسته کاکه کوپه رفیلید، مه منونم!"

به راده یه ک هاتبووه جوش و پیچی ده خوارد که له زگ بوو له سه ر کورسیه که بکه ویتته خواره وه. گوتی: "ده بی هیواش هیواش برؤم، دایکم چاوه پروانه م. ئیمه ئه گهر چی خه لکانیکی زور ساده و هه ژارین، به لام زورمان یه کتر خوشده وی کاکه کوپه رفیلید. ئه گهر چه زت کرد روژیک ته شریف بو ماله هه ژارانه که ی ئیمه بینه و پیاله چایه کمان له گه لدا بخوره وه. دایکیشم وکو من زور خوشحال ده بیت."

گوتم به مه منونیه وه دیم.

سەرھنجام بېرىرى دا كە كارى ئەو شەھە تەواو بىكات و بۇ مال بېرواتەھە. گۆپەكەھى كوزاندەھە و تەوقەھى دەگەل مندا كەرد. دەستى لە تارىكىيەكەدا لە ماسى مردوو دەچوو. لە دەرکەيەكەھە كە بەسەر شەقامەكەدا دەكرایەھە و دەدەرکەوت و رۆيى.

چايى لە مالى ھىپا دا

بەرە بەرە قوتابخانە و ھاوپۆل و دۇستە تازەكانم لە لا خۇشەويست دەبوون و ژینگەكەم بە دل بوو. زۆر بەجدى كارم دەكرد و دەرسم دەخویند. خۇشەختانە زۆر زوو بىرەھەرى ئەو قۇناغ و رۆژگارەھى كە لە كارگەكەھى مەردستۆن و گرېنبىدا بەسەرم بىرەبوو و لە زەينم دا مابووەھە، كال بوووەھە و رابورد. ئىدى وامدەزانى چەندىن سالا لە قوتابخانەكەھى دكتور سترانگ دام. قوتابخانەيەكى فرە باش بوو. لەگەل قوتابخانەكەھى ئاغاي كرىكل دا ئاسمان و پرىسمان بوون. لە سەرانسەرى شاردا ھەموو ھەر ستايشى قوتايانى قوتابخانەكەھى دكتور سترانگ يان دەكرد و ئىمەش ھىچ كارىكان نەدەكرد كە ماھى شەرمەزارى ئەو بىت، يان ئەوى پى بشكىتەھە. ھەندى لە قوتايە گەرەكان لە مالى ئەودا دەژيان. لەوانم دەبىستەھە كە ھەموو قوتايەكان، دكتور سترانگ دەپەرستەن. بەراستىش يەكك بوو لە بنیادەمە ھەرە مېھرەبانەكانى دنيا.

بەيانەكى پىنج شەممە كە بۇ قوتابخانە دەرويشتم يورىام لە جادەدا بىنى. بىرى خستەھە كە بەلېنم دابويە كە رۆژك بۇ عەسرە چايەك بۇ مالىان بېرۆم.

پاشان گوتى: "بەلام، كاكە كوپەرفىلد، مەرج نىە قسەكەت بەرىتە سەر. چونكە ئىمە ئەوئەندە روتە و ھەژارین كە تۆ ئىمەمانان بە شايستەھى ھاتوچۆ نازانىت."

ھىشتا بە تەواوتە نەمدەزانى كە يورىا ھىپ-م خۇشەھوى يان نا، بەلام حەزم نەدەكرد كە وازانى پۆزى بەسەرا لیدەھەم. لە ئەنجامدا پىم گوت كە چاوەروانم دەعوەتم بىكات ئەوجا بېرۆم بۇ مالىان.

گوتى: "كەواتە، ئەگەر ھەژارى و نەدارى ئىمەت بەلاوہ گرینگ نىە فەرموو تەشرىف بىنە. ئەمشەو باشە؟"

گوتە كە ئىزن لە كاكە وىكفیلد وەردەگرم و ئەگەر رازى بوو، بە مەمنوونىەھە بۇ مالىان دەچم. پىرسم كەرد لە سەعات شەشدا بە يورىام گوت كە من ئامادەم.

لە كاتىكا كە بە دوو قۆلى لە ئۆفیسەكە وەدەرکەوتىن گوتى: "دايكم بەدیتنى تۆ زۆر خۇشحال دەبیت."

پىرسىم: "لەم دوايانەدا كتىبى زۆرى مافت خویندووەتەھە؟"

گوتى: "نە كاكە كوپەرفیلد. تەنیا ھەندى شەو يەك دوو سەعاتىك كتىبى ماف دەخوینمەھە، ئەمەش كارىكى گرینگ نىە."

گەيىشتىنە خانوويەكى بچوك كە دەرگاھى واز بوو. چووينە ژورىكى نزمەھە كە خاتوو ھىپا لەویندەر چاوەروانمان بوو. ژنىك بوو كوت و مت لە كوپرەكەھى دەچوو، بەلام تۆزى كورتتر بوو.

خاتوو هیپ به‌دهم ناماده‌کردنی چایه‌وه به کوره‌که‌ی گوت: "ئه‌م روژه گه‌وره‌یه، که ناغای کوپه‌رفیلد هاتوو‌ته دیده‌نمان، هرگیز له‌بیر ناکه‌م" یوریا گوتی: "پیم گوت که به هاتنی خوشحال ده‌بیت."

خات هیپ گوتی: "خوزیا می‌رده‌که‌م مابا. دل‌نیام که ئه‌ویش به‌دیتنی ناغای کوپه‌رفیلد خوشحال ده‌بوو."

ئه‌م هه‌موو ویل‌و ماریفه‌ت نواندنه‌م پی ناخوش بوو. به‌لام ده‌مبینی که وه‌کو میوانیکی زور مه‌زن و شایسته ره‌فتارم ده‌گه‌ل ده‌که‌ن.

خات هیپ گوتی: "یوریا ده‌میکه چاوه‌پروانی روژیکی وها بوو. به‌لام ده‌ترسا که تو له‌به‌ر هه‌ژاری و نه‌داریمان نه‌یه‌ی. منیش هه‌مان ترسم له‌ دل‌دا بوو. به‌لام چ بکه‌ین، ئیمه هه‌ژارین و هه‌ژار بووین و هه‌ر به هه‌ژاریش ده‌مینین."

له‌ ده‌وری می‌زیکی چکوله دانیش‌تین. خات هیپ به‌ره به‌ره لیم نزیکت‌ر ده‌بووه‌وه و یوریا ورده ورده لیم دور ده‌که‌وته‌وه.

به‌ریژیکی یه‌جگار زوره‌وه هه‌ندی خوراکی به‌له‌زه‌تیا‌ن له‌ به‌رده‌م دانا. هیشتا به‌ ته‌واوه‌تی دانه‌نیشت‌بووین باسی پورو میمکانیا‌ن هی‌نایه پی‌شی و منیش باسی پورم بو‌کردن. پاشان باسی دایکانیا‌ن هی‌نایه پی‌شی و منیش باسی دایکم کرد. پاشتر خات هیپ باسی باوکانی هی‌نایه گوپی و منیش ده‌ستم به‌ باسی باوکم کرد، به‌لام زوو جله‌وی خوم گرت، چونکه پورم ناموژگاری کرد‌بووم که له‌مباریه‌وه هیچ به‌ که‌س نه‌لیم.

نازانم بوچی نه‌مه‌ده‌توانی له‌ هه‌نبه‌ر یوریا و خات هیپ‌دا پاره‌ستم. به‌ره‌و باسی شتی ئه‌وتویان بکیش ده‌کردم که حه‌زم نه‌ده‌کرد باسیان بکه‌م. ده‌ستیان دابوو ده‌ستی یه‌کترو پرسیار له‌سه‌ر پرسیاریا‌ن لیده‌کردم و هه‌رچیم ده‌زانی لی‌یا‌ن ده‌ردی‌نام. دوا‌ی ئه‌وه‌ی هه‌موو شتیکی دل‌خوازی خویان لی پرسیم، که‌وتنه باسی ناغای ویکفیلد و ئاگنس. هی‌نده‌یا‌ن قسان ده‌کرد و هی‌نده‌یا‌ن بابه‌تی جیا‌واز دینایه پی‌شی که‌ من سه‌رم لی ده‌شی‌واو سه‌رم لی ده‌رنه‌ده‌کردن. هه‌وه‌ل‌جار باسی چاکیه‌کانی ناغای ویکفیلدیا‌ن کرد. پاشان باسی پاره‌ی په‌یوه‌ندی من و ئاگنس-یا‌ن کرد. دوا‌ی ئه‌مانه باسیان هی‌نایه سه‌ر کاروباری ناغای ویکفیلد و ده‌رامه‌ت و ده‌سکه‌وت و سه‌روه‌ت و سامانی. به‌ دریژیی ئه‌م ماوه‌یه سه‌یرم ده‌کرد هه‌ندی شتیان پی‌ده‌لیم که نه‌ده‌بووا‌یه بی‌لیم.

دیداری دووباره‌ی ناغای میکابر

به‌ره به‌ره ناره‌حه‌ت ده‌بووم له‌ دلی خودا ده‌مگوت خوزیا ده‌متوانی له‌ ده‌ستی یوریا هیپ و دایکی هه‌لیم. له‌ پر له‌ ده‌رگا‌که‌وه، که‌ کرابوو‌وه‌ه پیا‌ویکم بینی به‌ شه‌قامه‌که‌دا ره‌ت بوو، که‌پرایه‌وه‌وه سه‌یریکی نیو‌ه‌ه‌شه‌که‌ی کرد و به‌ خوشیه‌وه‌ه ها‌واری کرد "کوپه‌رفیلد!! ناغای میکابر بوو.

بەدیتنى زۆر خۇشحال بووم و بەتاسەو دەستىم گوشى. ھىچ چارىك نەبوو دەبوايە ئاغاي مىكابىر بە يوريا ھىپ و دايكى بناسىنم، بەلام ھەزم دەکرد تا زووترە لەو مائە و دەدەرىكەوم و پاش ماوھىەكى كورت بە دوو قۆلى لەویندەر وەردەرىكەوتىن.

ئاغاي مىكابىر بۆ ئوتیلەكەى خۇيانى بردم. لەویندەر خات مىكابىر بىنى كە لەسەر تەختىكى بچووك خەوتبوو. خات مىكابىر گوتى كە مېردەكەى نەى توانى بوو لە پىلموت كارىك پەيدا بكات. خەمەكانى باوھىپان وابوو كە ئاغاي مىكابىر دەبى بکەوئتە كارى بازىرگانی، بەلام پارەى تەواوى بۆ ئەو كارە نەبوو. لە ئەنجامدا ھاتبوون بۆ كاتتېرى، بەو ھىوايەى كە رىكەوتىكى باش بېتە پېشى و وەزەو ھالىان باشتر بېت. دواى چەند رۆژىك دووبارە چوومەو دەدەنىان و شىوم دەگەل خواردن. زۆرم پى سەير بوو كە بىستىم يوريا ھىپ و ئاغاي مىكابىر بوون بە برادەر. ئاغاي مىكابىر گوتى: "كوپەرفىلدى ئازىن، ئەمە رۆژەكەيە، من مردوو تۆ زندوو، ئەم ئاغاي ھىپە رۆژى لە رۆژان دەبېت بە پارىزەرىكى گەورە. ئەگەر ئەوم لە كاتى تەنگانەبىيەكەمدا ناسىبوايە، كېشەكانم زۆر ئاساتتر چارەسەر دەکرد."

لەم قەسەيەى ھالى نەبووم، بەلام ھەزىشەم نەدەکرد بچمە بىچ و بناوانى و بۆم روون بكاتەو. شەوئىكى زۆر خۇشمان پىكەوھە رابوارد. ھىچ ئاماژەيەكەيان بۆ ئەو نەکرد كە لە كاتتېرى دەمىننەوھە يان دەپۆن. بۆيە سەبەينى كە دىتم ئاغاي مىكابىر و خانەوادەكەى بۆ لەندەن رۆيىشتوون، زۆر سەرم سوپما.

((٦))

دۆستانى كۆن

گۆرانكارى

سى سال لەوھە دوا قۇناغى قوتابخانەم تەواوبوو، بەلام ھىچ لە بىرم نىيە كە ئەمەم پى ناخۇش بوو بى! لەو سالانەدا، ژيانم لەلا بوو بوو بە چىرۆكىكى خۇشى زۆر درىژ، وتازە خەرىك بوو ھەزم دەچووھە سەر خۇیندەنەوھى ئەوچىرۆكە و لەزەتم لىدەبىنى.

من و پورئ زۆرمان لە مەر ئايندەم گوت و باسکرد. لە ماوھى پتر لە يەك سالدا بەردەوام لىنى دەپرسىم: "گەرەكتە لە ئايندەدا بىسى بەچى؟" ھەولم دەدا وەلامىكى قەناعەت بەخش بۆ پرسىيارەكەى بدۆزمەوھە. بەلام راستت دەوى من ھىشتا بە تەواوھتى نەمدەزانی كە دەمەوى لە ئايندەدا چى بکەم.

لە شەوئىكى ساردا، كە تازە قوتابخانەم تەواو کردبوو، پورئ گوتى: "وا دەزانم پىويستت بە تەبديل ھەوايەك ھەيە تابتوانى بە مېشكىكى كراوھترەوھە برىيار دەربارەى ئايندەت بەدى. چۆنە برۆيت سەرىكى ئەو ژنۇكە عەجىب و غەرىبە بەدى، كە ناوئىكى گەوجانەى ھەيە؟" مەبەستى پگوتى بوو!

لە وەلاما گوتم: "ئاي پورئ كيان، ئەگەر دەزانی چەند دلم پىوھىە ئەم كارەبكەم!"

پوری گوتی: "باشتر. چونکه منیش حەزم دەکرد که ئەم سەفەرە بکە. بە تەنیا دەتئیرم تا مەجبور ببی لەسەر پێی خۆت بوەستی و بەرە بەرە خۆت بپاری لەمەڕ ژیانی خۆت بەدی." له کاتی خودا حافیزیدا پوری چەند نامۆگارییهکی گرینگی کردم و چەند جاریکی ماچ کردم. نامۆگارییهکی ئەمە بوو که له رینگه‌مه‌وه به سافولک دا، یان له گه‌رانه‌مه‌دا به‌ویدا، چەند روژیک له لهندهم بمینمه‌وه. راستت ده‌وی سی هه‌فته تا مانگیکم وه‌خت هه‌بوو که هه‌رچیم ویست بیکه‌م.

هه‌وه‌لجار بۆ کاتربری رویشتم تا خودا حافیزی له ناگنس و ناغای ویکفیلد بکه‌م. ناگنس به دیتنم زۆر خوشحال بوو، گوتی که دواي رویشتمنی من ماله‌که ئەو که‌یف و سه‌فاو خوشیهی جارانی نه‌ما. ئەوجا تۆزی خۆی نیگه‌ران نواندو گوتی: "ده‌یقید، فرسه‌ته‌و ده‌مه‌وی شتیکت لی پیرسم، چونکه له‌گینه به‌م زوانه‌ ده‌رفه‌تی وا دووباره‌ نه‌بیته‌وه، ئایا به‌ بۆچوونی تۆ بابم گۆراوه؟ گۆتم به‌لی. ناگنس به‌ ده‌موچاوما تیگه‌یی که مه‌به‌ستم چیه. سه‌ری داخست و سه‌یرم کرد چاوانی ته‌ژی روندک بوون.

پرسی: "به‌ بۆچوونی تۆ چ گۆرانیکه‌ی به‌سه‌ر هاتوه؟" گۆتم: "به‌ بۆچوونی من حالی باش نیه‌و به‌زۆری نیگه‌ران دیته‌ پێش چاو. ده‌سته‌کانی ده‌له‌رزن، قسه‌کانی زۆر روون و ره‌وان نین، چاوه‌کانی شپرزو ترساون. هه‌روه‌ها بۆم ده‌رکه‌وتوه که ئیستا به‌ زۆری ناچاره‌ یه‌جۆری ئەم یان ئەو کاری مافه‌وانی بکات." ناگنس گوتی: "یوریا ناچاره‌ ده‌کات." گۆتم: "به‌لی."

دواي که‌می‌ک به‌ره‌و له‌نده‌ن وه‌پێ که‌وتم، ئەم سه‌فه‌ره‌م ده‌گه‌ل ئەو سه‌فه‌ره‌م دا که له لهنده‌نه‌وه بۆ داگیر کردبووم، به‌راورد ده‌کرد. ئیستا لایکی خوینه‌واری ته‌رپۆش بووم و به‌رکه‌کانم پیر له‌ پاره‌ بوون. به‌ دواي ئەو شوینانه‌دا گه‌رام که له‌و سه‌فه‌ره‌مدا له‌سه‌ر عاردی خه‌وتبووم. به‌ ته‌ینشت قوتابخانه‌ی سیلیم هاوس دا، که له‌ چەند کیلۆمه‌تری له‌نده‌ن بوو، تیپه‌پریم. حەزم ده‌کرد خۆم به‌ قوتابخانه‌که‌دا بکه‌م و دارکارییه‌کی باشی ناغای کریکل بکه‌م، و هه‌موو منداله‌کان له‌ قوتابخانه‌که‌ی نازاد بکه‌م. چونکه هه‌موویان له‌ ته‌یرو بالندانی ناو قه‌فه‌ز ده‌چوون.

ستیرفورت و روژا دارتل

له‌ له‌نده‌ن، له‌ ئوتیلیکدا ژوورم گرت. دواي نانی ئیواری، که‌می‌ک به‌ دیار ئاگره‌وه دانیشتم، و ئەوسا هه‌ستام تا بۆ ژووره‌که‌م برۆم و بخه‌وم. به‌لای که‌سیک دا تیپه‌پریم که سیمایم به‌لاوه‌ ئاشنا بوو. گه‌رامه‌وه‌و ته‌مه‌شام کرد. ئەو منی نه‌ناسی، به‌لام من ناسیمه‌وه: ستیرفورت بوو. به‌ دیتنی یه‌کدی زۆر خوشحال بووین. باقی ئەو شه‌وه‌مان پیکه‌وه رابوارد، باسی ژیان و کاروبارمان و ئەو سه‌ره‌هوردو رووداوانه‌مان کرد که له‌ دواي ته‌رک کردنی قوتابخانه‌ی سیلیم هاوس به‌سه‌ر هه‌ر یه‌کیکماندا هاتبوو. ستیرفورت ده‌عه‌وتی کردم که یه‌ک دوو روژیک له‌ مالی ئەودا بگۆزه‌رینم و منیش به‌ خوشحالییه‌وه ده‌عه‌وته‌که‌یم قبول کرد.

چووين بۇ مالىيان. ستيرفورتن، به داىكى وخانمىكى دىكەي، به نىيوى خادارتل، ناساندم. ستيرفورتن و داىكى به (رۇزا)يان بانگ دهكرد. ديار بوو له ههمان مال دهژى و دهمى ساله هاوده مى داىكى ستيرفورته.

رۇزا دارتل، ژنىكى ئەندام ورديلهى قژرهش بوو، زور سەنگين نەدهاته پيش چاو. نازانم چ شتىكى تيا بوو كه دهبووه مايهى فزوليهت و كونجاوى و سهرسامى من. رهنگه ئەو جى برينهى سهر ليوى بووبى: زاميك كه دهمى بوو ساپيژ بوو بووهوهو تهنيا شوينهكهى مابوو، پاشان زانيم كه ئەو زامه كارى ستيرفورتن بووه. كه ههردوووكيان منداال بوو بوون، ستيرفورتن به چهقو ليوى بريندار كردبوو، و رۇزاش ههرگيز گهردى نازا نهكردبوو، ئەوهى له دل دهرنهچوو بوو، جى برينىكى ئەوتو نهبوو كه زور زهق و لهبهر چاو بى، بهلام به ههرحال به ليوى سهرهوهيهوه دهبينرا. به مهزنده رۇزا سى سال دهبوو، پيدهچوو ههزى به شوو بيت. خانم ستيرفورتن، هوى سهرهوى (سافلوك) لى پرسيم، گوتم خوخال دهيم ئەگهر (ستيرفورتن)ش دهگه لما بيت، باسى پگوتى و مالى برايهكهم كه له شيوهى كهشتيدا بوو، بو كرد، ستيرفورتن گوتى پيى وايه ديتنى ئەو جوړه خهلكانه زور خووش بى.

ئيمىلى

خودا حافيزيمان له خات ستيرفورتن و خا دارتل كردو بهرهو يارموت رويشتين. شهومان له ئوتليليكدا رابوارد. بهدهم قاوهلتى بهيانيهوه ستيرفورتن پرسى: ئى، كهى بو ديدهنى مالى پگوتى - م دهبهى؟

گوتم: "پيم وايه ئەمشه و هختىكى باشه. ههموويان له دهورى سويا دادهنيشن و باشتين وهخته بو سهردانيان، ناگاداريان ناكهينهوهو له پرا خويمانى پيدا دهكەين." ستيرفورتن گوتى: "ههلهته، سهردانى كوت و پر زور خوشتره. وا ههست دهكهم زورت ههز لييه كوئه كارهكهركهت بديني."

گوتم: "بهلى، له ههمووان پتر، تامه زروى ديتنى پگوتى - م." سعات ههشتى شهو بو ديدهنى خانهوادهى پگوتى وهپكەوتين، دنيا سارد و تاريك بوو، به پييان كهنارى دهريامان برى و گه ييشتينه كهشتيهكى كون كه مالى ئاغاي پگوتى بوو.

به ستيرفورتن - م گوت: "شوينىكى چول و بيا بانه، وانيه؟" گوتى: "له تاريكى دا شوينىكى ترسناك ديته بهرچاو. دهرياش به جوړى دههاريئى و دههاريئى لهتو وايه جانه وهريكى برسيهو دهيهوى پياو ههلوشيت. ئەو روناكيهى كه دياره كهشتيهكهى پگوتيه؟"

گوتم: "بهلى، گه ييشتين."

ئيدى هيچ قسه يه كمان نهكرد، به ئەسپايى و بى خشپه بهرهو دهركاكه چووين. دهستم خسته سهر دهركاكهو به (ستيرفورتن) م گوت كه له من جيا نه بيتهوهو به شوين پيى مندا بيت. دهركهم كردهوهو پيكهوه وهژوركهوتين.

هه موو خانه واده که لهوی بوون. به دیتنی ئیمه زور سهرسام بوون، چهپه سا بوون نه یانده زانی چ بلین و هه موو چاویان بریه من.

تهوقه مه دهگه ل ناغای پگوتیدا کرد، هام هاواری کرد: "کاکه دهیقیده! دهیقیده هاتووه!" هه موو تهوقه مان دهگه ل یه کدی کردو نه حوالپرسیمان کرد. ناغای پگوتی هیئنده خوشحال بوو بهوهی که چوو بووینه ماله کهی، هیئندهی ههست به شانازی دهکرد که زمانی به ستر بوو. منیش پهیتا پهیتا دهستی هه موویانم دهگوشی و له کهیفان قاقام لیده دا.

پگوتی، که تا نه و کاته له مال نه بوو، له ریوه گهیی، هه و له جار نه یناسیم، پاشان که ناسیمیه وه، باوه ری نه ده کردو له سهر سامی و کهیفان چهپه سا بوو.

به جوش و خرۆشه وه گوتم: "سه لام، پگوتی!"

گوتی: "کوپه کهم، کوپه نازینه کهم!" باوه شی پیدایا کردم و هه ردوو کمان که وتینه گریان.

به عه مراتم به نه ندازهی نه و شه وه نه پیکه نی بووم و نه گریا بووم.

پاشان ستیرفورتم به هه موویان ناساند، له سه فهری پیشووم دا زور باس و ستایشم کردبوو. ناغای پگوتی هاواری کرد:

"ئیمیلی، کیژم، راکه وهره! نه و ناغایه ی که باسیان بو کردبووی هاتووه، وهره گیانه کهم! دهگه ل ناغای دهیقیده هاتووه تو ببینی."

پاشان به (ستیرفورتم) گوت: "ناغا، ئیمیلی کیژه بچووی ئه م ماله یه، هه موو که یف و سه فاو خوشی و شادی ئه م ماله به ئیمیلییه وه یه و روناکی ماله که مانه. کیژی خووم نیه، من هه ر له بنی مندالم نه بووه، به لام زور له جگه رگۆشه ی خووم خوشتر گه ره که. باوه ر ناکه م نه گه ر مندالی خووم هه بوایه به نه ندازهی ئه م کیژه م خوش ویستبایه، حالی عه رزم هه ی ناغا؟"

ستیرفورتم گوتی: "به لی، تیده گه م"

ناغای پگوتی گوتی: "ده زانم تیده گه یه ت و زور له ئیوه مه منوونم، به لام رهنگه کهس په ی به وه نه بات که ئیمیلی چه ند بو من شته."

هه وائی تازه

ناغای پگوتی به دهست قره بژه کهی دایه لاوه و هکو یه کی که بیهوی چیرۆکی بگپریته وه گوتی: "یه کی که هیه، ئیمیلی چکۆله له وساو ه که بابی له ده ریادا خنکا، ده ناسیت. ئه م یه که کوپکی گهنجی روح سووک و باشه. هه لبه ته رواله ت و سیمای وه کو من که می که زبره، چونکه کاری قورس ده کات، به لام گهنجیکی دروستکارو نابروم هندو سه نگینه، و زوریش میهره بانه." به دریزایی نه و ماوه یه ی که نه و قسانه ی ده کرد، هام بزهی ده هاتی و ده خنایه وه، پیم و ابوو هام به عه مراتی به نه ندازهی نه و شه وه پی نه که نی بوو.

ناغای پگوتی له سهری رویی: "ده زانی ئه م گهنجه باش و نابروم هنده چی کردووه؟ به دللی نا به سه د دل ناشق و شه ی دای ئیمیلی بووه. به لی، شه وی که ئیمیلی کاره که ی به جی هیشتبوو و ده گه ل نه و گهنجه دا هاتبووه ماله وه. نه و گهنجه ش هه ر که منی بینی دهستی ئیمیلی گرت و به خوشحالیه وه به منی گوت: هاپو گیان، هاوسهری ئاینده ی خوتم پیده ناسینم! ئیمه بریارمان

داوه بۇ يەكتەر بېن و زەماوئەند بکەين. ئىمىلى-ش بە نيوە ترس و نيوە پىکەنن گوتى: بەلى ھاپۇ گيان، تکا دەکەم رەزامەندى بفرمون.

ھام، بە رادەيەك ھەلچو بوو، بە زەحمەت قسەى بۇ دەکرا، گوتى: بەلى، ئىمىلى-م فرە لە دل ئازىزە. لە دنبادا کەسم لەو لەلا ئازىزتر نىيە، جگە لەو ھىچى ترم ناوئىت، بەپاستى خوشم دەوى."

خوشەويستىيەكەيان ھىندە سادەو پاک و راستەقىنە بوو کە دلم بە حالى ھەردووکیان سووتا. بەلام دواى چەند دەقىقەيەك ھەموومان دووبارە کەوتىنە شوخى و سوعبەت و پىکەنن. نزىكى نيوە شەو بوو کە شادو بە کەيف و روو بە پىکەنن خودا حافىزىمان لە خانەوادەى پگوتى کردو ھاتىنە دەرى. ھەموویان بۇ بەدرەقەوبەرىکردنى ئىمە لەبەر دەرگا کۆبوونەو. چاوانى شىنى ئىمىلى-م دەبىنى کە بە نىگا بەرپى دەکردىن و گويم لە دەنگە نەرم و ناسکەکەى دەبوو کە دەيگوت لە ريگا وريا بىن.

ستىرفورت گوتى: "ئىمىلى کىزىكى جوانە."

دواى چەند ھەنگاويک دووبارە گوتى: "چەند لە وەختىكى باش دا چووينە دیدەنيان و بە ژنەوتنى ھەوالى زەماوئەندەکەيان بەشدارىمان لە خوشى و شادى ئەو خانەوادەيە کرد. تا ئىستا خەلکانىکم بەم خوشى و شادىو ھەبىنى بوو. بەلام بە بۆچوونى من ھام کورپىكى بى سەروبەرو گەوجەو بۇ ئەو کچە ناپىت."

سەرم لەم قسە خراپەى سورماو زۆر لە دوو روويیەکەى نارەحەت بووم، چونکە ھەموو شەوئەکەى دەگل ھام و ئەندامانى تری خانەوادەکەدا بە قسەوپىکەنن بەسەر بردبوو.

ھىچم پىي نەگوت، دواى دەقىقەيەك بە خوشىو ھەوتە خویندى ئەو گۆرانىيەى کە لە ئاغای پگوتىيەو ھەبىنى بوو، و بە پەلە بۇ ئوتىل گەراينەو.

پتر لە دوو ھەفتە، دەگل ستىرفورتدا لەویندەر ماينەو. پاشان، رۆژىک کە نانى بەيانىمان دەخوارد نامەيەکم بە دەست گەيى، نامەى پورم بوو. بۆى نووسى بووم کە بۇ ماوہى ھەفتەيەك بۇ لەندەن چووہ تا مشورىكى کارى ئايندەى من بخوات، و داواى لىکردبووم بچم بۇ لای. ھەر ئەو رۆژە بە مەبەستى خودا حافىزى چووينە مالى ئاغای پگوتى و ئەوسا بەرەو لەندەن بەرپى کەوتىن. لە لەندەن، ستىرفورت بۇ مالى خویمان رۆيىشتەو ھەوتە خویندى چووم بۇ ئەو ئوتىلەى کە پورى گيان لەویندەر چاوەپروانم بوو.

کار لە لەندەن دا

پورم ھەزى لى بوو کە من ماف بخوینم و بىم بە پارىزەر. پرسى پىکردم و پىم گوت زۆرم ھەز لە کارى پارىزەريیە.

بۇ سەبەبىنى چووين بۇ ئوفىسى پارىزەروانى ئاغایان سپىلو، و جارکىنز. ئوفىسەکەيان لە کۆلانىكى کرۆکپ و بىدەنگ بوو، ھەراو زەناو دەنگە دەنگى شار نەدەگەيى ھەوتە، پورم منى بە ئاغای سپىلو ناساندو قەرار بوو يەكسەر دەست بە کار بىم. ريکەوتىن کە بۇ ماوہى مانگىک بۇ تاقىکردنەو ھەوتە کار بکەم و ئەگەر بە دلم بوو لەلايان و ھەمىنم و ماف بخوینم تا بىم بە پارىزەر.

له ئۆفيسه كه وه دهر كه وتين و دهرباره ي شوينى مانه وه ي من له له ندهن، قسه مان كرد. پورى له روژنامه دا ئاگاداريه كى دهرباره ي به كريدانى خانويه ك خویندبووه وه كه له رهخى روبا را بوو و په نجه ره كانى روو له دهر يا دهكرانه وه. چووین تا ئه و خانووه بدینین، وهكو له ئاگادارینامه كه دا نووسرا بوو، ئه و ژورانه ي به كرى دهران له قاتى سه ره وه ي بینایه كه بوون و له په نجه ره كانه وه روبا ره كه به هه موو شكۆو ساميكي يه وه له چه ند شه قاوى بینایه كه دا ده بینرا. زۆرم چوو له ده وه. پورى دهرباره ي پرى كرییه كه قسه ي ده گهل خانى خاوه ن ماله كه دا كردو بو سبه ينى چوو مه مالى تازه مه وه.

((٧))

شهریکى تازه

نامه يه كى ئاگنس

زۆرم پى خوش بوو كه ئه و خانووه جوانم به تا قى ته نیا، دهر به ست له خزمه تدا بوو. كه دوو شه وو روژم له وینده ر به سه ر برد، وام هه ستده كرد، سالیك زیاتره له ویم. به یانى روژى سبیه م به پیمان چووم بو دیده نى خاتوو ستیرفورتن. به دیتنم خوشحال بوو و گوتى كه كورپه كى، جیمس، ده گهل یه كى كه له دۆستانى زانكۆیدا، چوو ته سه فه ر. خانم دارتل، زۆر به تاسه وه گوینى له و قسانم ده گرت كه دهرباره ي ئه و كارانه ي كه ده گهل (جیمس ستیرفورتن) دا له یارموت، كردبوومان.

بو سبه ينى نامه يه كى ئاگنس ویکفیلدم به ده ست گه یی، نووسى بوو: "ده یقیدى ئازین، من ئیستا له (هالبورن)م له مالى دۆستیکى بابم به نیوى ئاغای واتربروك. هه ر كاتى چه زت كرد، سه ریکم لیبه تا یه كدى بدینین.. دۆستت ئاگنس."

سه عات سى و نیو له ئۆفیس وه دهر كه وتم و دواى نیو سه عات گه ییمه مالى ئاغای واتربروك. كاره كه ریک ژوریکى نیشتمانى بچوو كى نیشاندام و سه یرم كرد ئاگنس له وى خه ریکى دورمانه. ئاگنس به دیتنم خوشحال بوو، دواى ئه وه ی كه دانیشتین لیى پرسیم كه ئایا یوریا هیپ-م دیتووه یان نا؟

گوتم: "نا، نه مدیتووه، چما له له نده نه؟"

ئاگنس گوتى: "هه موو روژى دیته ئۆفیسه كه ی بابم له قاتى خواره وه ی ماله كه. پیم وایه به و زوانه ده بى به شه ریکى بابم."

به سه رسامى پرسیم: "تى نه گه یشتم! یوریا بى به شه ریکى بابت؟" ئه و كه سه ی هه ر ده كو پزایه وه و ده یگوت هه ژاره، چۆن گه ییوه ته ئه و ئاسته؟ نابى ریکه به بابت بده ی بیكا به شه ریکى خوى. تا كار له كار نه ترازوه ده بى نه یه لى ئه م كاره سه ر بگریت."

ئاگنس، دواى تۆزیک بیدهنگى گوتى: "یوریا زۆرى یارمه تى بابم داوه، بنیاده میكى زینگ و كارامه یه، سه رى له هه موو شتى دهر ده چییت. خالى لاوازی بابمى گرتووه و هه نوو كه بابم له و ده ترسیت."

ئاگنس، زۆرى پى بوو وكه مى دهرده خست، پىده چوو له وه بترسىت خراپترين به لا به سهر باييدا بىت و منيش كه به ئاشكرا ههستم بهمه ده كرد هيچم نه گوت و بىدهنگ بووم.

ئاگنس گوتى: "بابم زۆرى لىده ترسىت و ئه وىش ئه مه به قازانجى خۆى به كار دىنى. هه لبه ته به خۆى ده لىت كه بنياده ميكي روتيه، به لام به راي من ئه وه ندهى ده توانى بابم ئىستىغلال دهكات و من له مه زۆر نيگهرنم."

گوتم كه يوريا هيپ پياويكى بو ده له و خو پرى و سپله يه و به م قسه يه دلى خۆم فينك كرده وه. ئاگنس به دم گريانه وه گوتى: "بابم زۆر نيگهران بوو. به لام واديار بوو شه ريكيكى وه كو يوريا ئاسوودهى ده كرد. راستت ده وى، شه ريكيه تى ده گه ل يوريا دا بو بابم هه م مايه ي ئاسووده يى و هه م مايه ي شه رمه زاريه ."

له ئاگنس-م پرسى: "ئه دى بو چوونى تو له مباره يه وه چ بوو؟"

گوتى: "كارىكم كرد كه به لاي منه وه دروست بوو، واى بو ده چووم كه ئاسووده يى و ئارامى بابم له هه ر شتىكى ديكه گرينگتره. بو يه، وام وينا ده كرد كه شه ريكيه تى ده گه ل يوريا دا، به هه موو خراپيه كيه وه، به قازانجى بابم بى. له ئه نجامدا بو ئه م كاره م هاندا. گوتم كه له وه يه ئاسووده تر بى و كه متر هه ست به نيگه رانى بكات. به لام ئىستا وا هه ست ده كه م كه به م كاره م دژمنايه تيم ده گه ل كردو وه ره گى حه ياتيم له ريشه ده ره يئا وه."

ئاگنس كه وته گريان. تا ئه و كاته گريانى ئه وم نه يىنى بوو. تا ئه و كاته نه مدى بوو كه ته نانه ت رووى خۆشى گرژ بكات. هينده م دل بوى ده سووتا نه مده زانى چ بكه م، ته نيا وه كو مندالان ده مگوت: "تكا ده كه م مه گرى، ئاگنس! تكا ده كه م، خوشكى نازين."

ده ستى له گريان هه لگرت و هيور بو وه وه گه رايه وه سه ر هه مان حاله تى كه يف و سه فا و ئارامى هه ميشه يى خۆى.

گوتى: "ده يفيد، تا كار له كار نه تر از او به هه ندى شتت پى بليم. هه ولبه ده ره فتارت ده گه ل يوريا دا دۆستانه بىت، ده گه ليا سارد مه به. بىر له من و باوكم بكه وه."

نه يتوانى له وه ي زياتر بلى، خانم واتربروك، كه ژنىكى زۆر قه له وى كه ته بوو، هات. هينده قه له و بوو له كه شتى ده چوو، رىكرد نيشى زياتر له جو له ي كه شتت يه كى نيو ده رايه كى ئارام ده چوو! گوتى كه ئاگنس باسى منى بو كردو وه، خو لكى كردم كه سبه ي ئيواره بو شيو بچمه مالى ئه وان، ده عوه ته كه يم قه بولكردو خوا حافيزيم لىكردن.

ديدارى كو نه دۆستىك

سبه ي ئيواره بو شيو چووم بو مالى خات واتربروك و سه يرم كرد (يوريا هيپ) ش له وينده ره، چاكه ت و پانتۆلىكى ره شى له به ر بوو.

ميوانى ديكه شى لىبون، يه كيكيانم ئاشنا هاته به رچاو و خولياى ئه وه م كه وته سه ر كه بزانه كييه، يه كيك ئه وى پينا ساندو گوتى: "ئاغاي ترادلز! به ئاغاي واتربروك-م گوت كه ئاغاي

ترادلز له دۆستانى كۆنى منه.. گوتى كه ترادلز ماف دهخوينى و ههنديچار بهعزه كاريك بو ئهو دهكات.

دواى تۆزىكى تر دهرفتهيك هاته پيشى كه زياتر دهگهل ئاگنس دا قسان بكه م، ترادلز-م پييناساند، ترادلز ناچار بوو زوو پروات، چونكه بو سبهينى دهچوو سهفهريكى يهك مانگه. لى ئهدهرسهكانمان دايه يهكدى و قهرارمان كرد كه له گهرانه وهيدا يهكتر بدنين.

ههردووكمان بهم دیداره تازهيه خوشحال بووين. ترادلز كه بيستى دهگهل ستيرفورت دا هاتووچوم ههيه زور خوشحال بوو، ولهوه دهچوو (ستيرفورت)ى فره خوش گهرهك بى.

دواى رويشتنى ئهو، من مامهوهو دهگهل ئاگنسدا قسه م كرد، وپاشان ئهو گورانى بو ميوانهكان چپى. حهزم نهدهكرد روو بدهمهوه يوريا، بهلام داواكهى ئاگنس-م وهبیر هينايهوهو پاش رويشتنى ميوانهكانى تر، چوومه لايهوه.

يوريا دهربارهى شهراكهتهكهى دهگهل ئاغای ويكفيلدا گوتى: "كاكه كوپهرفيلد، وا بزانم خهبرو ههوالى پيگه تازهكهى منت بيستوهه."

گوتم: "بهلى، خانم ويكفيلد ههندي شتى له مبارهيهوه باس كرد."

له وهلامدا گوتى: "خوشحالم كه خانم ئاگنس ئاغای له م بابهتهيه. كاكه كوپهرفيلد، ئاغای ويكفيلد پياويكى فره باشه، خوزگه دهترانى چ كاريلهيكى گهوجانهى كردوهه!"

گوتم: "ئاغای ويكفيلد زور زور له من و تو زياتره. هيشتا تو بهم زمانه قسه دهكهى و دهلييت كارى گهوجانهى كردوهه؟"

يوريا هيب وهلامى دامهوه: "بهلى، كاكه كوپهرفيلد، به حهقيقهت زور گهوجانه. ههركهسيكى دى له جياتى من بوايه، تا ئيستا حهوت زه مان بوو ئاغای ويكفيلدى له قورى رهش نابوو. ئهگهر من نهبوايهم ئهو جگه له زهرهرو شهرمهزارى چيترى بو نهدهمايهوهو بهخويشى ئه م باش دهزانيت. بهلام من ههميشه گوى به فرمانى ئهو بووم و خزمهت كردوهه. ئهويش پيگه و پايهيهكى داومهتى كه به هيج جوړى، به خهياليش به تهماى نهبووم و دهبيت مهنونى بم!"

نه خشهى شومى يوريا

چاكم له بيره، كه گويم لهو قسانهى بوو زور ترسام. به سهروچاويا تيگهيشتم كه گهرهكيهتى شتيكى تر باس بكات، وگوتى: "بهبوچوونى تو ئه مشه و خانم ئاگنس زور جوان بووه، وا نيه ئاغای كوپهرفيلد؟"

گوتم: "بهلى، به رهئى من ئهو له هه موو هه لومه رجيك، له هه ر كه سيكى ترى ئيره جواتره و جواتريش بووه."

گوتى: "سوپاس كاكه كوپهرفيلد، سوپاس، ئه وهى دهلييت راسته، من ئه گهرچى هه م خوم هه ژارم و هه م دايم، ده مى ساله ئاشقى خانم ئاگنس بووم، بى ئه وهى كه ئه م باس كرد بيت. هه سته ده كم هيج به ره له ستيك نيه كه رازى دلم به تو بليم. كاكه كوپهرفيلد، باوه ر بكه هينده م خا ئاگنس خوش گهره كه كه ئاماده م خا كى به رپيى ماچ بكه م!"

لهو ساته‌دا حەزم دەکرد تا هیژم تیا‌یه بکیشم به دەمیا. به‌لام تەنیا سەیریکم کردو داواکە‌ی (ناگنس)م وه‌بیر هی‌نایه‌وه. و ناچار خۆم گرتو لی‌م پرسی که ئایا ناگنس ئاگای له‌م ئەشقه‌ی ئەو هه‌یه یان نا؟

له وه‌لاما گوتی: "نا، کاکه کوپه‌رفیلد، نا. هیوادارم بزانی‌ت که من چەند د‌لسۆزی بابیم. هیوادارم به‌ چاوی خۆم ببینی که من چەند به‌ باشی کاره‌کانی بابی به‌رپوه‌ ده‌بەم. له‌م حاله‌ته‌دا له‌وانه‌یه ده‌گه‌ل مندا نهرمترو میهره‌بانتر ببی، چونکه به‌ خۆت ده‌زانی که چەندی بابی خۆش ده‌وێت." ئیستا له‌نیازو نه‌خشه‌ شوومه‌که‌ی یوریا هیپ حالی بووم، ئەوه‌شم بۆ ده‌رکه‌وت که بۆچی ئەم هه‌موو شته‌ له‌لای من ده‌لێت.

یوریا گوتی: "په‌له‌م نیه." ناگنس "ی ئازیزم هیشتا زۆر مندا‌له، هیشتا ده‌رفه‌تی زۆرم به‌ ده‌سته‌وه‌یه که خۆشه‌ویستی خۆمی نیشان بده‌م. کاکه کوپه‌رفیلد، زۆر مه‌منوونی تۆم بۆ ئەم گفتوگۆیه‌ کورته‌.

بۆ خودا‌حافیزی ده‌ستی گوشیم، ده‌ستی وه‌کو هه‌میشه‌ ساردو لینج وناخۆش بوو. ئیدی یوریا مه‌ببینیه‌وه تا ئەو رۆژه‌ی که ناگنس له‌ له‌نده‌ن رۆی. چووم خوا‌حافیزی لی‌بکه‌م، سه‌یرم کرد یوریاش له‌وینده‌ره. ئەویش له‌ هه‌مان کاتدا بۆ کات‌تبری ده‌رۆی.

دورا

له‌و سه‌رده‌مه‌دا که له‌ نووسینگه‌که‌ی سپنلو و جارکینز کارم ده‌کرد، رۆژی ئا‌غای سپنلو پپی گۆتم که کیژه‌که‌ی به‌و زووانه‌ له‌ فه‌ره‌نسا ده‌گه‌رپه‌ته‌وه، چونکه خۆیندنی له‌ پاریس ته‌واو بووه، گوتی زۆر خۆش‌حال ده‌بی‌ت ئە‌گه‌ر شه‌مه‌ی ئاینده‌ بچم بۆ مالیان.

دورا، کیژی ئا‌غای سپنلو، یه‌جگار جوان بوو وه‌هه‌ر له‌و ده‌مه‌دا که بابی به‌ منی ناساند، نه‌ک به‌ دلی، به‌سه‌د دل ئاشقی بووم. نه‌ بیرم له‌ هیچ ده‌کرده‌وه‌و نه‌هیچیم به‌لاوه‌ گرینگ بوو، ته‌نانه‌ت بی ئەوه‌ی تاقه‌ قسه‌یه‌کم ده‌گه‌ل کرد‌بی‌ت، خۆم به‌ ئە‌سه‌روبه‌ندی ئەو ده‌زانی.

پاشان، به‌سه‌رسامیه‌کی زۆره‌وه‌ گویم لی‌ بوو یه‌کی‌ک له‌ میوانه‌کان گوتی: "من پ‌یشتریش ئا‌غای کوپه‌رفیلد دیت‌بوو". ئەو ده‌نگه‌م زۆر به‌ باشی ناسییه‌وه: خات مه‌ردستون بوو! خات مه‌ردستون گوتی: "من و ئا‌غای مه‌ردستون وه‌ختی ده‌مانناسی که مندا‌ل بوو."

ئا‌غای سپنلو گوتی: "مه‌خابن کیژه‌که‌م دایکی نیه. خات مه‌ردستون لوتفی کرد‌وه‌و هاو‌نشینی و رینوینی ئەوی له‌ ئەستۆ گرت‌وه‌ه."

به‌لام من هه‌قم به‌سه‌ر ئەو قسانه‌وه‌ نه‌بوو، و ته‌نیا نیگای دورام ده‌کرد. هیچ یه‌کی‌ک له‌ میوانه‌کانم له‌ یاد نه‌ماوه، ته‌نیا دورام له‌بیر ماوه. یادم نیه‌ که شیوی ئەو شه‌وه‌ چ بوو، چونکه ته‌نیا دورام ده‌بینی. له‌سه‌ر میزی شیو خواردن له‌لای منه‌وه‌ دانیش‌ت‌بوو، قسه‌م ده‌گه‌ل کرد. ده‌نیکی ناسکی فره‌ دل‌گیری هه‌بوو، له‌ هه‌مووان شادمانه‌تر پ‌یده‌که‌نی و هه‌لس‌وکه‌وتی له‌ هه‌مووان سه‌نگینتر بوو. راسته‌ کیژیکی ئەندام وردیله‌بوو، به‌لام ئەم وردیله‌یه‌ی لی‌ بوو بوو به‌ نه‌خش و جوانتری کرد‌بوو.

هیچ شتیکی تری میوانداریه که ی ئه و شه و هم نایه ته وه بیر، ته نیا ئه وه م له بیره که دورا گۆرانی چری، جاریک به رووی مندا گرژی وه، کاتی که چووم بخهوم ههستم به لاوازیه کی زۆر ده کرد.

بیری ژیان

ترادلز، له گه ره کیکی پرێک هه ژار نشین-ی له ندهن داده نیشته. که چوومه دیدهنی سه یرم کرد ده گه ل کۆنه دۆستانی مندا، ده گه ل خانه واده ی میکا بردا ده ژی. به دیتنی یه کتر هه م سه رسام و هه م خۆش حال بووین. ترادلزو خانه واده ی میکا برم ده عوت کرد که شه ویک بو شیو بی ن بو مالی من. هاتن و شیویکی باشمان خواردو شه ویکی خۆشمان رابوارد.

دوای رۆیشتنی میوانه کان، کړوکپ له پال پیره سوپا دانیشتم و بیرم له ژیان خۆم کرده وه. بیره کانم نیوه به نیوه گه ش و تاریک بوون. ترادلز زۆری کۆشش ده کردو خۆی ماندوو ده کردو ده رسی ده خویند تا ببی به پارێزه، به لام زۆر هه ژار بوو. مالباتی میکا بر هیشتا وه کو جارن گیروگرفتی داراییان هه بوو، به لام وه کو جارن دلنیا بوون که به و زوانه بارودوخه که باش ده بیته و هه موو شتیکی به دلی خویان ده شکیته وه. پاشان کاره که ره پیره که م و خانه واده که یم بیر که و تنه وه که له یارموت ده ژیان.

له و کاته دا که بیرم له خانه واده ی پگوتی ده کرده وه له پر گویم له دهنگی به په له ی پییان بوو که به پلیکانه کاندای سه رده که وت. ستیرفورت بوو.

به دهم ته وقه کردنه وه، به پیکه نینه وه گوتی: "سلاو ده یقید. له (یارموت) وه دیم." پرسیم: "زۆر له وی مایته وه؟"

گوتی: "نا، ته نیا یه ک دوو هه فته."

گوتم: "ده زانی ستیرفورت. ئیستا بیرم له وه ده کرده و که ئه گه ر سه ریکی کاره که ره پیره که م بده م رهنگه خراب نه بیته، هه لبه ته به دیتنم زۆر خۆش حال ده بی."

سه فه ریکی زۆر درێژ نیه و سه ردان ی که سییک که ئه و هه موو زه حمه ته ی به منه وه کیشا وه ئه وه دینی. دلنیا م که تۆش ئه م سه فه ره ی من به گه ن ده که ی، وانیه؟"

ستیرفورت دانیشته و که و ته بیر کردنه وه له پرسیا ره که ی من، ئه وسا به دهنگیکی هیواش گوتی: "ئه گه ر دلت پیوه یه برۆ، زه ره ری نیه. من ئه مشه و ده چم بو لای دایکم. مه به ستت ئه مه بوو که سبه ینی بو یارموت برۆی؟"

گوتم: "به لی."

گوتی: چه ند رۆژیکی تر سه بر بکه. ده توانی ئه و چه ند رۆژه له گه ل مندا بیت. وه ره، چونکه له وه یه ئیتر هه رگیز یه کتر نه بینن.

سو پاسم کرد. پالتویه که ی له بهر کردو رۆیی بو ماله وه.

((۸))

ره‌فینی نیهیلی

خوا حافیزی ده‌گه‌ل سترفورت دا

به ناغای (سپنلو)م گوت گهره‌کمه بۆ ماوه‌یه‌کی کورت مه‌ره‌خه‌سم بکات. چونکه هیچ مووچه‌یه‌کیان نه‌ده‌دامی، مه‌ره‌خه‌سیه‌که‌م ئاسان بوو.

چووم بۆ مالی خات سترفورت. هه‌م ئه‌وو هه‌م خانم رۆزادارتل به‌دیتنم خو‌شحال بوون. هوی خو‌شحالیه‌که‌ی رۆزام بۆ هه‌لنه‌ده‌هات. هه‌رچه‌نده که دوا‌ی ئه‌و یه‌ک سه‌عاته‌ی له‌وینده‌ر بووم. هه‌ستم کرد خانم دارتل، به‌بایه‌خیکی تایبه‌تیه‌وه نیگام ده‌کات.

دوا‌ی نیوه‌رۆ، هه‌ر چوارمان بۆ پیاسه‌ چووینه‌ ده‌ری. رۆزا دارتل، قۆلی به‌ قۆلا کردم و رایگرتم. دوا‌ی ئه‌وه‌ی سترفورت و دایکی چه‌ند شه‌قاولیک پیش ئیمه‌ که‌وتن، وئیدی نه‌یانه‌توانی گوییان له‌ قسه‌کانی ئیمه‌ بی‌ت، رۆزا رووی تی‌کردم و چاوانی له‌ دو‌ر چاوانم ب‌ری. ئه‌و جی برینه‌ی سه‌ر لیوی سه‌ره‌وه‌یم، که‌ ده‌می بوو چاک بوو بووه‌وه، به‌ ئاشکرا ده‌بینی. ئه‌و جی زامه‌و ئه‌و چاوه‌ پرشنگدارانه‌ی که‌ رۆزا تی‌ی ب‌ری بووم، نیمچه‌ ترسیکیان خسته‌ دل‌مه‌وه.

رۆزا، به‌ زمانیکی پر سۆز و گودانه‌وه که‌ سه‌راپای داگیر کردبوو، ده‌باره‌ی سترفورت پرسی:

"جیمس چیه‌تی! تو‌ره‌یه، یا ناز ده‌کات، یا عاشقه؟ بۆچی وای لی‌هاتوه؟"

وه‌لامم دایه‌وه: "نازانم له‌وساوه که‌ هاتوومه‌ته ئیره‌ سترفورت گۆراوه‌ یان نا. به‌ باشی له‌ مه‌به‌ستی تۆش تی‌ناگه‌م."

رۆزادارتل به‌ توندی و تو‌ره‌یی گوتی: "ئه‌م قسانه‌ی که‌ کردمان، بۆ که‌س نه‌گه‌ی‌رته‌وه."

چ قسه‌یه‌کی تری نه‌کرد و بی‌ده‌نگ بوو.

پیویسته شتیکی دیکه‌ش ده‌باره‌ی خانم دارتل بلیم. ئه‌و رۆژه سترفورت هه‌ولی دا دلی رابگری و عاجزی نه‌کات. به‌لام ئه‌مه کاریکی ئاسان نه‌بوو، و نه‌رمکی‌شیه‌یه‌کی فره‌ی ده‌ویست. ده‌مبینی که‌ رۆزا هه‌ول ده‌دات له‌ هه‌نبه‌ر ره‌فتار و هه‌لویستی ناشتی‌خوازانه‌ی سترفورتدا مقاومه‌ت نیشان بدات. له‌ سه‌ره‌تادا پی‌ده‌چوو له‌ ده‌سه‌لاتی سترفورت به‌سه‌ر ئه‌ودا ناره‌حه‌ت و تو‌ره‌بی. به‌لام پاشان که‌ له‌ ده‌وری ئاگرو سو‌یا دانیشترین ده‌می به‌خه‌نده کرایه‌وه. وه‌کو مندالان قسه‌مان کرد، پی‌که‌نین و خو‌شمان رابوارد.

ئه‌نجام رۆزا هه‌ستا که‌ ب‌روات بخه‌وی. سترفورت پی‌ی گوت: "تکایه مه‌رۆ، ئه‌گه‌ر بۆ جاریکیش بووه لوتفی بکه‌و گۆرانیه‌کمان بۆ بچ‌ره. با وه‌کو جاران ک‌روکپ دانیشین و گویمان له‌ گۆرانیه‌که‌ت بی."

رۆزا، به‌جو‌ش و خرۆشیکه‌ی فره‌وه که‌وته گۆرانی گوتن. ده‌نگه سازگاره‌که‌ی، ده‌گه‌ل موسیقادا، هه‌موو ه‌زرو هه‌ستی ئه‌ویان ده‌نواند. دووچاری حاله‌تی‌ک بووم که‌ ده‌تگوت خه‌و ده‌بینم. دوا‌ی ده‌قیقه‌یه‌ک، سترفورت به‌ره‌و لای ئه‌و چوو، و ده‌ستی خسته‌ سه‌رشانی و به‌ پی‌که‌نینه‌وه گوتی: "ده‌زانی رۆزا، هی‌شتا یه‌کترمان زۆر خو‌ش ده‌وی." به‌لام رۆزا له‌ پر مستیکی پی‌دا کیشا، به‌

توپرەيىھىكى فرەوۋە لە خۇيى دوور خىستەوۋە وەكو گيانلەبەرىكى ھۇقى لە جىيى خۇي ھەستائو لە ژوورەكە وەدەرکەوت.

خات ستىرفورت، كە لەو ساتەدا وەژووردەرکەوت، پرسى: "رۇزا چىھەتى؟"
ستىرفورت گوتى: "چونكە چەند دەقىقەيەك دەگەلمان باش و ميھرەبان بوو، ئىستا گەرەككە
ليمانى دەرېينىتەوۋە تۆلەمان ليىكاتەو!"

رۇزا ئىدى نەگەپرايەو. ستىرفورت بەدەم پىكەننەوۋە ليى پرسىم كە ئايا ھەرگىز كەسم بەو
رەفتارە سەيرو زېرەوۋە دىتوۋە يان نا.

گوتم زۆرم سەير بە رەفتارى رۇزا ھات، ئىدى ھۇي ئەو گۆرانە كوت و پېرەي رەفتارى رۇزام لە
ستىرفورت پرسى.

سىتيرفورت وەلامى دامەوۋە: "نازانم. رۇزا چاوى لە ھەموو شت و ھەموو كەسيكە. ژنىكى
ترسناكە. شەو باش!"

گوتم: "شەو باش براى نازىن. من بەيانى بەر لەوۋەي تۆ لە خەو رابى، دەبى پېرۇم. بۇيە لە ئىستاوۋە
خودا حافىز."

نەي ھىشت پېرۇم. گوتى:

"دەيقىد، ئەگەر بە ھەر ھۇيەكەوۋە ليىكى جودا بووينەوۋە، ھەول بەدە ھەمىشە بە دۇستى خۆتم
بزانە."

گوتم: "ھەمىشە بە دۇستى خۆتم دەزانم. ھەمىشە خۆشم دەويى و تۆ براى نازىزى."

گوتى: "دەيسا شەو باش، خودا حافىز."

تەوقەمان دەگەل يەكدى كرد و رۇيشتىن كە بخەوين. بەيانى، بەر لە رۇيشتن، چاويكم بە
ژوورەكەيدا گېرا. ھىشتا لە خەوا بوو. بەھان شىوۋەي كە زۇرجار لە قوتابخانەدا دىبووم، سەرى
خىستبووۋە سەر بازووى و خەوى ليىكەوتبوو. بەمجۆرە دەگەل گەردى بەيانىدا، لە مالى وان
وۋەدەرکەوتم.

مۇمى پىشتا پەنجەرە

دواي دوو رۇژ، كاتى گەيىمە يارموت، لە سەعات دەي شەودا بەرەو مالى ئاغاي پگوتى بوومەوۋە،
تۆفە شەويك بوو و بارانىكى توند دەبارى. كاتى گەيىمە مالاكە خۆشبەختانە پەنجەرەكانيان
رونك بوو.

ئاغاي پگوتى بەروويەكى خۆش و بە پىكەننەوۋە گوتى: "بەھ بەھ ئاغاي دەيقىد، كە بە دىدارت
خۆشخالم، فەرموۋ دانىشە."

مالەكە وەكو ھەمىشە گەرم و نەرم و زۆر خۆش دەھاتە بەر چاو. ئاگرىكى خۆشيان كردبووۋە.
پگوتى لە ھەمان جىگەي ھەمىشەيى لەسەر كورسىيە كۆنەكەي دانىشتبوو و دەتگوت لەوساۋە كە
بۇ دواچار دىتبووم لەسەر كورسىيەكەي ھەلنەسا بوو. (خانم گامىچ) ش لە سووچە
ھەمىشەيىكەي خۇيدا دانىشتبوو، بەلام پىناچوو ئىمىلى لە مال بىت.

پگوتی، دایکانه ماچی کردم و له لایه وه دانیشتم. ناغای پگوتی ته مه شایه کی سه عاته که ی کرد و بهله زه هستا، شه مالکیکی هه لگرت و له قهراخ په نجه ره که ی دانا، نه وسا به پیکه نینه وه گوتی: "نیستا ماله که روشن بووه وه. نه مه نه ریتیکی کونه. بیگومان له دلّی خوتا ده پرسیت که بو نه کاره کرد. نه مومه بو ئیمیلییه، نه گهر بهر له وه ی نه بو مال بیته وه، من له ماله وه بم مؤمیک له قهراخ په نجه ره که داده نه م. نه م کاره دوو فایده ی هه یه. یه که میان نه وه یه که ئیمیلی له دووره وه ماله که ده بیینی، دووه م نه وه یه که ده زانی من له ماله وه م، چونکه نه گهر له مال نه بم، مؤم له قهراخ په نجه ره که دانا نه م!"

که له قسه که ی بووه وه به دهنگی بهر ز پیکه نی.

پگوتی به برایه که ی گوت: "به راستی ده لئی مندالی!"

ناغای پگوتی هه مدیس به پیکه نینه وه گوتی: "به که ته زه لامیکی وه کو من ده لئی وه کو مندال وام؟ له وه شه وایم. به هه رحال گرینگ نیه. ته نانه ت نه گهر شووش بکات و ببی به خاوه نی مال و میردیش من هه مومی بو ده خه مه قهراخ په نجه ره که وه له دهوری سوپاکه داده نیشم و وا ته سه ور ده که م که دیته وه. به هه رحال ئیمیلی هه ر نیستا په یدا ده بییت". له م ده مه دا، هام وه ژور که وت، به لام به ته نی بوو. کلاویکی زور پانی له سه ر بوو که له بارانی ده پاراست و قهراخی کلاوه که هات بووه سه ر ده موچاوی.

ناغای پگوتی پرسی: "ئه دی ئیمیلی کوا؟"

هام، له پر چاوی به من که وت، به سه ر ناماژ هیه کی کرد که یانی ئیمیلی له ده ره وه یه. پاشان به منی گوت: "کاکه ده یقید، یارمه تی هه یه یه که ده قیقه بیته ده ری؟ من و ئیمیلی چه ز ده که ین شتیکت نیشان بده ین."

چووینه ده ره وه، کاتی که ده گهل هام دا له ده رگاکه ده چووینه ده ری سه یرم کرد رهنگی بووه به جاوی سپی.

به نیگه رانی پرسیم: "هام، چی بووه؟"

له جیاتی وه لام که وته گریان، گریان نه ماما گریان! نه مده زانی چ بکه م و ته نیا ته مه شام ده کرد.

گوتم: "دوستی نازیزی به له نگاز، توبی تو خودا پییم بللی چی قه و ماوه؟"

هه واییکی ناخوش

هام گوتی: "ده نکه که م، دلداره که م، نه وه که سه ی هه موو ئومیدیکی ناینده ی من بوو، نه وه که سه ی که ناماده بووم خومی له پیناودا به خت بکه م، لیی داوه رویشتووه، ره دوو که وتووه!"

گوتم: "ره دوو که وتووه؟"

تا نیستاش سیمای خه مناکیم، که ته مه شای ناسمانی ده کرد، له بهر چاوه. هه رگیز نه وه حاله ته م له بیر ناچیته وه.

به په له گوتی: "کاکه ده یقید، تو پیاویکی خوینه واری، تو پییم بللی من چون نه م هه واله ناخوشه به ها پوم بلیم؟"

دەرگا کرایه‌وه. ئاغای پگوتی گوئی له هه‌موو قسه‌کانم بوو بوو. هه‌رگیز حاله‌تی سه‌روسیمای ئه‌ویش له‌بیر ناکه‌م. له‌بیرمه‌هاواریکی کردو له‌هۆرژنی گریانی دا. پارچه‌کاغه‌زیکم به‌ده‌سته‌وه بوو که‌هام دابوومیه. ئاغای پگوتی به‌قژی بژو شیواو وره‌نگی هه‌لبزپراوه‌وه نیگای منی ده‌کرد.

گوتی: "کاغه‌زه‌که‌بخوینه‌وه، به‌لام تکایه‌هیواش هیواش بیخوینه‌وه، چونکه‌دلنیانیم که‌ده‌توانم لیی تیبگه‌م یان نا."

هه‌ردووکیان بی‌ده‌نگ بوون و من به‌زه‌حمه‌تیکی زۆره‌وه ئه‌و نامه‌یه‌م، که‌ئیمیلی بو (هام)ی نووسی بوو، بو‌خویندنه‌وه: "تۆ هه‌میشه‌منت له‌وه‌زیاتر خوش و ویستوو که‌شایسته‌ی یم تا ئه‌و زه‌مانه‌ی که‌بیرم نه‌گۆری بوو، سه‌ودای خراپم نه‌که‌وتبووه‌ سه‌ر له‌هه‌قی خۆم زیاترت خوش ده‌ویستم، کاتی ئه‌م نامه‌یه‌ ده‌خوینیته‌وه، من زۆر دوور که‌وتوو مه‌ته‌وه."

ئاغای پگوتی قسه‌که‌ی پی بریم و گوتی: "نا، مه‌بخوینه‌وه، چون‌ده‌بی ئیمیلی له‌ئیمه‌ دوور که‌وتیته‌وه. وای خودایا!"

دریژم به‌خویندنه‌وه‌ی نامه‌که‌دا: "ئه‌م‌پۆ به‌یانی ماله‌ نازیزه‌که‌م، ئه‌و ماله‌ی که‌به‌قه‌د خۆم خوش ده‌ویست، به‌جیدیلم و ته‌نیا وه‌ختی ده‌گه‌رپمه‌وه که‌شووم پی کردییت. (هام)ی نازیزم، ده‌زانم که‌جه‌زه‌به‌یکی گه‌وره‌ له‌تۆ ده‌ده‌م و تۆ هه‌رگیز نام‌بوری. ناتوانی ته‌سه‌وری ئه‌وه‌ بکه‌یت که‌چه‌ندم خه‌فته‌ خواردوو، به‌لام هه‌ولبده‌ له‌حالی من بگه‌ی. من به‌شه‌ریکی ئه‌وه‌نده‌ خراپم که‌هه‌قی ئه‌وه‌م نیه‌هیچ شتیکی ده‌رباره‌ی خۆم بنووسم. به‌هه‌موو ئه‌و چاکی و میهره‌بانیه‌وه که‌ده‌گه‌ل منتان کردوو، من له‌بیر بکه‌ن. تۆش ئه‌وه‌ له‌بیر به‌ره‌وه که‌قه‌رار بوو پیکه‌وه‌ زه‌ماوه‌ند بکه‌ین، ببین به‌هاوسه‌ر، وا بیر بکه‌وه که‌هه‌ر به‌مندالی مردم و به‌خاكت سپاردم! (هام)ی نازیزم، هه‌ولبده‌ کیژیکی ترت خوش بوی، کیژیکی باشی ئه‌وتۆ که‌بتوانییت به‌ئه‌ندازه‌ی من هاپۆی خوش بوی و سوکنایی به‌دلی ئه‌و ببه‌خشیت. من له‌بیر بکه‌. به‌هاپۆ بلی که‌چه‌ندم خوش ده‌وی و دوا فرمیسم له‌پیناوی ئه‌وا ده‌رپژم."

پاش ئه‌وه‌ی له‌خویندنه‌وه‌ی نامه‌که‌بوومه‌وه، ئاغای پگوتی ماوه‌یه‌کی زۆر کپوکپ روانیه‌من. ته‌نانه‌ت که‌من و هام قسه‌مان ده‌گه‌ل کرد له‌جیی خۆی نه‌جولا. له‌نیو ماله‌که‌دا، ماوه‌یه‌ک روانیه‌چوارده‌وری ژووره‌که، ئه‌وسا به‌ده‌نگی نزم پرسی: "ره‌دووی کی که‌وتوو؟" هام سه‌یری منی کرد. و من له‌پریکا به‌جۆری راجله‌کیم که‌خه‌ریک بوو له‌هۆش خۆ بچم.

ئاغای پگوتی له‌(هام)ی پرسی: "مه‌زه‌نده‌ی تۆ له‌سه‌ر کییه‌؟"

هام گوتی: "ماوه‌یه‌ک بوو، کورپکی گه‌نج له‌ناوه‌ختدا له‌ده‌وربه‌ری ماله‌که‌ماندا ده‌سوورپایه‌وه. دوینی شه‌و له‌گه‌ل ئیمیلی دا دیتبوویان. وامان زانی ئیدی رویشتوو، تومه‌ز خۆی شارده‌بووه‌وه."

له‌و ده‌مه‌دا، به‌جۆری چه‌په‌سا بووم ئه‌گه‌ر خانووکه‌م به‌سه‌را روخا‌با نه‌مه‌ده‌توانی له‌جیی خۆم بجوینم.

هام گوتی: "ئەمپۇ بەیانی زوو ئەو كۆرە بیگانەیه لە شارا بووه، خەریکی تەرتیب کردنی سەفەریك بووه، ئیمیلی لەگەل دا بووه. پیم وایە خۆیەتی"
گۆتم: "نا، تکتا لی دەكەم ناوی مەیهنە!"

هام گوتی: "ئاغای دەیفید، خۆ خەتای تۆ نیه، نیوی ستیرفورت، پیاویکی تاوانکاره!"
ئاغای پگوتی هیچی نەدەگوت و لە جیبی خۆی نەدەجولا. نەدەگریاش، لە پەر دەتگوت لە خەو راپەری. دیاربوو كە پریاریکی داوه. گوتی: "دەبی کێژە نازیزەكەم بدۆزمەوهو بۆ مائی بینمەوه"
لە منی پرسى ئایا سبەینی بۆ لەندەن دەپۆم. وەلامم دایەوه كە هەموو دەمی نامادەى سەفەرم.
گوتی: "كەواتە ئەگەر قەبول بكەى، منیش سبەینی دەگەل تۆدا دیم."

ئاغای پگوتی و خات ستیرفورت

كە گەییشتینە لەندەن هەوێن كارمان ئەمە بوو كە ژووریك بۆ ئاغای پگوتی پەیدا بكەین.
خۆشبەختانە دوو شەقام لە سەرووی مالهەكەى منەوه، ژووریكمان بۆ پەیدا كرد.
ئاغای پگوتی گوتی دەیهوی بەر لە هەر شتیك خات ستیرفورت بدینی. هەمان شەو نامەیهكەم بۆی
نووسی و بەوپەری نەزاكەتەوه، رووداوهكەم بۆ باس كرد. ئەوهی ستیرفورت كردبووی، بۆم
روونكردهوه و نامازەم بۆ ئەو رۆلەش كرد كە مەخابن خۆم لەو بەینەدا گیرابووم. بۆم نووسی بوو
كە سەعات دووی سبەینی دەچینه دیدەنى.

لە كاتی دیاریكراودا چووین بۆ مائی خات ستیرفورت، لە مال بوو. خانم روزادارتل بە ئەسپایی
لەلایەكەى تری ژوورەكەوه خۆی گەیاندى و لە دوايهوه وەستا. یەكسەر تیگەییشتەم كە خات
ستیرفورت پێشتر رووداوهكەى لە زاری كۆرەكەیهوه بیستوو.

ئاغای پگوتی نامەكەى ئیمیلی دایە دەست خات ستیرفورت وگوتی: "تکایە ئەمە بخوینەوه.
نامەى كێژەكەمه."

خات ستیرفورت نامەكەى خویندەوهو بە هیمنی و غرورەوه نامەكەى دایەوهوگوتی: "دلنیام كە
ناتوانن پێكەوه زەماوند بكەن و هەرگیزیش نایكەن. بەلام ئەگەر کاریکی دیکە لە ئارادا بى و بە
من بكرى فەرموو بیلى."

ئاغای پگوتی گوتی: "ناشیت سەربارى ئەو بەلایەى بەسەر كێژە بەستەزمانەكەى مندا هاتوو،
سەرباقیتش بوی!"

رەفتاری خات ستیرفورت گۆرا، تۆرە بوو وگوتی: "لە هەموو ژیانمدا ئاواتم ئەمە بووه كە
كۆرەكەم لیم رازی بیت. جا ئیستا كە منی بەجیهیشتوووه دەگەل كێژیکی بەرەلادا هەلاتوو،
بەپرای تۆ نابى ناپەرەحتەم؟"

روزادارتل ویستی هیوری بكاتەوه، بەلام نەیتوانی. لە مائی خات ستیرفورت وەدەرکەوتین. ئاغای
پگوتی لە فكران راجوو بوو و بە ئەسپایی ریی دەكرد. گوتی گەرەکیهتی هەر ئەو شەوه درێژە بە
سەفەرەكەى بدا. لیم پرسى كە دەخوازى كیوه بپرات، وەلامى دامەوهوگوتی: "دەپۆم، كاكە،
دەپۆم كێژەكەم دەدۆزمەوه."

((۹))

من و دورا

ئيعتراف

له ههموو ئەم ماوهيه دا پهيوه ندى من دهگه ل دورا دا زياترو زياتر دهبوو. ئاغاي سپنلو پيى گوتم كه ههفتهيهكى دى ساليادى له داىكبوونى دورايه، داواى ليكردم لهو روژه دا بچم بو مالىان و بهشدارى ئەو سهيرانه چكولهيهيان بكهه كه بهو بو نهيهوه سازيان داوو. بو ئەو روژه ههه چيم له دهست هات كردم. سهعات شهشى بهياني چووم بو بازار تا گول بو دورا بكړم.

پيلاويكى نقت و نوئى بريقه دارم له پيى كرد. سهعات دهى سهه له بهياني به ئەسپه شپيهكى گران قيمهت به رهو مالى ئاغاي سپنلو بوومهوه.

كاتى گهيمه جي، له ئەسپهكه دابه زيم و به پيلاوه تهنگه كانمهوه كه پيى دهگرتم به باخهكه دا رت بووم و به رهو دورا كه له ژير درهختيكا دانيشتبوو روويشتم. چ وينه و ديمه نيكي جوان بووا دهو روبه رى دورا پر له گول و بالنده بوو، كراسيكي شيني ئاسمانى له به ربوو.

دورا ههه كه منى بينى گوتى: "سوپاس ئاغاي كوپه ريفلدا، به راستى گولى جوانت بو هي ناوم. جابا خه به ريكى زور خوشت بدهمى: خات مهردستون ئەمرو لي ره نيه."

گوتم ههه خه به ريك بو ئەو (دورا) خو ش بى بو منيش خو شه، و دلنيام كه ئەو به غيايى خات مهردستون خو ش حاله.

ئاغاي سپنلو له مال هاته ده رى و ههموو بو چوونه سهيران ئاماده بووين.

ئەو له زهتهى ئەو روژه له سهيران و ئەسپ سوارييم بينى جاريكى دى هه رگيز دووباره نابيتهوه. ئەوه ندهى بيرم بى ريگه كه مان ههه خاك و خول بوو، به لام من ئەوه م نه ده بينى. تاقه شتيك كه ده م بينى جوانى دورا بوو و تاقه شتيك كه ههستم پي ده كرد خو شه ويستى ئەو بوو. له وه بترازى بيرم له هيچ شتيكى دى نه ده كرد هوه.

ته نانهت ئەمرو ش نايه ته وه بيرم كه كي وه چووين. ههموو ئەوهى له بيرم ماوه، شوينيكي سه وه زه زارى خو ش بوو، له سهه ر گريكي پر له سه وه زه گياي نه رم بوو. سي به رى دره خته كان عارده كهى داده پوشي و ديمه نيكي يه كجار جوانيان ده نواند. من له كه يف و خوشيا گيژو مه نگ بووم. دورا گوراني چرى. ههه رچهند ميوانه كانى تريش ستايشى دهنگ و ئاوازه كه يان كرد، من وام ههست ده كرد كه به ته نيا بو منى چرى. كه شهو داها، خو شى و شاديم گه ييه تروپك.

كاتى كه ههموو ميوانه كان خودا حافيزيان كردو روويشتم و من دهگه ل دورا و ئاغاي سپنلو بو مالى ئەوان گه پامه وه، شاديه كه م بوو به دوو چه نانه. ئاغاي سپنلو دهعه تى كردم كه پيش گه پانه وهه بو له ندهن ئيسراحه تيك بكه م و شتيك بخوم.

بو سبه ينى، كاتى كه له له ندهن له خه و رابووم، لي پرام كه رازى دل م به دورا بليم. ته نيا بهو شته ده متوانى بزانه كه ئەويش منى خو ش گه ره كه يان ناو بكه ومه بير كردنه وه له زه ماوه نده و خيزان

دروستکردن. له ئه نجامدا دووباره چوومه وه بۆ مالى ئاغای سپنلو. ئه مجاره يان جلك و بهرگيكي پوشته و گرانبه هام له بهر كرد.

كاتي گه ييمه ئه وپندهر دورا خهريكي نيگاركيشتي بوو. گوتي: "هيوادارم ئه سپه بهسته زمانه كهت دويئي شهو زورماندوو نه بووي. ريگه يه كي فره دور بوو."

گوتم: "به لي بۆ ئه و رييه كي دورو دريژ بوو، چونكه به دريژاي ريگه كه هيچ شتيك نه بوو دلخوشي بكات." وام به خه يالدا هر له ويڊا داواي لي بكه م كه شووم پي بكات.

دورا گوتي: "ئه و حه يوانه بهسته زمانه، زور ماندوو نه بوو بوو؟" بيم كرده وه كه باشترايه سبه يني خوازييني بكه م. گوتم: "ئه ي مه عناي چي، ماندوو بوو بوو، چونكه وه كو من به خته وهر نه بوو كه له په ناي تودا بووم."

دورا گوتي: "نازانم بۆ ئه مه ناو دهنه ي به خته وهر ي. دلنيام كه مجامه له ده كه ي." سه يرم كرد كه ناتوانم له وه ي پتر خو بگرم. دوو دلیم وه لانا، ئه وه ي له دلما بوو، خسته مه سه ر زمانم. گوتم كه ئه وم خو شده وي وبی ئه و ده مرم.

دورا كه وته گريان. له شي ده له رزي. من هه مديس باسي قيان ي خو م بۆ كردو گوتم هه ر له يه كه م ساته وه كه ئه وم بي ني شه و روژ له يري ئه ودا بووم و ناتوانم به بي ئه و بژيم.

داواي كه ميك، هه ردوو كروكپ له ته نيشت يه كتره وه دانيشت بووين و هيچمان نه ده گوت. قه رارمان دا به زووترين كات زه ماوه ند بكه ين.

هه والي ناخوشي پوري

شه وي كه له ئو فيس گه رامه وه سه يرم كرد ده ركه ي ماله كه م كراوه ته وه و له ژووره وه دهنكي قسه كردن دي. وه ژوور كه وتم، سه يرم كرد پگوتي و پورم له وين، زور سه رسام بووم! پوري له سه ر چه ند پرياسكه و جانتايه ك دانيشت بوو. چايي ده خوارده وه، پگوتي بۆي ده م دا بوو. هه والي ناخوشم له پورمه وه بيست، گوتي: "به ده بخت بووم، دارونه دارم له ده ست داوه." ئه گه ر له و ده مه دا ماله كه م هه ره سي هي نا با و بكه وتبا روبا ره كه وه، با وه پ بكه هي نده ي ئه و قسا نه ي پوري كاري تي نه ده كردم. پوري هي دي هي دي بۆي باس كردم كه هه رچي دارايي و ساماني هه يه له ده ستي داوه. گوتي ته نيا هه مان خانوي بۆ ماوه ته وه و ئه وه ي توانيو يه تي له م جانتايانه دا ده گه ل خو يي بي ني. گوتي پگوتي تكاي لي كرده وه بريك پارهي لي قه بول بكات، به لام مه حاله شتي وا قه بول بكات.

پوري ناگاداري به يني من و دورا هه بوو. به هه والي ده زگيراند اريه كه مان زور خو شحال نه بوو و ته نيا گوتي:

"به له نگازينه! بهسته زمانينه!"

گوتم: "پوري گيان، خوشم ده زانم كه هيشتا گه نچ و كه م ئه زمونين. به لام يه كترمان زور خوشده وي. من نازانم ئه گه ر دورا كه سيكي تري خوش ويستبا، يان مني خوش نه ويستبا چم

دهكرد. نهگه به خهياييش بير لهوه بکهمهوه که کهسيکی ترم خووش بوئ، يان ئيتر ئهوم خووش نهويت، شييت دهبم."

پورئ گوتی: "دهيقيد. چاوت بکهوه! بوچی حهقيقهت نابینی؟"

نازانم بوچی خهم دايگرتبووم. ههستم دهکرد شتيکم له دست داوه و زور نيگه ران بووم. ئه و شهوه زور به ناخوشي بوری، وپيده چوو له شهواني دی دريژتر بی. پورئ رويی بخهوی، بهلام خه و نهدهچوو چاوی. ناگام لي بوو که چهند جاريک ههستا و پياسهی کرد. به خویشم ههستم کرد که ههه و ليک بو نووستن بيفايدهيه. خهوم ليئه کهوت تا روشنايي بهرهبه يان له په نجه ره کهی دا. ههستا و جله کانم له بهر کرد. به (پگوتی) م گوت ناگاداری پورئ بيئت. چووم پياسه يه که بکهم. ته سه وری نابووتی و بی پاره یی پوريم به لاوه زه حمهت بوو.

ويکفيلدو هيپ

دوای که ميک دووباره (ناگنس) م بينی، دهگه لبابی و يوريا هيپ دا بو له ندهن هاتبوو. بو ماله وهم برد تا پورئ بدینی.

پورئ به ديتنی ناگنس زور خووشحال بوو. دهرباره یی ئه و جه زه به داراييه گه وره يه قسانمان کرد که به پورئ کهوتبوو و هه موو شتيکی له دست دابوو. گوتم به نياز م سه رباری کاره که م له ئوفيسي سپنلوو جارکينز کاريکی دیکه ش بو خو بدوزمه وه تا بتوانم خه رجي پورئ بکيشم. ناگنس گوتی که دکتور سترانگ، خاوه ن و بهرپوه بهری قوتابخانه کهی جارنم، له له ندهن به دوای که سيکدا دهگه رئ که سه رپه رشتی قوتابخانه کهی بو بکات. دانيشتم و يه کسه ر نامه يه کم بو نووسی.

تا من نامه کم نووسی، ناگنس هه موو ماله کهی پاک و خاوين کرده وه. ته ماشايه کم کردو له دلی خو م دا گوتم به و هيمنی و خاويه رواله تيه وه چهند گورج و گوله.

دهنگی دهرکه هات. له پر رهنگی ناگنس هه لبزپکا. به نيگه رانيه وه گوتی: "وابزانم باوکه م." دهرکه م کرده وه. ئاغای ويکفيلد و هژورکه وت، يوريا (هيپ) ش له دوايه وه بوو. له ميژ بوو که ئاغای ويکفيلد نه بينی بوو به ديتنی سه رم سوپما. زور پير بوو بوو، رهنگی دهموچاوی سوور بوو و پيده چوو نه خووش بيئت.

دهسته کانی ده له رزين. به لام ئه وه ی زوری کاريکردم ئه مه بوو که به ئاشکرا ده ميبینی جله وی به ته و اه تی له دهستی يوريا هيپ دايه و ئه و هه ر کاريکی بوئ له گه ل ئاغای ويکفيلدیدا ده کات. پياويکی به ريزو سه نگی و ميهره بانی وه کو ويکفيلد، گوپرايه لی هيچ و پوچيکی ته له که بازی وه کو يوريا ی ده کرد.

ناگنس به ئه سپايی به ئاغای ويکفيلدی گوت: "باوکه، ئه مانه خانم تراتفود و ده يقيدن. ده زانی که ده می بوو نه مان ديتبوون." ئاغای ويکفيلد ته وه ی ده گه ل پورئ و مندا کرد. سه يرم کرد بزهيه کی قيژه وه ر نيشته سه ر ليوانی يوريا، (ناگنس) ش بزهيه کی ئه وی بينی و ليی دوورکه وته وه.

يوریا، به جۆرى وهكو كرم ههلهپلا كه پورى نارهحههت بوو. به توندى گوتى: "ئه مه بۆچى وا دهكات؟ ئاغا بهو جۆره ههله مپلى، ئه گهر كرمى قهيدى نيه، به لام ئه گهر به شهري وهكو به شهراڻ رهفتار بكه. كوئترولى به دهنى خوت بكه!"

زمانه توندهكهى پورى يورياى ترساند. ئهوسا، يوريا منى برده لايهكهوهو به ئهسپايى قسهى دهگهله كردم تا پورى گوپى لى نهبيت.

گوتى: "من دهزانم كه خات تراتفود توپهيه، ههچهنده خانمىكى زور زور باشه، تهنيا بو ئهوه هاتووم كه پيرسم نايا لهم وهزعو حالهيدا ئيمه دهتوانين هيچ يارمهتیهكى بدهين يان نا. من، دايكم، كومپانيای ويكفيلد و هيپ نامادهى هه جۆره كومهكيين."

ئاغای ويكفيلد به زمانىكى گوپرايه لانه گوتى: "يوریا ههريههك بلى منيش رازيم."

يوریا گوتى: "جه نابی كوپهرفيلد، ئه و متمانهيهى ئه و، زادهى ههول و زهحهتهى بهندهيه!" هه مان بزهی قيزهوه ر نيشته سه ر ليوانى، وههستم كرد چاوديرى بچووكترين رهفتارى من دهكات.

كارى تازه

بو سبهينى چوممه ديدهنى دكتور سترانگ، زور خوشحال بوو وهكو سه رپه رشتيار كارى دهگه لدا بكه م. مووچه يهكى زور باشى بو دانام. بو ئه و وهزعه تازهيهى كه به هاتنى پورى، هاتبووه ريمان ئه و مووچه يه زور گيروگرفتي چاره سه ر ده كردين. قه رارمان كرد كه له سبهى به يانيه وه، سه عات چه وت ده ست به كار يم.

پيم وابوو كه ژيانىكى تازه ده ست پيده كه م. حه زم لى بوو كارىكى ديكه ش بكه م و لى پرام هانا بو ترادلز به رم. بيستبووم كه گه ليك له گه وره پياوانى گرینگ و سه ركه وتوو له لاويدا ماويه كه له روژنامه كاندا په يامنييريان كردوو.

ترادلز پيى گوتم كه من به هره و تواناى پيوستيم بو ئه م كاره نيه. گوتى پياوى په يامنيير ده بى بتوانى زور به خييراى بنووسيت و ئه م كاره به ئه ندازهى فيربوونى شه ش دانه زوبانى بيانى قورسه.

پيم گوت: "برادهرى نازين، زورت لى مه منونم. له سبه ينيوه ده ست پيده كه م. كتبييك ده كرم كه سه ره تاكانى كارى روژنامه وانيم فير بكات. ده بينى چون به زووترين كات فيرى ئه م پيشه يه ده يم."

ترادلز زورى پى سه ير بوو. به لام نه يده زانى كه من له لايه كه وه زور پيوستيم به وه بوو تواناو هه ستي به رپرسياريه تى خوم بو پورى بسه لمينم، وله لايه كى تره وه ئه قيندارى دورا بووم و گه ره كم بوو زه ماوه ندى ده گه له بكه م.

گوتى: "كوپه رفيلد، باوه رم نه ده كرد كه ئه وه نده پر وه و به هيمه ت بيت!"

له پر نامه يه كى له به ركى ده ره يناو گوتى: "كارىكت كرد كه له زگ بوو ئاغاي ميكابر به ته واوه تى له بير بكه م."

نامهیهك بوو كه ناغای میکابر بۆ منی نووسی بوو. دهیگوت دهخوازی دهگهل خانهوادهكهیدا له لهندهن بار بکات و له شاریکی بچوکترا بژی. دهعوته من و ترادلزی کردبوو كه هه ر ئه و شهوه بۆ شیو خواردن بچین بۆ مالی ئهوان.

کاتی گهینه مالی ناغای میکابر سهیرم کرد باروبنهیان بهستوهه و ئامادهی سهفهرن. دهبرارهی وهزعی خانهوادهکهو سهفهرهکیان قسهه دهگهل خات میکابردا کرد. گوتی: "کوپهرفیلدی ئازین. دهزانم چوونمان بۆ شاریکی چکولهی بی بایهخ خو فیداکردنه. بهلام هیچ چاریک نیه. ئه مهش دهزانم هه رچهند چوونمان بۆ ئه و جۆره شاره بۆ من جۆره فیداکاریهکه، بهلام بۆ ناغای میکابر که بههرو توانایهکی فراوانی ههیه فیداکارییهکی زۆر گهوتره".

پرسیم: "بۆ چ شاریک دهپۆن؟"

ناغای میکابر له تونگهیهکی گهوره، خواردنهوهیهکی بۆ داکردین که تامهکهی تیکهلهیهک بوو له تامی چای و قاوه! وهلامی دامهوه: "دهمانهوی برۆین بۆ کانتربری. دهگهل یوریا هیپ دا، که دۆستی ههردوولامانه، ریک کهوتووم که پیکهوه کاربکهین. قهراوه بيم به سکرتهیری ئه و." بهسهرسامی روانیمه ناغای میکابر، وکه سیمای ههیرماوی منی بیننی کهوته پیکهین.

((١٠))

زه ماوه ندى من و دورا

کاره سات

ههفتهیهک زیاتر بهسهر ژيانی تازه مدا رووی. روژ به روژ مکوپتر دهبووم، که له م تهنگانهیهی تپی کهوتبووین، ههستی مهسئولیهت و توانای خووم بۆ پورم بهسهلمینم، ئه وهی پی نیشان بدهم که کوپی تهنگانهه.

ئهمهشم لهبیر نهکرد که لیپرا بووم پیشهیی په یامنییری فییر بيم. ترادلز پيشنیازی کرد که به مه بهستی مهشق و راهینان، هه ولیده م ئه وهی ئه و له حالهتی نوتق دا دهیلی، به هه مان خیرایی بینووسمه وه. پيشنیازیکی پراکتیکی باش بوو. هه موو شهویک، دواي ئه وهی لهسهر کاره کهم، له قوتابخانه کهی دکتۆر سترانگ بۆ مال دهگه پرامه وه، ماوهیهکی زۆر دهگهل ترادلزدا کارم دهکرد.

له ئه نجامی ئه م هه موو کارو مه شقه دا، زۆر زوو توانام به وه دا شکا که گوته کانی ترادلز به هه مان خیرایی که دهیگوتن بنووسمه وه. هه لبه ته به زه حمه تیکی یه جگار زۆر گه ییمه ئه م ئه نجامه.

روژیک که بۆ ئوفیسی کاری مافه وانیه که م رویشتم، بینیم ناغای سپنلو له بهر ده رگا وه ستاوه. زۆر توپه دیار بوو. وه کو جارن چاک و خو شی دهگهل نه کردم "به یانی باشی" ی لهگهل نه کردم. به لکو به نه زاکه تیکی فره وه داوای لیکردم دهگه لی بچمه چاخانهیهکی ئه و نزیکانه.

له چاخانه که دا سهیرم کرد خات مهردستون چاوه پروانمانه، هه ر که دیتم یه کسه ر زانیم که مه سه له که ده براره ی په یوه ندی من و دورایه.

خات مهردستون جانتاکه ی کرده وه. دهسته یه که نامه ی ده رهینا که به قهیتانیکی شینی جوان پیکه وه به سترا بوون. ئه و نامانه بوون که من بۆ دورام نووسی بوون.

ههولمدا بۆي روون بکه مه وه که دورام يه جگار خوښ دهوي و دهبي تا زووه زه ماوه ندى دهگه ل بکه م. لى ناغاي سپنلو قسه که ي بريم و گوتى: "ئيوه ههردووکتان هيشتا زور مندالن. باسى زه ماوه ندى ئه م جوړه توپره هاته بخه نه لاه. تکا دهکه م ئه و نامانه ي که کچه که م بۆي نووسيويت بده وه تا هه موويان بخه ينه ئاگره وه و چيتر باسيان نه که ين."

نا، نه مده تواني ئه و کاره بکه م. ناغاي سپنلو گوتى: "زور باشه، له م حاله ته دا دهبي خوښ مه سه له که له گه ل کيزه که مدا چاره سه ر بکه م."

پاشان پيى گوتم که پيوست ناکات من بير له به خته وه ري و ناينده ي کيزه که ي ئه و بکه مه وه، گوتى که به دوراشي گوتوه که به پراي ئه و په يوه ندى ئيمه و نيازي زه ماوه ندمان، کاريکي بي مانايه. به مه زنده ي من خانه واده ي ناغاي سپنلو ده وله مند بوو وده يويست ميړدى کيزه که شي ده وله مند بي و پايه يه که ي کوښه لايه تي له من باشتري هه بييت.

ئه و شه وه به وپه پري نا ئوميدى خه وتم. به يانيه که شي، که شه ممه بوو، به نا ئوميدى له خه و رابووم. به ناره حه تي له مال وده رکه وتم و يه کراست بو ئوفيس روييستم. له وي ديمه نيکي سه يرم بيئي: هه موو سکر تيرو کاتب و کارمندانى ئوفيسه که هاتبوون، به لام که س کارى نه ده کرد.

يه کيک له سکر تيروکان گوتى: ناغاي کوپه ر فيلد، کاره ساتيکي ترسناک قه و ماوه! پاشان بۆي باسکردم که ئاقاي سپنلو شه وي له گه پرانه وده دا دوچارى کاره ساتيک بووه و مردووه. گوتى که به ته نيا بو مال گه پراوه ته وه و وادياره له گاليسکه که که وتووه ته خواري و، کاتي خزمه تکاره کاني دوزيو يانه ته وه، که چه ند سه عاتيک به سه ر مردنه که يدا بوريوه. هيئده م پي سه يرو باوه رنه کرده ني بوو که زمانم به سترا.

پوره کاني دورا

دورا دوو پوري هه بوون که له پانتي ده ژيان. پيشنيازيان بو کرد که بپرات دهگه ل ئه واندا بژي، چونکه ئيدى ته نيا بوو وه يچ پاره و ده رانه تيکي نه بوو پيى بژي. له وه ده چوو که ناغاي سپنلو هيچ پاره و پولکي بو کيزه که ي له پاش به جي نه مابي.

پوره کاني دورا نامه يه کيان بو من نووسى و داويان ليکردم که بچه ديدنه يان. وه لامى نامه که م دانه وه و جاريکي دى باسى قيانى خوښ و دوراو نيازي زه ماوه ندم بو کردنه وه. پاشان، له روژي ديارى کراودا (ترادلن) م دهگه ل خوښا بردو چووين بو ديدنه ي پوره کاني دورا.

له ژورويکي په زيپرايى پاک و خاوين و کپ و ريک و پيکا، دوو پيره ژنى لاوازي ورديله و چاوه پروانمان بوون. واديان بوو يه کيک له م دوو خوشکه شه ش حه وت ساليک له ويتر گه وره تره.

ديان بوو که جلّه وي کاروباره کان له ده ستي خوشکه چکوله که يه، ئه و نامه يه که بوښ نووسى بوون به ده ستي ئه وه وه بوو. خوشکه گه وره که بازووه کاني نابوونه سه ريه ک و به هيمنى دا

نيشتبوو. خوشکه چکوله که سه ري قسه ي دامه زراند. گوتى: "کاکه کوپه ر فيلد: من و (کلاريسا) ي خوشکم، باوه رمان وايه که تو گه نجىکي باش و ئاپرومه نديت."

خات كلاريسا، له داوى قسهكانى خوشكهكهى گوتى: "تۆ داوات له من و (لاوينيا) خوشكم كردوه كه بېيته ديدنهى دورا. من و خوشكهكه م نامهكه مان به وردى خويندیتتهوه. دلنیاين كه پيټ وایه دورات زور خوش دهوى"

وهلام دانهوه كه له دنيا دا هيچ كهسيك، نه وندهى من دورام خوش ويستوه، كهسى خوش نه ويستوه. هر بهينى خومان بى له هر شويئيكدا دهرهت هاتبا پيشى، نه و قسهيه م به هه موو كهسيك دهگوت!

خات لاوينيا، دوباره نامهكهى به عهينهك خويندمهوه. ههردوو خوشك چاويان خرو بچوك بوو، له چاوى بالنده دهچوون. ههلس و كهوت و رهفتاريشيان گورج و خيراو ناسك بوو و به شيويهكى گشتى له بالنده دهچوون. خات لاوينيا گوتى: "كاكه كوپهرفيلد، به بوچوونى ئيمه باشتين كار ئەمهيه كه بزاني ناييا به راستى دورات خوش دهوى يان نا. جا له بهر ئەمه ريگهت دهدهين كه بېيته ديدنهى نهو."

له كاتيكداه كه له خوشيا گريان نهوى گرتبووم گوتم: "زور مهمنوونى ئيوه خانمانى نازين. ههريگيز نه م لوتف و چاكهيهى ئيوه له بير ناكم"

خات لاوينيا به خوشكهكهى گوت: "كلاريسا، خوت باقى كارهكان ريك بخه."

خات كلاريسا بو يهكه مجار بازووهكانى ليك ترازاند، دهعهتى كردم كه هه موو يهك شه ممهيهك، سهعات سى بو مالى نهوان برؤم و بو شيو ميوانى نهوان بم، وله هر ههفتهيهكدا دوو روژى دى، له سهعات شهش و نيودا له مالى نهواندا عهسره خواردنيان لهگهله بخوم.

بهم دهعهتهيان له رادهبهدهر خوشحال بووم، بهريزيكى فرهوه سوپاسى ههردوو پيرهتم كرد. نهوسا خات لاوينيا ههستاو داواى ليكردم لهگهلى برؤم، بهلهرزه لهرز ههستام و كهوتمه دووى، بو ژووريكى بردم كه دورا لهويندهر چاوهروانم بوو.

زهماوند

ئىستا ته مهنم بيست و يهك سال بوو، ئيدى مندال نهبووم، بوو بووم به پياوى تهواو. فيرى پيشهى روژنامهوانى بوو بووم و پارو پوليكى باشم ليى دهست دهكهوت. دهگهله يازده نهفهرى ديدا له روژنامهيهكدا كارم دهكرد. دوستى نازيم (ترادلن)ش له م روژنامهيهدا كارى دهكردو كاريكى وهكو كارهكهى منى نهجام دهدا. دهستم به نووسينى كورته چيروكان كرد بوو وچهند چيروكيكم بو گوڤاران نارد بوو. بهره بهره وهكو نووسهريك دهناسرام و نووسينهكانم دههاتنه كرين. به شيويهكى گشتى وهزع و حالم زور باش بوو.

بهو زوانه دورام دهگواستهوه. پورهكانى قاييل بوو بوون و به گهرمى كهوتبوونه كرينى تهدارهك وجيازى زهماوند. پگوتى هاتبوو بو لهندن تا يارمهتيان بدات. وا ديار بوو كارى سههركى نهو ئەمه بى كه هه موو شتهكان خاوين بكاتهوهو بيانخاته بريقه.

ئاواتەكانم دەھاتنە دى

ترادلز دەيگوت: "باوەر بکە، ئەوەندە خۆشحالەم کە دەلێی خۆم زەماوەند دەکەم." "ئاگنەس"ش لە (کانتەبری)یەو هات. جاریکی دیکەش تەوانیم ئەم دۆستە ئازیزەم بدینم. لەگەڵ هەموو ئەمەشا هێشتا باوەرەم نەدەکرد. تەنیا دوو رۆژم بۆ زەماوەندەکە مابوو. شەویکی زۆر خۆشمان، بە شوخی و پیکەنین رابوارد، بەلام هێشتا باوەرەم نەدەهات.

بۆ سبەینی، هەموو چووین بۆ سەیری ئەو خانووەی کە قەرار بوو لە دواى زەماوەندەکەمان لەوێ بژین. مالى ئیئمە، مالى من و دورا. بەلام هێشتا هەر باوەرەم نەدەهات کە من خاوەنى ئەو ماله بۆم. مال و خانوویەکی چکۆلەى جوان بوو، کە هەموو شتیکی ناوی لە تازەیی و خاوینى دا دەبرىقايەو. پەردەکان یەكپارچە وینەى گۆل و گەلا بوو، هیندە تەپو تازەو بە رەونەق بوون لە تۆ وایە گۆل و گەلاى راستەقینەى تازە رووان. هەموو شەمەک و جیازیەکانى دورا لە شوینی خویان ریزکرا بوون.

لە کاتیکی کە لە کەیف و خۆشیان لە پیستی خۆم نە دەهیوریم و هەموو هۆش و گۆشم لای بەرنامەى زەماوەندەکەم بوو، چوومەووە بۆ ئەو مالهى کە هێشتا لەوێ دەژیام. بەیانی زوو لە خەو رابووم تا بچم بە دووی پورمدا.

تا ئەو کاتە، ئەوم بەو حالەووە نەبیینی بوو. کراسیکی ئاوریشمی شینی ئاچوخی لەبەر کردبوو، کلاویکی سپی لەسەر کردبوو. (پگوتی)ش خۆی بۆ هاتنە کلێسا ئامادە کردبوو.

لە گالیسکەیهکی سەر بە تالدا دانیشتبووین. لە خۆشیا خەریک بوو بەلام دەگرت، دلم بە حالى هەر هەموو ئەو کەسانە دەسووتا کە لەو رۆژەدا کاریان دەکردو لە مشوری ژيانى رۆژانه یاندا بوون.

گەییشتینە بەر دەرگای کلێسا. هەموو شتیکی وەکو خەون و خەيال دەهاتە بەرچاو. کە دورا و ئەوانى دى هاتنە کلێسا کەووە کە شیش هات و رپورەسمى مارەبرینی دەست پیکرد، دەتگوت خەو دەبینم.

لە بیرمە یەكەم کەس کە گریا خات لایینیا بوو. لە بیرمە من و دورا لە پال یەکا ئەژنۆمان داداو رپورەسمى مارەبرین بەردەوام بوو، لە کۆتایی رپورەسمە کەدا هەموو تەمەشای یەكترمان کردو بزەمان کەوتە سەر لیوان و روندک زایە چاوانمان.

لە بیرمە کە لە کلێسا وەدەرکەوتین، هاوسەرە ئازیزەکەم بازووی گرتبووم و منیش هەستم بەوپەرى بەختەوهرى و سەربەرزى دەکرد. هیندە خۆشحال و بە کەیف و بە دەماخ بووم کە خەلکەکەى دەوروبەرم نەدەبیینی. بەلام گویم لی بوو کە لە بن لیوانەووە ستایشی جوانی بووکییان دەکرد.

لە ئاهەنگی شایبە کەدا زۆر شتی خۆشمان خواردو خواردەووە. ئەوسا دورا ئامادە بوو کە برۆین، هەمدیس وەکو عادەتى هەمیشەیی، بۆ چەندەمین جار بیری کەوتەووە کە شتیکی لەبیر چوو. لە بیرمە کە هەمووان لە ماله کەدا بەملاو بەولادا رایان دەکرد تا ئەو شتەى کە بیری چوو بەدۆزەنەووە.

سەرەنجىم باي باي له ههمووان كردو كهوتينه رى. به گاليسكه. له ئاپوراكه دوور كهوتينهوهو من له خهونه خووشهكهه بىدار بوومهوه، و ئىدى سهيرم كرد هەر ههموو ئه و شتانهى كه وامدهزاني له خهوا ده ميبيني، حهقيقهت وراستيه. هاوسهره ئازيزهكهه، له پالمدا دانىشتبوو!

نه خووشى دورا

نه من و نه دورا هيچ شارهزاييهكمان له مآدارى و مال بهرپوهبردندا نهبوو، نه ماندهزاني مال چوون بهرپوه دهبريت. باوهر ناكهه هيچ ژن و ميرديك هيندهى ئيمه له كاروبارى مالدا نابهلهه بووبى! ههلبهته كارهكهريكمان ههبوو كه كاروبارى مالى بو ريك دهخستين.

بهلام ئهه كارهكهره ههر دووكماني زور نيگهران و نارههت دهكرد. يهكهه مین ده مبولهه ئياني هاوسهريشمان لهسهر ئهوه بوو. ههلبهته زور زوو ئاشت بووينهوهو سوژمان به يهكدى دا كه ئهوه ده مبولهه يهكهه مین و دوايه مین شهپرمان بى. به ئينمان به يهكدى دا كه ئىدى ههريگيز يهكتر زوير نهكهين.

دوايي، دورا گوتى كه به نيازه به خووى كاروبارهكان له ئهستو بگرى و مالهكه بهرپوه بهرى. بوئه ههستا كتيبيكى ئاشپهزى كرى. زورى ههولدهه دا كه خووى گوتهنى كه ييانويهكى باش بى. ههروهها دهفتهريكى زور گه وهرى كرى تا حيسابى خهرجى روژانهى مالهكهى تيا بنووسيت. بهلام دواي ئهوهى كه دوو سى ژمارهى دهنووسى ماندوو دهبوو، به نائوميدي سهرى ههلهدهبرى و دهگوت: "نا، حيسابهكان دروست دهرناچن. سهرم ديشينييت و به دلى من دهرناچيت."

پيم گوت: "با يارمهتيت بدهم. به دوو قولى دهنووسين. ته مهشا بكه و فير به."

دورا به وردى ته مهشاي دهكرد، بهلام دواي پينچ دهقيقه ماندوو دهبوو و ئىدى ميشكى كارى نه دهكرد، له قژى من دهوپكا يان يهخهى كراسهكهى خوارو راست دهكردمهوه.

به مجوره ناچار بووم به تهنيا به گيروگرفتهكاني ژيانماندا رابگهه و دورا نه يدهتوانى هيچ يارمهتیهكم بدات.

دورا، زوربهى كات دهم به پيکهنين و رووگهش و روح سووك و خوشرهفتار بوو، وئهمهه له گيان خووش بوو، بهلام زور به هيژ نهبوو. راسته جوان و جوانكيله و روو به پيکهنين بوو بهلام روژ به روژ لاوازتر دهبوو، پييه بچووكهكاني كه ههلهدهپهري و دهره قسى بهره بهره له جوئه دهكوت.

كار گه پييه رادهيهك كه ناچار بووم ههموو به يانيهك خووم له پليكانهكانهوه بيبه مه خواري و ههموو شهويك بو قاتى سهروهى سهربخهه. ههنديچار كه ههلم دهگرت ده ميبيني كه له جاران سووكتر بووه. بهره بهره زانيم كه هاوسهره ئازيزهكهه زور نه خووشه. ههنگى ههستم كرد ژيانم به فيرو چوه.

((١١))

گه رانهوهى ئيميلي، ناپاكيهكاني يوريا

هه ره شهى خانم دارتل

دورا چەند مانگىك بوو نەخۇش بوو. رۆژى لە نىو باخچەى ماله كەدا پياسەم دەكرد، پەست و غەمگىن بووم، لە كاتىكا بىرم لە زۆر شتى جياواز دەكردەوه، بە رىكەوت تەمەشايەكى شەقامەكەم كرد، سەيرم كرد پياويك رووخۇش و دەم بەپىكەنن بەرەو لای من دەهات. ئاغای پگوتى بوو، پىر بوو بوو، پىدەچوو نەخۇش بىت، بەلام يەجگار شادو بەكەيف بوو.

هەر كە منى بىنى، بە چاوانى گەش و پىر لە شادىهوه گوتى: "سلاو ئاغا، كىژەكەم زندووه! دىت پىكەوه بچىنە دىدەنى؟"

بەپراكردن لە باخچەكە و دەركەوتەم و خۆم گەياندى. بى ئەوهى تاقە قسەيهك دەگەل يەكدى بكەين بەلەز بەرەو يەككە لە كۆلانە تارىكەكانى لەندن كە ئەو پىي دەزانى رۆيشتىن. كۆلانك بوو كە لە كۆنا خانوو بەرەى جوان و رازاوهى تيا بوو، بەلام خانووكانى بەرەو وىرانى چوو بوون و ژورەكانيان بە تاك تاك بە كرى دەدا. ئاغای پگوتى خوى بە يەككە لە خانووكاندا كردو نامازەى كرده من كە بە دواى ئەوا لە قالدەرمە نىمچە وىرانەكانەوه سەر بكەوم.

كاتى گەيشتىنە ژورەكەى ئىمىلى، لە نىو ژورەكەوه دەنگى ژنىك دەهات كە زۆر توپە بوو، و هاوارى دەكرد. دەنگى ئىمىلى نەبوو، دەنگى ژنىكى تر بوو كە ناسىمەوهو زۆرىشم پى سەير بوو. ئەو ژنەى كە لە توپەيىدا هاوارى دەكرد خات رۆزادارتل بوو. من و ئاغای پگوتى لە پشت دەرگاكەى ئىمىلىهوه، كە نىمچە واز بوو، راوەستاین و گويمان هەلخست.

خات دارتل دەگوت: "گرىنگ نىه ئەو لە ماله يان نا. هاتووم تۆ بىنم."

دەنگىكى نەرم وەلامى دايەوه: "من بدىنى؟ بۆچى؟ ئەم دەنگەم ناسىيەوهو يەجگار خۇشحال بووم. ئىمىلى بوو.

خات دارتل گوتى: "بەلى، هاتووم تۆ بدىنم. دەخووزم بزەنم ئەو گىژە بى ئەدەب و ياخىهى كە دەگەل جىمس ستىرفورتدا هەلاتووه چۆن بەشەرىكە. ئايا بىرت لەوه نەكردووهتەوه كە بەم كارەت مال و مالباتىك وىران دەكەى؟"

ئىمىلى بەگرىانەوه گوتى: "با، شەوو رۆژ بىر لە مال و مالباتى خۆم دەكەمەوه كە وىرانم كردن!" رۆزا دارتل قىژاندى: "مالباتى خۆت؟ چمالات وایە مالباتى تۆ لای من زەرەيهك بايهخى هەيه؟ هىچ و پوچ! من باسى مالباتى جىمس دەكەم، كە خۆيشم ئەندامىكى ئەو مالباتەم. مالباتىك كە تۆ تەنەت حەددى ئەوەت نىه كارەكەرىشيان بىت! تۆ زۆر بى قىمەتى!"

ئىمىلى بەدەم گرىانەوه گوتى: "نا. من بەرگرى لەو كارەناكەم كە كردم. بەلام سوور دەزانم كە جىمس هەرچىيەكى لە توانادا بوو كردى تا هەلم بەهەلتىنى، و بەخۆيشى ئەمە دەزانىت. منىش پىي هەلخەلەتام، باوەرم پىكرد و ناشقى بووم."

خات دارتل هاوارى كرد: "ناشقى بوويت؟ لە روت دى شتى وا لە بەردەم مندا بلىي؟ كچەتیهوى بىچاوو روو! ئەگەر بە دەستى من بوايه پارچە پارچەم دەكردى!"

بەرە بەرە دەستى بە پىكەنن كرد. بەلام پىكەننەكەى لە توپە بوونە ترسناكەشى خراپترو شوومتر بوو.

گوتی: "خوليام پى كه وتبوو، دەمويست بزانم توچ جوړه جانە وەرئىكى. ئىستا ئىتر دلم ئيسراحتى كرد. بەلام دەبى شتيكى ديكهش به تو بلیم. باش گوى بگره، چونكه من قسه و كردارم يه كيكه، بويه پيت دەلیم: "ليره برؤو له شوينيكدا خوت ون بكه، شوينى كه نه دوزييته وه. برؤو له شوينيكى لچه پدا بژى، يان ئەگەر حەزەكەى خوت بكوژه بەلام ليره مه مينه. چونكه ئەگەر بمينى من لیت دەكەم به قاو كه چ كارىكت كردوو." "

رؤزا دارتل دەرگاكهى كردوو و بەلەز بەلای ئيمەدا رەت بوو. لەوه ناچوو ئيمەى ديتبى. ناغای پگوتى هەناسەيهكى ئوخەى هەلكيشا و بەلەز وەرژووركەوت.

ئيمیلی بەسەرسامى گوتى: "هاپو گيان!" و ئەوجا قيرئاندى. سەيرم كرد ناغای پگوتى باوەشى به ئيمیلی دا كردوو. بەستەزمانه له هوش خوى چوو بوو.

ناغای پگوتى روو له من گوتى: "شوكر بو خوا كه ئاواته كه م هاته دى. دەبى مه منوونى خودا بم كه به كيژەكەمى شادو شوكر كردوو.

دواى ئەو قسانه، ئيمیلی، كه به تەواوەتى له خو چوو بوو، له باوەش كردو به پله كاندا برديه خواری.

بەسەرھاتى ئيمیلی

بۆ سبەينى، ناغای پگوتى بەيانى زوو هاته ديدەنيم و بەسەر هاتەكەى بۆ گيپرامەوه.

گوتى: "دواى ئەوهى پيکه وه هەلاتوون، جيمس ستيرفورت، ئيمیلی دەگەل خودا بۆ ئيتاليا بردوو و له خانويەكى كەنارى دەريادا ئاكنجى بوون. ئيمیلی زوبانى ئەويندەر بەلەد نەبوو و هيج دۆست و ناشنايهكى نەبوو، نەيزانيوه چۆن بۆ ولاتى خوى بگەریتەوه. ئيدى لەويندەر ديل و ئەسیری ستيرفورت بوو، رۆژى لپراوه هەلپت و رپى كه وتوو تە فەرەنسا. له فەرەنسادا ماوه يەك كاره كەرى كردوو و ئەنجام توانيوه تى خوى بگەيه نيته ئینگليستان و له شارى داڤير له كەشتى دابەزيوه."

ناغای پگوتى كه به ئاستەم دەنگى دەر دەچوو، لەسەر قسەكەى رۆپى:

"گه يى بوو لەندن. به عەمراتى ئەم شارەى نەبينى بوو. لەم شارە گەورەدا به تەنيا بوو و هيج پارە و پوليكيشى پى نەبوو. كيژىكى جوانكەله و خشيك و شەنگول له شارىكى وا گەورەدا. بەلام خۆشەختانە هەركه له رپوه گه يى بوو كەسيك فریای كه وتبوو. خانمىكى چاكەكار كه گوتبووى دەتوانى كارىك بۆ ئيمیلی پەيدا بكات و شوينيكى حەوانەوهى شەويشى بۆ دابین بكات. دواييش به ئيمیلی گوتبوو كه دەگەرپت تا من بدوزیتەوه."

من له هەلچوون و خۆشحالیدا هاوارم كرد.

ناغای پگوتى گوتى: "ئەو خانمە دواى ئەوهى كه ئيمیلی بۆ مالى خوى برد بوو وشوینى خەوتنى دابوو، كه وتبوو گەران تا من بدوزیتەوه." ئيدى بيدهنگ بوو. پاشماوهى بەسەرھاتەكەم دەزانی.

هەردوو كمان بيدهنگ بووين، بيرمان لەو سەربوره دەكردوو كه گيپرابوو يه وه. پرسيم: "دۆستى ئازين، ئىستا قەرارت داوه كپوه برؤى؟"

بزه‌یه‌کی پر هیوای کردو گوتی: "به‌ئی، کاکه ده‌یقید. به (ئیمیلی)م گوتووو که ولاتانیکی گه‌وره ههن که یه‌جگار لی‌ره‌وه دورن. ئی‌مه ده‌بی له‌م ولاته باربکه‌ین. ده‌چین بو ئوسترالیا و ژیانیکی تازه ده‌ست پی‌ده‌که‌ین. تا سه‌فه‌ر ده‌که‌ین ئیمیلی له‌ لای من ده‌بی، به‌سته‌زمانه پی‌ویستی به ئیسراحت و ئاسوودهی هه‌یه، شتیکی تریش هه‌یه ده‌بی به‌ تو‌ی بلیم. نامه‌یه‌کم بو هام نووسیوه و شته‌که‌م پی‌ی پراگه‌یان‌دووو. بو‌م نووسیووو که سبه‌ینئ بو یارموت ده‌رۆم تا خواحافیزی له‌ هه‌مووان بکه‌م."

پرسیم: "حه‌ز ده‌که‌ی منیش له‌ گه‌لتا بی‌م؟"

گوتی: "ئه‌گه‌ر بی‌ی زۆر خوشحال ده‌بم. به‌ دیتنی تو‌ هه‌مووان، هه‌ر نه‌بی بو چه‌ند سه‌عاتیک خه‌م په‌ژاره‌یان فه‌رامۆش ده‌که‌ن."

بو سبه‌ینئ به‌ره‌و یارموت که‌وتینه‌ ری. یه‌که‌راست بو لای کۆنه‌ که‌شتیه‌که‌ رو‌یشتین. له‌و‌ی، له‌ ماله‌ پاک و خاوینه‌که‌یاندا هه‌موو چاوه‌روانمان بوون. ئاغای پگوتی له‌ سیر تا پیازی سه‌ربوره‌که‌ی بو گه‌یرانه‌وه. پگوتی و خات گامیچ هه‌ردووکیان که‌وتنه‌ گریان. هام گوتی: "ده‌چمه‌ ده‌ری تا که‌می پیاسه‌ بکه‌م." حه‌زی ده‌کرد به‌ ته‌نیا بی‌ت.

پگوتی منی بو ژووریکی چکۆله‌ برد که‌ بو من دانرابوو. گوتی که‌ به‌پرای ئه‌و هام ئیدی هه‌رگیز رووی خو‌شی به‌ خو‌یه‌وه نایینی. گوتی که‌ هام هه‌ندی جار، شه‌وان باسی ژیانئ رابردوویان ده‌کات. به‌لام که‌ باسی ئیمیلی ده‌کات ته‌نیا باسی مندالیه‌تی ئه‌و ده‌کات و وه‌کو ژنیکی گه‌نج باسی ناکات.

ده‌گه‌ل هام دا قسه‌م کرد. زۆر خه‌مگین بوو. گوتی: "حه‌ز ده‌که‌م به‌ زمانی منه‌وه شتیکی به‌ ئیمیلی بلییت یان شتیکی بو بنووسیت. په‌شیمانم له‌وه‌ی که‌ قه‌ناعه‌تم پی‌کرد شوو به‌ من بکات و حه‌ز ده‌که‌م لی‌م بیوری. پی‌م وایه‌ ئه‌گه‌ر داوام لی‌نه‌کردبا شووم پی‌ بکات، ئاساتر ده‌رده‌ دلئ ده‌گه‌ل مندا ده‌کردو ئه‌و شته‌ی که‌مایه‌ی نیگه‌رانی ئه‌و بوو، بو‌ی ده‌گه‌یرامه‌وه. له‌و حاله‌ته‌دا ده‌متوانی رزگاری بکه‌م. ده‌زانی هیشتاش زۆرم خو‌شده‌وی." قه‌ولم دایه‌ که‌ ئه‌م شتانه‌ به‌ ئیمیلی بلیم.

که‌ئه‌که‌بازی یوریا هیپ

دوای که‌می‌ک بو له‌نده‌ن گه‌پامه‌وه، نامه‌یه‌کی ئاغای میکابرم پی‌ گه‌یی. نووسیوی له‌ کانتربریه‌ و داوای لی‌کردبووم بچه‌ دیدنه‌ی. نامه‌که‌ی خسته‌میه‌ سه‌ر خولیاو که‌لکه‌له‌، چونکه‌ نووسیوی حه‌ز ده‌کات ترادلزو پورشم ده‌گه‌ل خو‌ به‌رم.

سبه‌ی به‌یانی به‌سی قو‌لی بو کانتبری رو‌یشتن. له‌ خانوویه‌کی کۆنا که‌ سه‌رده‌مانئ هی ئاغای ویکفیلد بوو، ئاغای میکابره‌ته‌ پی‌شوایمان و بردینییه‌ دیدنه‌ی یوریا هیپ. ده‌رگای ژووریکی کرده‌وه که‌ سه‌رده‌مانئ ئۆفیسئ ئاغای ویکفیلد بوو، و به‌ ده‌نگی به‌رز گوتی: "خانم تراتفود، ئاغای ده‌یقید کوپه‌رفیلد، ئاغای تومس ترادلز!"

به‌ ته‌واوه‌تی دیار بوو که‌ یوریا هیپ له‌ هاتنی ئی‌مه‌ بی‌ ئاگایه‌ و غافلگیر بووه‌.

له هه مان دەمدا (ئاگنس) ش هات. ههستم کرد زۆر نینگه ران و بیئاقتەت بووه، به لام هیشتا هه مان سیمای جوان و رواله تی ئارام و پر خوشی و سهفای هه بوو. ئەوجا ترادلز هات، بی ئەوهی کهس پی بجه سیئت رویشتبوو دایکی یوریای دهگه ل خویدا هینا بوو.

ترادلز به یوریای گوت که داوا له و کراوه وهکو وهکیل و پاریزه ری ئاغای ویکفیلد کار بکات و ئاغای میکابر یارمه تی داوه.

ئاغای میکابر نامه یه کی له بهرکی خوی دهره ینا که پیده چوو زۆر گرینگ بیئت. نامه که ی کرده وه، ته مه شایه کی یه که به یه کی ئیمه ی کردو به ئەسپایی دهستی به خوینده نه وه ی کرد:

"ئه وه ی لیبردا پرایده گه یه نم ئەنجامی کو مه لیک پرسوجوی ورده که پتر له دوانزده هه یقی خایاندوو. ئەم لیکولینه وه پرسوجویانه ده یسه لمینن که یوریا هیپ ئەم تاوانانه ی خواره وه ی کردوو."

هه موو حه په ساین. دلنیا م که (یوریا هیپ) ش زاتی هه ناسه دانی نه بوو.

ئاغای میکابر دریژه ی به خوینده نه وه ی نامه که دا:

"یه که م ئەمه ی که یوریا هیپ ئاغای ویکفیلدی ناچار کرد هه ندی به لگه نامه و سه نه دی زۆر گرینگ به زه ره ری خوی ئیمزا بکات له حالیکه وای ده نواند که به لگه نامه ی گرینگ نین. پاشان ئاغای ویکفیلدی ناچار کرد که سه لاهیه تی بداتی بریک له پاره ی کو مپانیا که هه لگرئ. یوریا، ده یگوت ئەم پاره یه بو دانی بودجه ی کو مپانیا که یه، له کاتیکا هیچ بودجه یه کی له و جو ره له نارادا نه بوو. جگه له مه ش کاریکی کرد که مه سئولیه تی ئەم گه نده لی داراییه بکه ویتته گه ردنی ئاغای ویکفیلد و وا بکه ویتته بهرچاو که بریاری ئەم کاره له لایه ن ئەوه وه بووه. یوریا هیپ له میژه ئەم شیوه ی کار کردنه ی گرتبووه بهر تا ئاغای ویکفیلد بترسینی و بیخاته ژیر رکیفی ده سه لاتی خویه وه."

"تاوانی دووم ئەمه یه که یوریا هیپ به ئانقه ست هه ندی سه ندو قه واله ی کاری به نیوی ئاغای ویکفیلده وه ئیمزا کردوو. دلنیا م که یوریا هیپ چه ندین جار ئەم گه نده لیه ی کردوو و ئیمزای ئاغای ویکفیلدی ته زویر کردوو و به لای که مه وه ده توانم له بواریکدا ئەم ته زویرکاریه سه له مینم، چونکه به لگه نامه و قه واله که م له بهر ده ستدایه."

"سییه م ئەمه یه که یوریا هیپ به نیاز بوو ئاغای ویکفیلد ناچار بکات که ده ست له به شه که ی خوی له کو مپانیا که هه لگرئ، و هه موو پاره و مال و خانوه که ی و ناو ماله که ی بدات به و."

چه ند ده قیقه یه که بوو که خانم هیپ که وتبووه گریان و په یتا په یتا به کو ره که ی ده گوت که ته سلیم بیئت، و ئەویش به نیگایه کی تو ره به دایکی گوت: "گه ره کته چ بکه م؟"

ترادلز گوتی: "سه بر بکه، من پیئت ده لیم چ بکه ی. یه که م ده بی هه موو قه واله و سه نه ده قه لبه کان به من بده ی. پاشان ده بی هه ره هه موو ئەو پارانه ی که له ئاغای ویکفیلدت سه ندوو بگیڕیته وه. ده بی هه موو ده فته رو تو مارو قه واله و به لگه نامه و پاره کان لی ره دابنه یین و تو ده بی له ژوره که ی خوت وه مینی و قسه له گه ل هیچ که سیکدا نه که ییت و نامه بو هیچ که سیک نه نیریت."

یوریا گوتی: "مه حاله ئەم کارانه ی که له منت ده وین بیکه م."

ترادلز گوتى: "لەم حالەتەدا، باشتەين شوپن بۇ تۇ زىندانە. دەيقىد، بى زەحمەت دەتوانى بچى دوو مامورى پوليس بىنى؟"

بەرەو دەرگاگە چووم. خانم هيپ دووبارە كەوتەو گريان. لەبەرەم ئاگنسا كەوتە سەر چۆكان و تكاي ليكرد كە فرىاي كۆرەكەي بکەوى. هيئندە نيگەرانى كۆرەكەي بوو، لەو دەچوو ئەقلى تىك چووبى. يوريا هاوارى بەسەر دايكيا كرد: "بەسە دايكە! ئەوئندە مەپارپۆه. ئەو قەوالانەيان بەدەيە كە دەيانەوى. پرۆ بيان هيئە."

خانم هيپ كەسيكى سەرسەخت نەبوو. نەك هەر چووو بە هەموو قەوالەكانەو گەپرايەو، بەلكو قوتويەكى پر لە پارەشى لەگەل خويدا هيئا.

ترادلز گوتى: "زۆرباشە، ئاغاي هيپ، ئىستا دەتوانى بچيتە ژوورەكەي خوتان."

يوريا بى ئەوئەي سەر بەرز بکاتەو، ژوورەكەي تەي كرد و دەدەرکەوت. لەناو دەرگاگەدا بۇ دەميك وەستاو گوتى: "كۆپەرفيلد، هەميشە رقم لە تۇ بوو، هەميشە دژى من بووى. ميكابر تۇ كەسيكى دلپەقى، بزانه چۆن تۆلەي ئەم ئىشەت ليدەكەمەو. " پاشان ترادلز گوتى كە هەموو سەرەت و سامانەكەي پورمى لە يوريا هيپ وەرگرتووتەو. پورى زۆر خوشحال بوو، و هەر زوو بە زوو وەفادارى و مەتبارى خوى لەمەر ئەو خزمەت و چاكەكەيەي دەرەقى كرابوو، نيشان داو چاكەي هەمووانى دايەو.

هەقى چاكەي ئاغاي ميكابر

دەبوايە ئاگنس بۇ لاي بابى بگەرپتەو، و دەبووا يەكيكيش ئاگاي لە يوريا بى تا هەلنەيەت. ترادلز ئەو كارەي لە ئەستۆ گرت و من و پورى دەگەل ئاغاي ميكابردا چووين بۇ مالى ئەو. مالهەكەي زۆر دور نەبوو. كە گەيىشتينە ئەويندەر، ئاغاي ميكابر بەلەز وەرژوورکەوت، يەك بەيەكى ئەندامانى خيزانەكەي بە خوشحاليەو راموسى. ئەوسا پورى پينا ساندن. پورى پرسى: "هەموو ئەم خيزانە هي تۆيە؟ ئەمانە هەموو مندالى تۆن؟" ئاغاي ميكابر گوتى: "بەلى خانم، هەموويان مندالى خۆم و سەرپەرشتى و پيرراگەيشتينيان بەراستى زەحمەتە."

پورى پرسى: "قەت بىرت لەوە كردووتەو بۇ هەندەران پرۆيت؟"

ئاغاي ميكابر گوتى: "بە گەنجى هەموو ئاواتيكم ئەمە بوو كە بۇ هەندەران پرۆم. ئىستاش كە چوومەتە سالەو هيشتا ئەو مەيلەم هەر دانەناو."

پورى گوتى: "تۇ خزمەتيكى گەورەت بە من كردووتەو. منيش لە تۆلەي ئەو خزمەت و چاكەيەي تۆ، دەتوانم مەسرهقى چوونە هەندەرانئان بۇ دابىن بکەم."

ئاغاي ميكابر، كە هەم خوشحال و هەم سەرسام بوو بوو، بە نە باوەريەو گوتى: "من ناتوانم ئەو مەسرهفە زۆر پارەيە وەكو ديارى لە تۆ قەبول بکەم. بەلام ئەگەر بە قەرز بىمەديتى و پاشان بەسووكە قازانچيەو لىمى وەر بگريئەو، نامادەم قبولى بکەم."

پورئ گوتى: "قەيدى نىيە. ئەو پارەيەت وئىدەدەم. دەيقيد خەلكانىك دەناسىت كە بەو زوانە بۇ ئوسترالىا دەرپۇن. چۈنە دەگەل ئەواندا سەفەر بىكەي؟"

خانم مىكابىر گوتى: "خانمى ئازىز، شتىك ھەيە ھەزەدەكەم روونى بىكەيەو: ئايا ئوسترالىا بۇ كەسىكى بەھرەدارو بە تواناى وەكو ئاغاي مىكابىر شوئىكىكى لە بارە؟ ئايا دەتوانى لەوئى، وەزەو ھالى خۇى باشتىر بىكات؟"

پورئ گوتى: "بۇ كەسىك كە رەفتارو ئاكارى دروست بى ئەھلى كارو كۆشش بىت، ئوسترالىا باشتىر شىوئىنە."

خانم مىكابىر گوتى: "رەفتارى دروست و كارو كۆشش. بەم ھىسابە ئوسترالىا بۇ ئاغاي مىكابىر لەھەر جىيەكى دى لە بارترە."

((۱۲))

چەند كارەساتىك، كۇتايىبەكى خۇش

دوراو ئاگنس

دووبارە بۇ مالەكەى خۇم، بۇ لاي دورا گەرامەو. لە يادىم نىيە كە نەخۇشى ھاوسەرە ئازىزەكەم چەند ھەفتە يان چەند مانگ درىژەى كىشا، بەلام ھىندەم لە دل گران و خەمناك بوو، كە وامدەزانى چەندىن سالى. شەو بوو، بەلاى تەختە خەو كەيەو دانىشتىبووم. بىدەنگ بووین و كەسمان ھىچمان نەدەگوت. دورا بزەيەكى بەسەر لىوہو بوو. مودەتىك بوو سەر و خوارم پىنەدەكرد، بە پەلىكانەكاندا سەرم نەدەخست و دام نەدەگرت، چونكە ھەموو ماوہكە لە جىدا كەوتىبوو.

لەپر گوتى: "دەيقيد!"

"گيانەكەم!"

"كە دەچىتە قاتى خوارەو، زۇر ھەست بە تەنيايى دەكەي؟"

گوتى: "بەلئى ئازىزەكەم، كە كورسىيە چۆلەكەى تۇ دەبىنم، بەراستى ھەست بە تەنيايى دەكەم."

گوتى: "يانى بەراستى جىگەى من ديارە؟ بەراستى دلئت بۇ منى گەوجى ھىچ و پوچ تەنگ دەبىت؟"

گوتى: "بۇ ئەم قسانە دەكەي؟ دەزانى كە من كەسم لە تۇ خۇشتىر ناوئىت."

گوتى: "ناخ، مىردى ئازىزم، ھەم زۇر خۇشچالەم ھەم زۇرم دل بۇ دەسوتىيىت. تىكات لىدەكەم بە ئاگنس بلئى كە زۇرم خۇش دەوئى و ھەزەدەكەم بىدىنم. ئەمە دوا ئاوات و خۇزىامە."

مردنى دورا

دواى چەند رۇژىك ئاگنس لە كاتتېرىيەو ھات. شەو ورۇژىك لاي ئىمە مايەو، من بە تەنيا لە قاتى سەرەو دەگەل دورا بووم.

دورا گوتى: "دەيقيد، ھەزەدەكەم شتىكى گرىنگت پى بلئىم. شتىكە لەم دوايانەدا زۇرجار وىستوو مە پىتى بلئىم. زویر نابى گەر پىتى بلئىم."

گوتم: "نا، بیللی گیانه کهم."

گوتی: "لهوهیه خوتیش زورجار بیرت لهم شته کردبیته وه. دهیقیدی ئازیزم، رهنکه من بۆ شووکردن به تۆ زور بچووک بووبم، کیزۆلهیهکی بچووکى بى ئەقل بووم! به ئەقلی خۆم هیشتا نه گهیی بوومه تهمهنى شووکردن، بۆ شووکردن نه دهشیام."

وهلامم دایه وه: "دورای ئازیز، چه ند من بۆ میردایه تی دهشیام تۆش ئەوه نده بۆ هاوسه ری دهشیای. له ژيانى هاوبه شیمانیش دا زور به خته وهر بووینه."

گوتی: "به لى، من به راستى به خته وهر بووم. به لام ئیستا ئیدی گه ییومه ته کوتایى ژيانم و ئەمه باشتین کوتاییه. که چوویته قاتى خواره وه به ئاگنس بللى بیته سه ره وه بۆ لام. که ئەو هاته سه ره وه مه یه له کهسى دى سه ربکه وى. گه ره کهم به ته نیا قسه ده گه ل ئاگنس دا بکه م."

ئاگنس له قاتى خواره وه بوو. چوومه خواری و داواکه ی دورام پى گوت. ئاگنس چووه سه ری و من به ته نى مامه وه.

به دیار سوپاکه وه دانیشتم. بیرم له یه که به یه کی ئەو ورده دمبولانه کرده وه که له گه ل دورادا تووشى بووین و زۆرم خه فته خوارد که هه ندیجار زیزم کردبوو. نه مزانی زه مه ن چۆن رۆیى. سه یرم کرد ئاگنس له ئاستانه ی ده رگا که ویستا وه ته مه شای من ده کات و چاره ی یه کپارچه خه م و سوۆو به زه ییه.

گوتم: "ئاگنس، چ بووه؟"

هیچ وه لامى کی نه دامه وه. پىووستیشى نه ده کرد هیچ شتیك بللىت. ئیدی تیگه یشتم که هه موو شتیك کوتایى هاتوه. له پر هه موو دنیا م له بهر چا و تارىک بوو بوؤ چه ند ده میك هیچ شتیك له یر نه ما.

هه رگی دوو دۆستی گۆن

به مردنى دورا ئیدی ژيانم ژيرو ژورر بوو. نایه ته وه یادم که ی بوو لیپرام بۆ په واندنه وه ی خه مه کانم بۆ هه نده ران برۆم. ته نیا چا وه پروانى ئەوه بووم که، میکابر گوته نى "کاره که ی یوریا هیپ بگاته ئەنجام." و ناغای پگوتى و خانه واده ی میکابر بۆ ئوسترالیا برۆن. لیپرام بهر له رۆیشتنى ئەوان، بۆ دوا جار سه ری یارموت بده م.

له یارموت، کهش و هه وا زۆر خراپ بوو و بیستم که که شتیك شکا وه و نقوم بووه. به په له به ره و که نار رۆیشتم. ئاپۆرایه کی زۆر له وینده ر بوو، له نیو قه ره بالغیه که وه رییه کم کرده وه و چوومه پيشى و گه ییمه قه راخى پیره ده ریا که هه ستابوو ئەمما هه ستان. جگه له گفه ی با و هاره و هاژهى شیتانه ی ده ریا چ شتیکی دى نه ده بیسترا و تاقه شتیك که ده بینرا که ف و که فچه پینى شه پۆله به رزو بلنده کان بوو. پاشان هه ر له و نزیکانه چاوم به که شتیکه کی شکا و که وت، ئاسیویکی زۆرى دیتبوو، باده وان و کندره کانى تیک هالا بوون. ته کانیکى خوارد و به ئەسپایى به ره و لای ئیمه که پرایه وه. که شتیوانه کانیم به باشى ده بینى که ته ور به ده ست مژولى کارکردن بوون. به تاییه تی یه کیکیان که قزى درى ژو ئالۆزکا و بوو، سه رنجى پراکیشام. کلاویکی سوورى که شتیه وانى به

دهسته وه بوو. هه موومان دیتمان که کلاوه که ی هه لته کان. ئەم جو له یه ی که سیکی وه بیر هی نامه وه که سرده مانی دۆستیکی نازیزی من بوو.

که شتییه که خه ریک بوو ده بوو به دووله ته وه. هی رشی شه پوله کان هی نده توند بوو که کاری که شتیوانه کان هیج فایده یه کی نه بوو. و نه ده توانرا له وه ی زیاتر در یژه بکی شتی. که شتییه شکاوه که له نا کاودا له ناوه که دا نقوم بوو دوو باره سه رکه وته وه. له م ماوه کورته دا دوو که س نقوم بوون.

پاشان دیتم که هام به راکه پاک به ره و نا پۆراکه هات. به ره و پیری هه رام کرد. هه رکه منی بینی هه ردوو دهستی گرتم و به هه لچوونه وه گوتی: "کا که ده یقید، ئە گه ر من مردم، گرینگ نیه، خودا نا گای له نیوه، هه مووتان بی ت".

په تیکی له خوی پیچا و به نیو شه پۆلانی زه لام و توندا به ره و که شتییه شکاوه که پۆی. له و کاته دا که ئەو ده چوو په یشی، شه پۆلیکی زه لامی سه وزباو، له چیا یه کی ناو ده چوو، به ره و که نار که هی رشی هی نا. هام خوی هه لدا و له شه پۆله که دا نقوم بوو. به لام دواتر هیج شتی که له بهر چا و نه ما. نه هه والیکی ئەو بوو، نه هی که شتییه شکاوه که.

دوای ماوه یه ک، به دهنی که وته سه ر ناوه که. به غار به ره و ئەو شوینه چووم که ئەویان له ناوه که دهر ده کی شا. له ناوه که یان دهر هی نا و به ره و مالیکی ئەو نزیکانه یان برد و دکتوریک معایه نه ی کرد. به لام شه پۆله زه لامه که هه موو به دهنی شکاند بوو. هام، که مه ردانه و په ندانه هه ولی دابوو خه لکانیک له غه رق بوون زرگار بکات، مرد.

له کاتی که به دلی پر له خه م و په ژاره به دیارییه وه دانیشتبووم، گویم له پیاو یک بوو که به ئەسپایی بانگی ده کردم. به سه رو چاوی ره نگ هه لبز کاوی له فرمی سکا شه لال گوتی: "ئا غا، تکایه ده گه ل من وه ره."

به ره و که نار که ی بردم، بو ئەو شوینه ی که جار ان له وینده ر ده گه ل ئیمیلی دا زیخ و چه و گو یچ که ماسیمان کو ده کرده وه. چاوم به گه نجیک که وت که له سه ر عارده که که وتی بوو ده تگوت خه وتوو. به هه مان ئەو حاله ته ی که زور جار له قوتا بخانه دیتبووم. باسکی نابوو ژیر سه ری. به لام ئەمجاره یان خه وی یه کجاره کی لی که وتی بوو، خه وی که بی دار بوونه وه ی له دوا نه بوو.

مالا وایی

ده بوا یه تا زوه کاریک بکه م: نه ده بوو! بیلم هه والی کاره ساته خه مناکه که ی یار موت و مردنی هام و ستیر فورت به نا غای پگوتی و ئیمیلی بگات. بو له نده ن گه پامه وه. چومه سو رخی پگوتی و ئیمیلی و سه یرم کرد به یانی زو له مال وه دهر که وتوون و رو ییش توون تا خویان بگه یه ننه شوینی سو ار بوونی که شتی. دوای نیوه پۆ ده گه ل پگوتی دا چووین بو شوینی سو ار بوونی که شتی تا خوا حافیزی له دۆستانی موسا فیرمان بکه ین. که شتییه که له که ناری رو باره که دا ئاماده ی سه فه ر بوو. نا غای پگوتی چاوه پروانمان بوو، چه ند ده قیقیه که قسانمان کرد، به لام به ره به ره وه ختی رو ییشتن ده هات. ته و قه م ده گه ل نا غای پگوتی دا کرد. پگوتی دهستی به گریان کرد، قۆلیم گرت و له وینده رم دوور خسته وه تا له وه ی پتر نه گری.

ئاغاي ميكابرمان بينى . رامكيشايه لاوه و كاره ساتى كه نار دهرىاكه م بۇ گيپرايه وه . قهولى دا به ههر جورى بووه نه يه لىت ئەم هه والە به ئاغاي پگوتى بگات .
 زورخوشحال ده هاته بهرچاو ، به هيقي بوو كه سه رهنجام خانه واده كهى سه روه ت و سامانيك به ده ست بينى و ژيانىكى خوش و رحه ت به سه ر به رىت . خوا حافيزيم ده گهل خانم ميكابرشدا كرد . دوا قسه ي ده گهل مندا ئەمه بوو كه ههرگيز مي رده كهى به ته نيا به جي ناهي لىت .
 دواى خودا حافيزى له كه شتتیه كه دابه زين . با كه وته باده وانى كه شتتیه كه وهى دهى كه وته جوله . هه موو ئەو خه لكانه ي كه له به له م و قه ياغه كانى ده ورو به رى كه شتتیه كه سواربوون هوراي شاديان كي شا . سه رنشيانى كه شتتیه كه ش به فريادى شادى وه لاميان دانه وه و دهنگدانه وه ي فريادي ن شادى تا چهند چركه يه كيش له گويدا ده زرنگايه وه . به بيستنى ئەم دهنگانه ، و به ديتنى ئەو ئاپورايه ي كلاو وده سته سه ره كانيان وه كورهمزى خودا حافيزى هه لده ته كاند ، هه ستم به خوشحالى كرد . ئەوسا چاوم به ئيمىلى كه وت . ئيمىلى له پال ماميدا وه ستابوو ، خوى دابوو به سه ر قولىكي داو زور لاواز ده هاته بهرچاو . ئاغاي پگوتى ئيمه ي به ئيمىلى نيشانداو ئەويش كه ئيمه ي بينى ده ستنى بۇ به رزكردينه وه و خوا حافيزى ليكردين .

ئاگنس

له ئینگليستان روييشتم . ئەو كاته نه مده زانى چ جه زه به يه كى گه و ره و ترسناك به ژيانم كه وتوو . دل م پر له خه م بوو ، چونكه هاوسه ره كه م كه زياتر له كچوله يه كه ده چوو ، له هه ره تى گه نجيدا مر دبوو .

چه ندين مانگ هه ر له سه فه را بووم . جارى له شويني كه وه بۇ شويني كى دى ده روييشتم ، نه مده توانى له يه كه شويندا ئوقره بگرم . جاري كى دى ، بۇ ماوه يه كى دريژ له يه كه شويندا ده مام . شه ويك گه ييمه گونديك كه له دۇلي كدا بوو ، وده بوا شه و له ويندەر به سه ر به رم . له وى ده سته يه كه نامه يان دامى كه له ئینگليستانه وه بويان نار دبووم . به دم چاوه پروانى كاتى شيوه وه روييشتم تا پياسه يه كى ناو گوندى بكه م و نامه كان وه خوينم . خه تى (ئاگنس) م له سه ر يه كي ك له نامه كان ناسييه وه .

له نامه كهيدا نه هه واليكي تايبه تى بۇ من هه بوو نه شتتيكى تايبه تى لي م ده خواست ، ته نيا به هه مان شيوه ي هيمن و خوشى هه ميشه يى خوى بوى نووسي بوم كه متمانه ي به من هه يه . نامه كه يم چه ندين جار خوينده وه .

سى دانه سال له سه فه را بووم . له و ماوه يه دا هه ميشه هه ستم به خه م و ته نيائى ده كرد و عه زه تم بۇ مال و ژيان و شارو ولا ته كه ي خوم ده خوارد . مال و حال م زور ئازيز ده هاتنه بهرچاو . (ئاگنس) شم لا ئازيز بوو به لام هاوسه رى من نه بوو ، وهه ستم ده كرد هه رگيزيش نابى به هاوسه رم . ته نيا يه كجار ئەم ده رفه ته هه لكه وتبوو كه ببى به هاوسه رم ، ئەويش تى پهرى بوو ! له شه ويكى ساردى زستانى دا بۇ له نده ن گه رامه وه . ئەو شه وه هي نده م قور اوو به فر بينى كه به دريژايى هه موو سالى پار نه م ديتبوو .

به تهما بووم ژيانی دۆستان و ئاشنایانم زۆر گۆرابی. پورم گه پابوووه داقیرو لهویندەر دهژیا. ترادلز ژنی هینابوو ژیانیکی خوشی پاده بوارد. یوریا هیپ، ناتوانم به دۆستی خۆمی نیو بهرم، بهلام هه رچیهك بوو، له زیندانداندا بوو، رۆزادارتل هینده تهنیا بوو كه بهوه قاییل بوو بوو دهگه ل خات ستیرفورت دا وه مینی و خزمهتی ئەو بکات. خات ستیرفورت پیره ژنیکی غه مگین، بهلام بهو حاله شهوه مه غروورو لوتبهرز بوو. چووم بو داقیر تا پورم بدینم، و شهویك له مائی ئەودا مامه وهو چووم بو کانتربری بو دیدهنی ئاگنس.

كه گه ییشتینه یهكدی تا چهند ده میك ههردوو كمان بیدهنگ بووین و نه مانده زانی چی به یهكتری بلین. ئەوسا له پال یهكدا دانیشتن. دهموچاوی یهكپارچه خوشی و هیمنی بوو، بیگهردانه لیی دهروانیم. ئەمه هه مان ئەو پیشوازیه بوو كه دهمی سال بوو به ئاواتیه وه بووم. ویستم پیی بلیم كه چهند به دیتنی خوشحالم و بوونی دۆستیکی وهكو ئەو چهند بو من گرینگه، بهلام له كه یف و شادیان نه مده توانی قسان بكه م.

به هه مان نه رم و نیانی و نه زاكه تی هه میشه یی خویه وه باسی ئیمیلی كرد چهند جاریك به دزیه وه، لهو كاته دا كه له له ندهن بووه، چوو بووه دیدهنی. ههروه ها به زمانیکی پر له سۆزو به زه یی یادی دورای كرده وه. ئەوسا من بهوم گوت: "دهی باشه ئاگنس، تۆزیکیش باسی خۆت بکه."

وهلامی دامه وه: "باسی چ بکه م. با بمانی باشه. ئیستا هیچمان دوچاری نیگه رانی و سه ر یه شه نین. ماله كه مان دیسان ئەمن و ئارام بووه ته وه. ئیدی ئاوها. بهلام ده یقیدی ئازیز، من ده بی شتیك به تۆ بلیم. ده بی ئەوه بزانی كه من هه میشه تۆم خوش ویستوه." دوا ی دوو هه فته زه ماوه ندمان كرد.

زه ماوه ندیکی ئاسایی و ساده بوو، تهنیا ترادلز، پوری، و ئاغای و یكفیلدو دكتور سترانگ له ئاههنگه كه دا به شدار بوون.

دوا ی ئەوه ی به خوشی و شادی له وان جیا بووینه وه، ئاگنس گوتی: "میردی ئازیزم، پیویسته رازیكت بو بدرکینم. په یوه ندی بهو شه وه وه هه یه كه دورا له م دنیا رۆی. ئەو به تۆی گوتبوو كه من بنیریته لای. كه چوومه لای پیی گوتم كه شتیکی گرینگم بو به جیدیللی. به مه زهنده ی تۆ ئەو شته گرینگه چی بوو؟"

مه زهنده م بو شته كه ده چوو. بهلام هیچ نه گوت. ئاگنس گوتی: "دوا راسپارده شی به من گوت." پرسیم: "دوا راسپارده ی چی بوو؟"

گوتی: "ئمه بوو كه دوا ی ئەو جگه له من كهس نه بی به هاوسه ری تۆ." ئەمه ی گوت و كه وته گریان. منیش له گه لی گریام.

كۆتایی

سه ربوری من لیڕه دا كۆتایی دی. جاریکی دی، بهر له وه ی كۆتایی به م كتیبه بینم. بو دوا جار یادی ئەو سالانه ده كه مه وه. یادی خۆم ده كه مه وه كه ده گه ل ئاگنس دا ژیانیکی تازهو شادم

دهست پيكردو به كهيف و خوشي دريژهم دايه. پورم وهبير دینمهوه كه پیره ژنیکی زورهان بوو به لام سهري بهرزو قهدي راست دهگرت. هیشتا بهگور بوو، دهیتوانی له رۆژانی سهرمادا به ده کیلومهتر به پییان پروات. پگوتی، پگوتی ئازیزو دلسۆز ههمیشه لهگهلی بوو. (پگوتی)م بیر دیتهوه كه عهینهکی له چاو دهکردو سهري زور له چراکه نزيك دهگرت و شتی دهدروو. گونا و بازوهکانی چرچ و لوچ بوو بوون، كه چي وهختی من منداڵ بووم، قوت و قهله و توند و تولّ وسور بوو. له منداڵیم دا ههمیشه سهيرم له وهدا دههات كه بۆچی بالندهكان گوناکانیان كه له سیوه لاسووره دهچوون، بهر دهنوكان نهدهدان.

خانمیکی پیرم له بیره كه سهردهمانی جوان و له خو پارزی بوو. ئەو دهمم بیره كه له پریکا، به قیژهیهکی پر نازارهوه گوتی: "رۆزا، فریام بکهوه، کورپهکه م مرد!" رۆزا له بهردهمیا دادهنیششت ههنديجار دهگهلی میهرهبان بوو، ههنديجار دهمهدهمی دهگهّل دهکردو هاواری بهسهرا دهکرد: "من له تو خوشترم دهویست." هر ههموو ئەو خهلكانه م له یادن و زور جار بیریان لیدهکهمهوه. جاریکی دی دۆستی ئازیزم ترادلزم بینی كه بوو بوو به پاریزهر. له سالیادی له دایکبوونی ژنهکهیدا بۆ شیو میوانیان بووین. باسی ههموو خوشی و سهركهوتنهکانی خوئی بۆ کردم. لیره دا کۆتایی بهم کتیبه دینم و ههموو ئەم خهلكانه به فهرامۆشی دهسیپیرم. به لام یهکیك ههیه كه هیشتا سیمایم له لا روناك و پرشنگداره.

ئاور دهممهوه و تهمهشای دهکه م. درهنگه. به دريژایی شهو هر خهريکی نووسین بووم و چی وای بۆ بهیانی نهماوه. چراکه م بهره و کورژانهوه دهپروات. به لام سیمای هاوسههرهکه م، له تهنیشتمهوه، ژیانم روناك دهکاتهوه.

* كهركووكييه و له سالى ۱۹۵۱ دا له دايك بووه.

- له سالى ۱۹۷۵ كۆليژى ئهدهبيياتى بهغداى تهواو كردووه.
- يهكهم بهرههه مى شيعريكه بهناوى (ههلبهستيكي ههتيو كهوتوو) كه له ژماره (۱۷۰) رۆژنامهى هاوكارى له ۱۹۷۳/۶/۸ بلاوبووتهوه.
- له سالى ۱۹۷۵ هوه به بهردهوامى نووسين و بهرههه مى ئهدهبى بلاو دهكاتهوه.

• سهرنووسه ريان بهرپوهبهرى نووسين يان سكرتيري نووسين يان ئهندامى دهستهى نووسه رانى ئهه گۆقار و بلاوكرراوانه بووه: گۆقارى گزنگى نووسه رانى كهركووك، نووسه رى كوردستان، كهلتور، نووسه رى كورد، گولانى عه ره بى، ئالاي ئازادى تا ژماره ۲۲۲، گۆقارى نه وشه فهق.

* جگه له ناوى خوئى، به تايبه تى له گۆقارى گزنگى نووسه رانى كهركووك، نووسه رى كوردستان، كهلتور، رۆژنامهى ئالاي ئازادى تا ژ: ۲۲۲ بهناوى گۆقه ند، زنار، سىپان، پاكراد، محه مه دى حاجى، سيروان عه لى، ديدار هه مه وه ندى، هيژا، ح. ع، هامون زيبارى، با زه وان عه بدولكه ريم به ره هه مى بلاو كردووتهوه.

* له سالى ۱۹۷۴ - ۱۹۷۵ دا پيشمه رگه ي شوپرشى ئه ليلول بووه، له هه شتاكاندا بو ماوه ي نو سال، بى وابه سته گى حيزبى پيشمه رگه بووه و وه كو به شدارييه كى مه يدانى و ويژدانى له خه باتى ره واى نه ته وه ي كوردا شانازى پيوه ده كات و منه ت به سه ر كه سدا ناكات، چونكه باوه رى وايه كه رۆله ي ميلله تى مه زلوم مه حكومه به پيشمه رگايه تى.

• له هه شتاكانه وه تا ۲۰/۸/۲۰۱۰ راسته وخو سه رپه رشتى و سه رو كايه تى لقى كهركووكى يه كيتيى نووسه رانى كوردى كردووه.

• زور به ره هه م و كتىبى چاپ و بلاو كردووتهوه، لى زوربه ي هه ره زوريان، به تايبه تى ئه وانه ي له چيادا چاپ بوون به نوسخه ي هينده كه م بلاوبوونه ته وه، له نرخى نه بوو دان و هه ر ئه وه نديه كه له فه وتان رزگار بوون. هه نديك له وانه:

- ۱- تپروژ، كو چيروك، چاپى يه كه م ۱۹۷۹
- ۲- كوچى سوور، رومان، چاپى يه كه م، ۱۹۸۸، چاپى سىيه م ۲۰۰۷
- ۳- به يداخ، چيروك، چاپى يه كه م ۱۹۸۸
- ۴- داوه تى كوچه رييان، كو چيروك، چاپى دووه م ۲۰۰۵

- ۵- له خۇ بېگانە بوون، كۆمەلە چىرۆك، چاپى يەكەم (۱۹۹۹) دەزگای گولان
- ۶- كوچ سرخ، كۆ چىرۆك، بە فارسى، وەرگىران چاپى يەكەم ۱۹۸۷ شاخ
- ۷- نىنا، رۆمان، سابت رەحمان، چاپى يەكەم، شاخ، ۱۹۸۵ چاپى سىيەم
۲۰۰۵
- ۸- نامۇ، رۆمان، ئەلبىر كامۇ، چاپى يەكەم، شاخ ۱۹۸۷ چاپى چوارەم
۲۰۰۹ وەشانخانەى ساىە، سلىمانى
- ۹- رىبەر، رۆمان، مەھدى حسين، چاپى يەكەم (شاخ) ۱۹۸۳، چاپى
دووم، ۲۰۰۷
- ۱۰- شكست، رۆمان، ئەلكساندەر فەدايەف، چاپى شاخ (راە كارگر)، چاپى
دووم، ۲۰۰۹ خانەى وەرگىران.
- ۱۱- ھاومالەكان، رۆمان، ئەحمەد مەحمود، چاپى دووم ۲۰۰۰ دەزگای
گولان
- ۱۲- بىناسنامەكان، رۆمان، عەزىز نەسىن، چاپى سىيەم ۲۰۰۶
- ۱۳- قوربانى، رۆمان، ھىرب مىدۇ، چاپى يەكەم ۲۰۰۴ دەزگای شەفەق
- ۱۴- دوورە ولات، رۆمان ع. قاسموف، چاپى يەكەم ۲۰۰۰ دەزگای گولان
- ۱۵- ئازادى يا مەرگ، رۆمان، كازانتزاكىس، چاپى يەكەم ۲۰۰۳ كىتېخانەى
سۆران، چاپى دووم: ۲۰۰۸
- ۱۶- چىرۆكەكانى سەمەدى بىپەرەنگى، چاپى دووم، ۲۰۰۴ كىتېخانەى
سۆران ھەولېر
- ۱۷- ئامانجى ئەدەبىيات. م. گۆركى، چاپى شاخ ۱۹۸۵
- ۱۸- ئەو رۆژەى كە ونبووم (كۆمەلە چىرۆكى بيانى) چاپى يەكەم، ۲۰۰۶
- ۱۹- جى پى (كۆمەلە چىرۆكى فارسى) چاپى يەكەم ۲۰۰۶، نووسەرانى
كەركوك
- ۲۰- زندە خەون، كۆمەلە چىرۆك، چىخۇف، چ، ۱، دەزگای موكرىيانى
- ۲۱- چىرۆكستان، كۆمەلەك دەق ورەخنەى جىھانى چ، ۱، ۲۰۰۵، نووسەرانى
كەركوك
- ۲۲- دىدارو دەق ورەخنە، چ، ۱، ۲۰۰۵
- ۲۳- دىدارى چىرۆكقانى، چ، ۱، ۲۰۰۵
- ۲۴- ئەو بەرخەى كە بوو بە گورگ، چ، ۲۰۰۸، نووسەرانى كەركوك
- ۲۵- مىوان، چىرۆك، ئەلبىر كامۇ
-
- ۲۶- مەسەلەى كورد لە عىراقدا، عەزىز شەرىف، چاپى دووم ۲۰۰۵
- ۲۷- مېژووى رەگ و رەچەلەكى كورد، ئىحسان نورى پاشا، چ، ۱، ۱۹۹۸

۲۸- كورد گەلى لە خىشتەبراوى غەدر لىكراو، د. كوئىنتەر دىشنەر، چاپى
سىيەم ۲۰۰۴

۲۹- لە مەھابادى خويئاوييەوہ بۆكەنارېن ئاراس، نەجەف قولى پىسيان،
چاپى يەكەم ۲۰۰۶

۳۰- كورد لە سەدەى نۆزدە ويىستەمدا، كرىس كۆچرا، چاپى چوارەم ۲۰۰۷
۳۱- كورد لە ئىنسكلۆپىدىيە ئىسلامدا، چاپى يەكەم ۱۹۹۸
۳۲- چىنى كۆن، چ ۱) (دەزگای موكرىانى

۳۳- دلېرىي خۇراگرتن، ئەشرەفى دەھقانى

۳۴- خەباتى چەكدارى ھەم تاكتىكە ھەم ستراتېژ، مەسعودى ئەھمەد زادە

۳۵- قىسنت قان گوگ، شانۇنامە، باول ئايز لەر

۳۶- بە دوعا شاعىرەكان، شانۇنامە، جەلىل قەيسى (گىزىگ ژ: ۱۲)

۳۷- جولەكەكەى مالتا، شانۇنامە، كرىستوفەر مالرۇ.

۳۸- دادپەرورەران، شانۇنامە، ئەلىير كامۇ

۳۹- بەد حالى بوون، شانۇنامە، ئەلىير كامۇ.

۴۰- چاۋ بە چاۋ، شانۇنامە، گەوھەر مراد (غولام حسەينى ساعىدى)

۴۱- رىچاردى سىيەم، شانۇنامە، شەكسىپىر. چاپى يەكەم ۲۰۰۹، بلاۋەخانەى
سايە، سلىمانى

۴۲- گەمەى پاشا و ەزىر، شانۇنامە، عەبدوللا ئەلبوسىرى..

۴۳- مندالە دارىنە، چىرۆكى درىژ بۆ مندالان.

۴۴- فاشىزىم چىيە؟ كۆمەلە چىرۆك بۆ مندالان، يەلماز گوناي

۴۵- شوانە بچكۆلەكە، چىرۆكىكى درىژى چىنى يە بۆ مندالان

۴۶- زارۇكستان (چوار شانۇنامە بۆ منالان)

۴۷- چەند چىرۆكىك لە ئەفسانەى يونانى كۆنەوہ (۲۳ ئەفسانە)

۴۸- لە گەنجىنەى حىكايەتى توركمانىيەوہ. (ئەفسانەى ئەسپى ئاشق) چاپى
يەكەم ۲۰۰۸

۴۹- ئەفسانەىن گرىكى و رۇمانى، چاپى يەكەم (۲۰۰۴) كىتېبخانەى سۇران،
ھەولېر

۵۰- ئىلىيادە، ھۆمىرۇس، چ ۱، دەزگای سەردەم ۲۰۰۹

- ۵۱- گوڤه‌ند و زنار (فهره‌نگی فارسی - كوردی) همه‌كه‌ریم عارف،
چ(۲۰۰۶-۲۰۰۸) ده‌زگای موكریانی
۵۲- چۆنیه‌تی فیروونی زمانی فارسی، چ(۱)، ۲۰۰۱

-
- ۵۳- چرنیشفسکی، فهیله‌سوف و زانای گه‌وره‌ی میلیله‌تی روس
۵۴- چایکو فسکی، ژیان و به‌ره‌می.
۵۵- ئیدگار ئالین پو، ژیان و به‌ره‌می.
۵۶- جاك له‌نده‌ن، ژیان و به‌ره‌می
۵۷- گوگول، نووسه‌ری ریالیست
۵۸- یه‌لماز گونای، ژیان و به‌ره‌می
۵۹- سادقی هی‌دایه‌ت، ژیان و به‌ره‌می
۶۰- خافروغ له‌ شیعر ده‌دوی، ژیان و به‌ره‌می

-
- ۶۱- راگه‌یانندن له‌ په‌راویزی ده‌سه‌لاتدا (به‌ شه‌ریکی) چاپی یه‌که‌م (۲۰۰۱)
ده‌زگای گولان
۶۲- راگه‌یانندن له‌ نیوان حه‌قیقه‌ت بیژی و عه‌وام خه‌له‌تیینی دا، همه‌كه‌ریم
عارف، چ(۱)، ۲۰۰۵

-
- ۶۳- میژووی ئەده‌بیاتی جیهان (له‌ كۆنه‌وه تا سه‌ده‌کانی ناڤین). چاپی
یه‌که‌م ۲۰۰۸
۶۴- میژووی ئەده‌بیاتی جیهان (له‌ سه‌رده‌می رینیسانسه‌وه تا ئیستا). چاپی
یه‌که‌م ۲۰۰۸
۶۵- میژووی ئەده‌بیاتی جیهان (ئەده‌بیاتی ئینگلیزی زمان- ئەم‌ریکا و
ئینگلیستان له‌ سه‌ره‌تاوه تا ئیستا). چاپی یه‌که‌م ۲۰۰۸
۶۶- ریالیزم و دژه‌ ریالیزم له‌ ئەده‌بیاتدا، سیروس په‌رام، چ(۱)، ۲۰۰۴، ده‌زگای
سپیریژ
۶۷- قوتابخانه‌ ئەده‌بییه‌کان، ره‌زا سه‌ید حسه‌ینی، چ(۱)، ۲۰۰۶، ده‌زگای
موكریانی
۶۸- میژووی ئەده‌بیاتی روسی، سه‌عیدی نه‌فییسی
۶۹- لیكدانه‌وه‌یه‌كه‌ له‌ مه‌ر نامو، لويس ریی، چ(۲)، ۲۰۰۶
۷۰- هونه‌روژیانی كۆمه‌لایه‌تی، بلیخانوف، چ(۱) (۲۰۰۵) ده‌زگای موكریانی
۷۱- گوزارشتی موسیقا، د. فواد زکریا، چ(۱)، یانه‌ی قه‌له‌م ۲۰۰۶
۷۲- ریبازه‌ هونه‌رییه‌کانی جیهان
۷۳- پیکه‌اته‌ی به‌ده‌نی و چاره‌نووسی ئافره‌ت، چ(۱) ۲۰۰۶

- ۷۴- دەر باره‌ی شیعر و شاعیری، حەمە کەریم عارف، چ ۲۰۰۷، ۱
- ۷۵- دەر باره‌ی رۆمان و چیرۆک، حەمە کەریم عارف، چ ۱، ۲۰۰۸
- ۷۶- مەرگی نووسەر و چەند باسیکی دیکە‌ی ئەدەبی-رۆشنییری، حەمە کەریم عارف، چ ۱، ۲۰۰۵ نووسەرانی کەرکوک
- ۷۷- ناودارانی ئەدەب، حەمە کەریم عارف، (چ ۱) دەزگای موکریانی، ۲۰۰۹
- ۷۸- پەیفستانی من، حەمە کەریم عارف، چاپی یەکەم ( )
- ۷۹- پەلکە رەنگینە، حەمە کەریم عارف، چ ۱، ۲۰۰۴
- ۸۰- خیانەتی حەلال، حەمە کەریم عارف
- ۸۱- بووکی هەزار زاوا، کۆچیرۆک، بزورگی عەلەوی
- ۸۲- ئەبوزەر، د. عەلی شەریعەتی
- ۸۳- ریوایەت، رۆمان، بزورگی عەلەوی
- ۸۴- وققات فی رحاب الثقافة الکردیة، حەمە کەریم عارف
- ۸۵- هەژاران، رۆمان، دوستوفسکی
- ۸۶- دەیفد کۆپەر فیلد، (رۆمانی کورتکراوه بۆ نەوجەوانان) چارلس دیکنز
- ۸۷- ئۆدیسە، داستان، ھۆمیرۆس
- * لە راپەرینەوێ تا نەوو چالاکانە بەشدارێ بزاقی ئەدەبی و رۆشنییری کوردی دەکات و بەرھەمی ھەمە جۆر (نووسین و ئامادە کردن و ھەرگیان) بۆ دەکاتەوێ..
- * ئەو بەرھەمانە و زۆری دیکە‌ی ئامادەن بۆ چاپ و چاپکردنەوێ و ھەر کەس و گروپ و لایەن و دەزگایەک تەماحی بۆ کردنەوێ ھەبن، دەبی پرس بە نووسەر بکات...